Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo Biblioteka

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, September 19, 1989

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 38 (2065) 1989 RUGSĖJIS–SEPTEMBER 19 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Rinksime tarybą

Žmonės paprastai gyvena grupėmis ir daugiau ar mažiau vieni nuo kitų priklauso. Todėl bendruomeniškumo, priklausomumo principu tvarkomas ir žmonių santykiavimas, kuriame neišvengiamas darbų pasiskirstymas, pareigos, vadovavimas. Šeima yra pirmoji natūrali žmonių bendruomenė, kurioje normaliai vadovauja tėvai. Toliau mokymuisi ir auklėjimui skirtuose telkiniuose vadovauja tam pasiruošę, specialius mokslus baigę: mokytojai, kunigai, vadovai. Jie visi atlieka savo uždavinius, kylančius iš pareigos ar pašaukimo.

KAS KITA – plačiuose gyvenimo vandenynuose, sakysim, visuomeninio ar politinio pobūdžio susiorganizavimuose. Juose vadovai atsiranda rinkimų būdu, žinoma, jei sistema turi laisvo apsisprendimo, atviro pasisakymo, nuomonių reiškimo, darbų, ir darbuotojų vertinimo galimybes, žodžiu – plataus dalyvavimo teisę, populiariai vadinamą demokratiniu pagrindu. Ant tų pagrindų stovi visas laisvasis pasaulis, pradedant mažiausiais ir baigiant didžiausiais susitelkimais. Ir ligi šiolei dar niekas neįrodė, kad visuomeniniame ar politiniame gyvenime galėtų būti kas nors tobulesnio už demokratiniais principais išrenkamus vadovus. Tiesa, daug *priklauso nuo rinkėjų aktyvumo, nuo kandidatų parinkimo.* Bet, atsiradus kokiai nesėkmei ar nesusipratimui, sekantį kartą laisvais rinkimais galima tų klaidų išvengti.

IR MŪSŲ lietuviško gyvenimo vairuotojai, įvairių, paskirčių veiksniai atsiranda laisvųjų rinkimų būdu. Štai stovime tokių rinkimų išvakarėse: *renkame Kanados Lietuvių Bendruomenės (KLB) tarybą* Hamiltone rugsėjo 24 d., Toronte spalio 1 d. Tai reikšmingas ir svarbus įvykis, į kurį visada būdavo žiūrima taip, kad Kanados lietuvių bendruomeninė veikla ne sykį įvairiomis progomis buvo rodoma pavyzdžiu ir kitiems kraštams. Šiuose rinkimuose susitarta mažesnėse kolonijose rinkti aklamacijos būdu, kaip jau ne kartą buvo praktikuojama. Bet didieji telkiniai sudarė namažus kandidatų sąrašus. Tai rodo, kad bendruomenine darbuote rūpinamasi ir įsipareigojimų nevengiama. Juo labiau džiugu, kad pvz. Toronto apylinkės sąraše iš 29 kandidatų, net 19 yra vidurinės ar jaunesnės kartos, patyrimo įsigijusių jaunimo organizacijose, gana gabių ir daug žadančių darbuotojų. Šitai labai mažina pamainos rūpestį, apie kurį kone kiekviename didesniame susirinkime kalbama. Tą džiaugsmą betgi turėtume ne vien žodžiais reikšti. Jis turėtų būti *parodytas gausiu dalyvavimu rinkimuose,* kad išrinktieji jaustų stiprų užnugarį, paskatinantį uoliai imtis garbingų, į Lietuvos meilę atremtų pareigų. Platėjant ir ryškėjant įvairiaformiams ryšiams su tautos kamienu, ir čionykščio darbo šakotumas didėja. Gal reikės daugiau mąstymo, daugiau svarstymo ir išradingumo, daugiau rankų, o ir smarkiau plakančios širdies plačių bendradarbiavimų užduotyse, kad mūsoji bendruomenė nebūtų vien tik formali, tradicinė su patirtimi ir gana ilga praeitimi institucija, bet gyvybiškai gajus organizmas, einąs teisinga tautos siekių kryptimi išeivijos sąlygų keliais, *neprarandant principinio budrumo,* įrėžto ilgų ir skaudžių tėvynės netekties metų. **Č.S.**

KANADOS ĮVYKIAI

Unija šokdina torontiečius

Viešojo susisiekimo TTC bendrovės tarnautojų unija nuo rugsėjo pradžios šokdina torontiečius. Unija, turinti 8.600 narių, kovą su TTC bendrove pradėjo dėl naujos darbo sutarties. Doleriai nesudarė problemos, nes TTC bendrovė metines algas pasiūlė padidinti kasmet po 7% sekančių dvejų metų laikotarpyje. Tarnautojų atlyginimas 1991 m., įskaitant priedus, būtų pasiekęs $48.000. Dabartinis valandinis autobusų ir tramvajų vairuotojų atlyginimas yra $16.02, bilietėlių pardavėjų ir surinkėjų – $15.18, priežiūros darbininkų – $13.73. Triukšmas kilo dėl TTC bendrovės pasiūlymo pasamdyti 450 vairuotojų daliniam darbui, papildančių reguliarių vairuotojų eiles rytmečio ir popietės valandomis. Mat tada reikia daugiau požeminių traukinių, autobusų bei tramvajų į darbą važiuojantiems ir iš jo grįžtantiems torontiečiams. Kitu dienos ir vakaro laiku keleivių skaičius sumažėja, jiems pakanka pilną pamainą dirbančių vairuotojų. Šį TTC bendrovės pasiūlymą atmetė unijos vadas R. Hutchinsonas. Pasak jo, mažesnį atlyginimą gaunantys dalinio darbo vairuotojai išstums geriau apmokamus nuolatinius vairuotojus. TTC bendrovės vadovai užtikrino, kad nuolatiniai vairuotojai nebus atleisti. Jų neplanuojama pakeisti pigesne darbo jėga. Daliniam darbui pasamdyti vairuotojai gaus normalų vairuotojo atlyginimą su visais priedais, bet dirbs tik ribotą valandų skaičių. Be to, tų papildomų dalinio darbo vairuotojų nebus samdoma daugiau kaip 10%. Unijos vadas R. Hutchinsonas atmetė ir šį pasiūlymą.

Iš tikrųjų kovą kursto reguliarių vairuotojų gaunami antvalandžiai. Pagal dabartinę sutartį rytmečio ir popietės valandomis į papildomą darbą įsijungia nuolatiniai vairuotojai, kuriems tada mokami atnvalandžiai. TTC bendrovė pernai vien tik antvalandžiams išleido $13,5 milijono. Nenuostabu, nes buvo daug atvejų, kai tokiems vairuotojams už dviejų valandų papildomą darbą buvo mokamas aštuonių valandų pilnos darbo dienos atlyginimas. Ta pati susisiekimo darbuotojų unija, norėdama palengvinti darbą nuolatiniams vairuotojams ir jiems parūpinti laisvus savaitgalius, dalinio darbo vairuotojų sistemą jau yra įvedusi Baltimorėje, Bostone, Čikagoje, Vašingtone, Klivlande ir kai kuriuose

(Nukelta į 9-tą psl.)

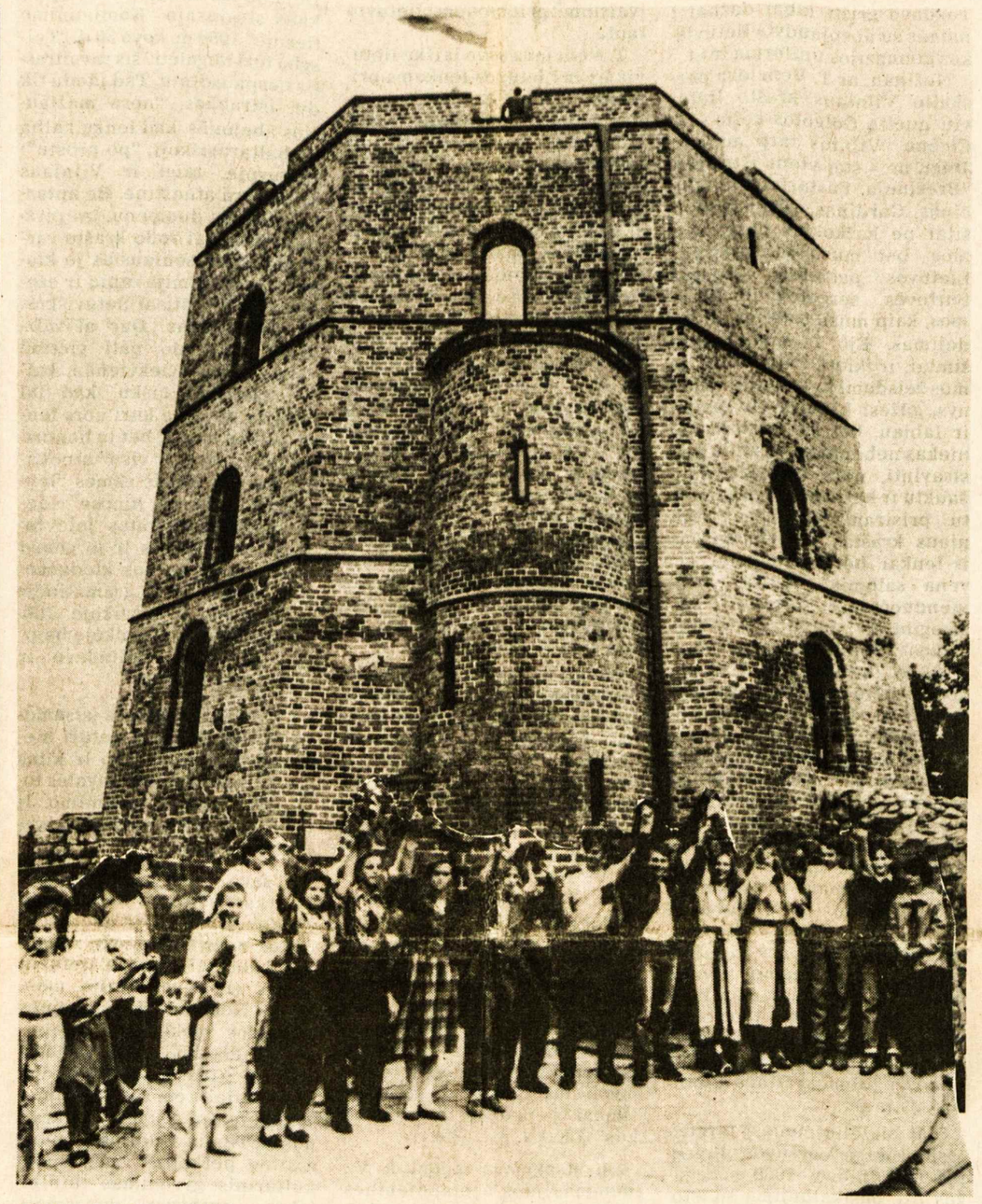

"Baltijos kelio" nuostabioji sujungtų rankų grandinė, pradėta Taline, baigėsi Vilniuje prie Gedimino pilies bokšto

Baltiečiai gali atgauti nepriklausomybę

Tokia nuomonę reiškia korspondentas A. Motyl "The Gazette" dienraštyje

Staiga pasaulinė spauda atrado Pabaltijį ir paskutiniu laiku daug apie jį rašo. Žinoma, svarbiausia priežastis – gyvojo "Baltijos kelio" sujungtų rankų grandinė. Tokios demonstracijos pasaulis nebuvo girdėjęs. Didžioji spauda rimtai pradėjo svarstyti Baltijos valstybių klausimą.

Baltiečiai pasiryžę laimėti

Šalia kitų JAV didžiųjų laikraščių neatsiliko ir kitas įtakingas žurnalas "U.S. News & World Report". Jame rugsėjo 11 d. laidoje rašoma:

Estai, latviai ir lietuviai pradėjo naują pavojingą žaidimą, siekdami išsilaisvinti iš Sov. Sąjungos. Sujungtų 2 milijonų rankų grandinėje buvo reiškiamas protestas prieš nacių-sovietų susitarimą, kurio pasekmėje laisvos Baltijos valstybės buvo Stalino pavergtos. Tokios vieningos ir gerai organizuotos akcijos išsigando Kremliaus valdovai. Jie griežtai įspėjo baltiečius, kad jų kraštuose veikia destruktyvios jėgos, kurios Pabaltijį gali privesti prie bedugnės kranto. Net pats Gorbačiovas įspėjęs sovietinės Lietuvos vadovą Algirdą Brazauską neperžengti ribų.

Baltiečiai pabrėžia, kad jų įjungimas į Sov. Sąjungą buvo prievartos aktas. Jei jau sovietai pasmerkia niekingą Stalino-Hitlerio susitarimą, tai logiškai turėtų atpalaiduoti Baltijos kraštus nuo Sov. Sąjungos.

Sako netiesą

Tačiau A. Jakovlevas, nacių-sovietų susitarimus tyrusios komisijos pirmininkas, pareiškė, kad Baltijos parlamentai 1940 m. paprašė šiuos kraštus priimti į Sov. Sąjungą. Bet, pasak laikraščio, šių parlamentų rinkimai vyko Raudonosios armijos grėsmėje.

Šiuo metu baltiečiai yra susirūpinę, kad antplūdis iš Rusijos ir kitų respublikų juos gali savo kraštuose padaryti mažumomis. Be to, Baltijos kraštų žmonės atsimena žiaurų Stalino tautų naikinimo terorą. Didelė šių tautų dalis žuvo Sibiro lageriuose. Visa tai stumia baltiečius atsiskirti nuo Maskvos.

Per trumpą laiką baltiečiai jau laimėjo ekonominę savivaldą. Toliau yra svarstomi įvairūs variantai, kaip pasiekti nepriklausomybę. Galvojama apie Baltijos valstybių federaciją. Kiti remia Suomijos modelį. Šie kraštai būtų neutralūs užsienio politikoje, bet būtų palaikomi glaudūs ryšiai su Maskva.

Pasikeitimai Lietuvoje

Labai daug apie baltiečius rašė Montrealio dienraštis "The Gazette". Rugsėjo 2 d. laidoje rašo korespondentas Chr. Yong iš Vilniaus.

Komunistų partijos grasinimas Lietuvoje susilaukė stiprios reakcijos. Buvo apkaltinti sovietų komunistų lyderiai genocido grasinimu. Tautinio sąjūdžio jėgos kreipėsi į Jungtinių Tautų organizaciją.

Jaunas Sąjūdžio būstinės administratorius pasakęs: "Tai padeda mums sujungti visas mūsų jėgas. Mes neplanuojame šiandien paskelbti Lietuvos nepriklausomybę, bet tai yra mūsų tikslas".

Korespondentas buvęs prieš šešis mėnesius Vilniuje, pastebėjęs nemažų pasikeitimų. Lenino prospektas dabar jau vadinamas Gedimino, Vilniaus miesto įkūrėjo vardu, Raudonosios armijos – Savanorių gatvė ir t.t.

Dabar Lietuvoje karštai diskutuojama apie sovietinę armiją. Lietuvos laisvės lyga savo mitinge sudegino sovietų kareivio uniformą. Tuo labai pasipiktino armija.

Sąjūdis (pats žodis jau tapo tarptautiniu žodžiu, dažnai naudojamas spaudoje) stengiasi įtikinti rusų ir lenkų mažumas, kad jų teisės Lietuvoje nenukentės. Sąjūdis taip pat tvirtai laikosi nuomonės, kad lietuviai turi tarnauti tik Lietuvoje. Surinkta statistika rodo, kad Afganistane žuvo 96 lietuviai kariai, daugiausia pačių raudonarmiečių nužudyti. Lietuviai sovietų armijoje yra terorizuojami.

Ne tuo keliu eina

To paties laikraščio rugsėjo 5 d. laidoje, kitas korespondentas A. Motyl išvedžioja, kad lietuviai nepriklausomybės siekia klaidingu būdu. Jis teigia, kad Stalinas smurtu prijungė Lietuvą prie Sov. Sąjungos. Tai tas neteisingumas turi būti dabar atitaisytas. Betgi esą Stalinas pirmiausia atėmė Vilnių iš lenkų ir atidavė lietuviams. Tik po to jis užėmė ir Lietuvą. Loginė išvada esą lietuviams gali būti nenaudinga.

Baltiečiai turi kelti tautų apsisprendimo principą. Pvz. dabar baltiečiai siekia nepriklausomybės, tuo tarpu kitos respublikos būtų laimingos,

(Nukelta į 2-rą psl.)

Pasaulio įvykiai

EUROPĄ NUSTEBINO NETIKĖTAS VOKIEČIŲ PABĖGIMAS iš Rytų Vokietijos į Vakarų Vokietiją per Vengriją ir Austriją. Pabėgėlių skaičius artėja prie 20.000, ir komunistinė Vengrija vis dar neuždaro savo sienos su Austrija. Kyla rimtas įtarimas, kad masinis vokiečių išleidimas buvo sutartas Vengrijos premjero M. Nemetho ir V. Vokietijos kanclerio H. Kohlio, kai jiedu susitiko pilyje prie Bonnos rugpjūčio 25 d. Apie Vengriją užplūdusią turistų bangą iš R. Vokietijos, matyt, buvo painformuota ir Maskva. Pasigirdo balsų, kad laisvės reformas pradedanti Vengrija nenori tapti pabėgusių vokiečių stovykla. Ir Budapeštui, ir Maskvai buvo naudingesnis apie 20.000 atbėgusių vokiečių išleidimas Austrijon negu jų priverstinis grąžinimas R. Vokietijon. Tokią išvadą perša pikti R. Vokietijos priekaištai Vengrijai, susilaukę tik Čekoslovakijos ir Rumunijos pritarimo. M. Gorbačiovas, Lenkijoje "Solidarumo" unijai leidęs sudaryti koalicinę vyriausybę, nesmerkė, bet ir negyrė Vengrijos pasirinkto sprendimo. V. Vokietija buvo pasiruošusi sutikti bėglius iš R. Vokietijos. Passau pasienio miestelyje vokiečiai savo tautiečius sveikino su gėlėmis ir šampanu. Kiekvienam gyvenimo pradžiai markėmis buvo įteikta $125 vertės suma, kurią parūpino V. Vokietijos vyriausybė, organizacijos ir pavieniai vokiečiai savo aukomis. Laukė ir krūvos V. Vokietijos Raudonojo kryžiaus surinktų dėvėtų drabužių, tūkstančiai pasiūlytų darbų. Mat atvykėlių grupę daugiausia sudarė jaunimo atstovai, baigę aukštąjį mokslą ar aukštas kvalifikacijas turintys pramonės darbininkai. Jie tą pačią savaitę buvo išsiuntinėti į darbovietes, apgyvendinti pas gimines ir vokiečių parūpintuose butuose.

Smūgis komunistams

Skaudaus smūgio susilaukė R. Vokietijos komunistų vadas E. Honeckeris, sekantį mėnesį ruošęsis švęsti sukomunistintos R. Vokietijos keturiasdešimtmetį. Paskutinį kartą jis viešai buvo pasirodęs tik rugpjūčio 14 d. Buvo pasklidę gandų, kad E. Honeckeris, jau 77 metų amžiaus, serga vėžiu, bet dabar rašoma, kad jam padaryta tulžies akmenų operacija ir kad jis greit grįš darban. Tas jo grįžimas greičiausiai bus trumpalaikis, nes M. Gorbačiovui reikia jaunesnio partiečio, prisitaikančio prie persitvarkymo politikos Maskvoje. Dabar staiga vėl iškilo abiejų Vokietijų sujungimo klausimas. E. Honeckeris buvo pagrindinis sujungimo priešas. M. Gorbačiovas jau ne kartą yra šnekėjęs apie vieningą Europą. Jai, atrodo, reikės ir sujungtos Vokietijos. Šią temą palietė ir kancleris H. Kohlis krikščionių demokratų konferencijoje Bremene. Pasak jo, Vokietijos sujungimo klausimas nebuvo išmestas istorijos šiukšlynan. Vokiečių širdyse tebėra gyvas vienybės ir laisvės ryžtas. Esą sprendimą šiuo klausimu turės padaryti ne tik vokiečiai, bet ir kitos tautos, atsakingos už žmonijos ateitį. Atrodo, jis turėjo galvoje II D. karą laimėjusias šalis – JAV, Britaniją, Prancūziją ir Sovietų Sąjungą. Įvykiai Lenkijoje ir dabar Vengrijoje visiškai suskaldė Varšuvos sąjungą. Galimas dalykas, M. Gorbačiovas dabar sieks ne tik jos, bet ir Atlanto sąjungos panaikinimo. Dabar jau visi mato prasidedantį geležinės uždangos griuvimą, lauktą ilgus metus.

Nauja vyriausybė

Lenkijos seimas 402 balsais patvirtino premjero T. Mazowieckio koalicinį ministerių kabinetą. Nuo balsavimo susilaikė trylika seimo narių, prieš ministerių kabinetą balsavo vienas. Premjeras T. Mazowieckis į ministerių kabinetą įjungė vienuolika "Solidarumo" atstovų, keturis komunistus, keturis jungtinės ūkininkų partijos narius ir tris demokratų partijos atstovus. Tos dvi mažesnės partijos seime remia premjero T. Mazowieckio koalicinę "Solidarumo" vyriausybę. Užsienio reikalų ministeriu buvo pasirinktas politiniu atžvilgiu neutralus Poznanės universiteto tarptautinės teisės prof. K. Skubizewskis. Komunistams paliktos jų anksčiau turėtos krašto apsaugos ir vidaus reikalų ministerijos, pridėtos kitos dvi – susisiekimo ir užsienio prekybos. Kompartijos įtaką koalicinei vyriausybei gerokai sustiprins prezidentu išrinktas gen. W. Jaruzelskis. Premjeras T. Mazowieckis nušvietė ateities planus, žadėdamas reformuoti policiją ir teisingumo sistemą, duoti daugiau laisvės organizacijoms, viešiems susirinkimams, sumažinti cenzūrą. Lenkijai jis taipgi paruoš naują demokratinę konstituciją, pašalins politines ir ideologines užtvaras darbovietėse, suteiks pilną autonomiją universitetams. Pagrindinis dėmesys betgi teks ekonomijai. Kalbą beveik valandai buvo nutraukęs dėl gresiančio apalpimo. Gydytojai pas jį nerado anksčiau pasitaikiusių širdies sutrikimų, tik didelį nuovargį.

Šiame numeryje:

Rinksime tarybą
Kanados Lietuvių Bendruomenės rinkimai
Baltiečiai gali atgauti nepriklausomybę
Tokią mintį kelia didžioji spauda
Kultūrinė autonomija lenkams?
Vilniečio lietuvio reagavimas į rašytojo T. Venclovos siūlymą
Nauji veiklos metai
Lietuvių Bendruomenės uždaviniai naujų įvykių šviesoje
Apie detales ir rimtas diskusijas
Pastabos dėl Vytauto Skuodžio straipsnio
Prof. Vytauto Landsbergio viešnagė
Sąjūdžio pirmininkas pas Los Angeles miesto lietuvius
Toronto "Gintaras" Lietuvoje
Apie ansamblio išvyką rašo A. Uzdila iš Punsko
Solistas Vaclovas Verikaitis Australijoje
Australijos lietuviai džiaugėsi solisto koncertais
Du Lietuvos jaunuoliai tarptautinėje arenoje
Pianistai E. Janulevičiūtė ir J. Karnavičius dalyvavo konkurse
Juodąjį žemyną aplankius
Kelionė per Keniją, Zimbabvę ir Botswaną

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – $24, pusmetinė – $13, rėmėjo – $30, garbės – $40 (Amerikoj – JAV dol.). Pavieniai numeriai – 60 ct.
Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st & 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.
Subscriptions: regular $24.00, supporter $30.00, honorary $40.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Pastabos ir nuomonės

Grasinimai ir siekiai

ALGIMANTAS EIMANTAS

Gorbačiovo valdymo laikotarpyje mūsų kraštas nėra pergyvenęs tokios didelės įtampos, kokia susidarė šiomis dienomis dėl Maskvos kietos laikysenos nepriklausomybės siekių atžvilgiu.

Maskvos spauda jau iš anksto puolė okupuotos Lietuvos savarankiškumo judintojus, kad jie vedą žmones į "pražūtingą bedugnę". Netrukus ir pats Gorbačiovas telefonu iš Kremliaus išdėstė savo pažiūras Algirdui Brazauskui, griežtai pareikšdamas, kad Lietuvos politinė nepriklausomybė Maskvai yra nepriimtina, kad Lietuva per toli nuėjusi "iškrypusiu keliu", kad tolimesni žygiai ta pačia kryptimi bus skaudūs ne tik tautos vadams, bet ir jos piliečiams.

Tokiais akiplėšiškais grąsinimais komunistai nori įbauginti visus tautiečius, remiančius tautinį atgimimą ir siekiančius pilnos nepriklausomybės. Gorbačiovas duoda suprasti, kad jo tolerancija savarankiškumui turinti ribas. Jei tos ribos būtų peržengtos, karinis įsikišimas neišvengiamas. Tik politbiuras nustatysiąs, kokios reformos priimtinos.

Gorbačiovo taktika

Be abejo, Gorbačiovo perspėjimas Brazauskui sukėlė džiaugsmą užkietėjusių stalinistų, aparačikų ir biurokratinės nomenklatūros gretose. Toks kišimasis į vidaus reikalus yra jiems gerai žinomas.

Dėl to dabar jie jaučiasi daug saugiau savo valdžios kėdėse. Prieštaraujant tautos valiai, jų veikla sustiprės, ir bus dedamos pastangos, kad Lietuva liktų Sov. Sąjungos apimtyje.

Taipgi galimas dalykas, kai kurie laisvės darbuotojai pradės skaitytis su Gorbačiovo laikysena. Gal ir atsimins pergyventus persekiojimus, kankinimus, trėmimus ir žudymus. Ir jeigu pasitrauks nuo kilnaus laisvinimo darbo iš baimės, parodys tik žmogišką silpnybę.

Tačiau būkime tikri, kad didžioji dalis lietuvių nebus taip lengvai nukreipiami nuo tikrojo tikslo. Kova dėl nepriklausomybės nebus nutraukta vien dėl okupanto grasinimų. Laisvės srovė yra nesustabdoma taip, kaip pagal poeto žodžius, upės bėgimas yra neužtvenkiamas.

Tikrovė ar apsimetimas?

Nenuosaiku galvoti, kad Gorbačiovo gąsdinimas negalėtų būti įgyvendinamas.

Visų pirma, nenorėdamas prarasti valdžios, jis gali būti politbiuro priverstas panaudoti ginklo jėgą. Palenkti Lietuvą ginklu prieštarautų "perestroikos" idealams. Bet tuo atveju Gorbačiovas dar neprarastų vilčių iš naujo tęsti pradėtas reformas.

Antra, politbiuras gali pašalinti Gorbačiovą. Priežastis – jo reformos yra pražūtingos Sov. Sąjungos imperijai. Po nuvertimo galima laukti daug griežtesnės politinės krypties, lemiančios ir mūsų tautinį atgimimą.

Pažvelgus į visas galimybes, atrodytų, kad Gorbačiovui, esant gan stipriai įsitvirtinus Kremliuje, rizikuoti jo nušalinimą nebūtų sėkminga. Gorbačiovas turi stiprų užnugarį naujame politbiure, o savanoriškai jis tikrai nenorės mirtinai sužeisti "perestroikos", numalšindamas Lietuvos laisvės siekius.

Maskvai esant pavojuje, negi "pražūtingoji bedugnė" galėtų kenkti jos egzistencijai? O ar laisvė Lietuvą pražudys?

Atrodo – tuo tarpu turėtume remti nuomonę, kad Gorbačiovas barškina tuščiais puodais. Nesinorėtų tikėti, kad jis kariuomenės įsikišimu priverstų Lietuvą palenkti Maskvai. Jo tušti žodžiai neturėtų rasti atgarsio mūsų tėvynėje, nes baimei nėra pagrindo.

Atrama savivaldai

Dabartinė okupuotos Lietuvos taryba nutarė ir paskelbė, kad krašto okupacija ir jo prijungimas prie Sovietų Sąjungos yra nelegalūs. Nereikėtų delsti, žengiant toliau tvirtu žingsniu, būtent – *paskelbti Lietuvos nepriklausomybę*. Išreikalautina atgauti visas priešokupacines teises, privilegijas ir žemes.

Tokių pozicijų sutvirtinimui JAV, Kanada, Anglija, Prancūzija ir kitos demokratinės šalys turėtų tuoj pat pripažinti Lietuvos suverenumą. Tuo pasirūpinti iš anksto turėtų mūsų diplomatinė tarnyba. O vakarų demokratijoms tai būtų tik okupacijos ir jos padarinių nepripažinimo patvirtinimas. Tuomet Lietuva turėtų daug užtarėjų, o Sovietų Sąjunga nedrįstų reikšti tolimesnių pretenzijų į Lietuvos teritoriją. Naujas laisvės rytas prašvistų ne tik Lietuvai, bet ir mūsų šiaurės kaimynams.

Po šia žurnalo "U.S. News & World Report" nuotrauka parašyta: "Laukimo dilema – žmonės Lietuvoje veržiasi į laisvę ir žvalgosi ženklų iš Maskvos"

Kultūrinė autonomija lenkams?

KAZYS BARONAS

"Akiračių" 4 nr. buvo išspausdintas 1937 m. Klaipėdoje gimusio T. Venclovos laiškas lietuviams ir Lietuvos lenkams (lenkų kalba laiškas buvo išspausdintas Paryžiuje leidžiamame žurnale "Kultūra" 1989, nr. 3).

Ilgai mąsčiau, galvodamas neatsakyti į autoriaus siūlymą suteikti lenkams kultūrinę autonomiją. Turbūt mano vilnietiška širdis neatlaikė to didelio spaudimo, ypač prisiminus okupacijos metus, kratas, darbą miesto savivaldybėje, atleistą tėvą už leidimą vaikų į lietuvišką mokyklą. Tekdavo grįžti labai dažnai į namus su apspjaudyta lietuviškos gimnazijos uniforma ir t.t.

Nežinau, ar T. Venclova perskaitė Vilniaus krašto lietuvių nueitą Golgotos kelią – J. Cicėno "Vilnius tarp audrų". Jeigu ne – štai viena ištrauka: "Brėslauja, Pastariai, Molodečinas, Gardinas, Augustavas – šitai ne kažkokios pasvajojamos, bet mūsų etnografinės Lietuvos pasienio atsparos tvirtovės, sergėtos ir ginsimos, kaip mūsų teisėtas paveldėjimas. Ėjo ir nuėjo metų šimtai ir kieti kaip uolos ir mus žeisdami kaip kardo ašmenys, gūžėsi Lietuva vis labiau ir labiau, bet kai sustojo, tai niekas nebepajėgs tų žinių prisisavinti, nors ir kažin kaip šauktų ir kažin kokių argumentų prisirankiotų. Visas Vilniaus kraštas yra lietuviškas ir lenkai, bet ne lietuviai, gyvena salomis". Antra, rekomenduočiau P. Česnulio "Nužmogintieji", labai retą V. Biržiškos "Neužgijusios žaizdos" (1936 m. leidinys) dr. A. Šapokos "Vilnius Lietuvos gyvenime" ir kt. Dideliu optimizmu T. V. žiūri į Vilniaus ir Vilniaus krašto ateitį, tiesiog švelniai paliesdamas lietuvių - lenkų klausimą, gražų sugyvenimą, tačiau nenumatydamas pas lenkus – lietuviams reiškiamo antagonizmo. T.V. tvirtinimu "šiuo metu (mano pabraukta – K.B.) Vilniaus ir Vilnijos likimas yra galutinai išspręstas. Miestas vėl yra lietuvių tautos sostinė, jame gyvena daugiausia lietuviai; man, kaip ir daugumai mano tautiečių, nekyla jokių abejonių, kad ilgainiui jis pavirs nepriklausomos ir demokratinės Lietuvos sostine".

Štai birželio mėnesį pirktas Heidelberge Varšuvos "Przegląd Tygodniowy" 1989 m. gegužės 7 d. pasikalbėjime su istoriku Petru Losovskiu rašoma: "Yra faktas, kad mūsų mokyklose (t.y. Lenkijos — K.B.) ant stovų randami šūkiai — "Vilniaus neatiduosime". Tas pats laikraštis primena, kad lenkiškas jaunimas Naujoje Vilnioje degina lietuviškas vėliavas. Be abejonės, T. Venclova pasakys (ir pateisins lenkus), kad tai tik sporadiniai išsišokimai, nieko bendro neturintys su visa lenkų tauta, su visu Lenkijos jaunimu.

Netiesa! T. Venclova negyveno okupuotame Vilniuje, nepažinojo ir iki šiol nepažįsta lenkų tautos "mesijanizmo" misijos Rytų Europoje, nuo kurios ji niekuomet neatsisakys. O jos pradžios tenka ieškoti jau Z. Olesnickio laikais, kai "mesijanizmo" priedanga buvo lenkinama įvairiais keliais, įvairiom priemonėm lietuvių tauta.

T. Venclova savo laiške lietuviams ir Lietuvos lenkams primena "Armia Krajova", versdamas kaltę lietuviams ir lenkams. Kyla klausimas: ko ieškojo "Armia Krajova" lietuviškose žemėse, kodėl vokiečiai palygīnti labai švelniai elgėsi su ja? Atsakymą T. Venclova ras 1984 m. spalio 19 d. "Draugo" dienraštyje Lietuvos lenko Felikso Zubro (jis vadovavo AK brigadai prie Turgelių) išspausdintame atsakyme "Praeitį besiaiškinant". Be to, jeigu T.V. pageidautų, galėčiau atsiųsti 1944 m., gegužės 20 d. partizanų vado Vilniaus krašte "Wilk" (Aleksandras Kšyžanovskis) atsišaukimo, "Wezwane do Litwinow" nuorašą ir AK reikalavimus, Lenkijos respublikos žemėlapį (išleistą egzilinių organizacijų) su sienomis nuo Suomijos įlankos iki Adrijos jūros, rytuose iki pat Krymo, o vakaruose dar toliau šiandieninių sienų!

Ak, daug įvairios ir naujos medžiagos galėčiau atsiųsti, net su didžiausiais mūsų tautos pažeminimais, vadinant lietuvius "chamy Litwini" . . . Bet į visa tai T. V. atsakytų rusišku "pustiaki" . . .

Užtenka. Noriu prieiti prie mano pagrindinio atsakymo — T. V. siūlomos Lietuvos lenkams kultūrinės autonomijos. "Autonomija filosofine prasme yra laisvė apsispręsti be išorinės prievartos . . . Mokyklinė autonomija (prie jos priklauso taip pat kultūrinė) yra savarankiškas tvarkymasis pagal pedagogikos bei pedologijos reikalavimus, nepriklausomybė nuo pašalinės įtakos kišimosi į pedagoginius dalykus" (LE, t. I, psl. 485).

Du atsakymus taikau T. V., imdamas juos iš šiandieninės Lietuvos spaudos Vilniuje leidžiamame radijo žiniaraštyje, "Kalba Vilnius" 1989 m. sausio 13 d. Vilniaus krašto autochtonas J. Šimelionis savo straipsnyje "Dėl ko tas triukšmas" rašo: "Vilniaus pedagoginio instituto užsienių kalbų fakulteto prodekanas Ivanas Tichonovičius (gimęs Gudijoje, surusėjęs lenkas Jan Ciechanovič – K.B.) kategoriškai tvirtina, kad Vilnija – tai lenkų žemė, nuo amžių jų gyvenama, o lietuviams vieta prie Volgos krantų".

"Dauguma vadinamųjų statistinių lenkų Vilniaus rajone (pagal 1979 m. gyventojų surašymo duomenis – jų buvo 62, 788) nemoka ir nekalba lenkiškai. Jų kasdieninė gyvoji namų ir tarpusavio bendravimo kalba — baltarusiška tarmė "po prostu", todėl ir jų vaikams įkandama rusų kalba ir jos šie mokosi".

. . ."Kaltinimai lietuviams nepagrįsti. Priešingai – niekur užsienyje lenkas neturi tokių plačių politinių ir pilietinių teisių kaip Lietuvoje. Štai kad ir kaimyninė Baltarusija. 1979 m. statistiniais duomenimis ten yra 403,169 lenkai ir nė vienos lenkiškos mokyklos, jokio kultūrinio židinio. Neturi tenykščiai lenkai nei laikraščių, nei televizijos, nei radijo laidų".

. . . "Vilniaus rajone šiuo metu yra 45 lenkiškos mokyklos. Buivydžių, Eitminiškių – pilnos vidurinės lenkų dėstomąja kalba. Dešimt trikalbių vidurinių mokyklų, kur yra lietuviškos, lenkiškos ir rusiškos klasės. Be to, įvairiose vietovėse veikia 16 lenkiškų devynmečių mokyklų ir dešimt pradinių lenkų-rusų tautybės vaikams. Deja, lietuviukai tokių privilegijų (dėmesio T. V. – mūsų Lietuvoje! – K.B.) Vilniaus rajone neturi. Buivydiškių ap. beveik pusė gyventojų – lietuviai. Savo vaikus jie vežioja į sostinės lietuviškas mokyklas".

. . . O ar įvertina vietiniai lenkai ką jie turi? Nors Vilniaus rajone yra apie 62 tūkst. lenkų, tačiau savo gimtąją kalbą linkę mokytis tik 3,5 tūkst. O lietuvių rajone gyvena apie 15 tūkst. ir beveik pustrečio tūkstančio vaikų lanko lietuviškas klases. Nenormalu ir tai, kad iš 45 mokyklų Vilniaus rajone 35 vadovauja lenkų tautybės žmonės (nemaža jų dalis nemoka lietuvių kalbos).

Eikime dar toliau. Galvoju, kad Tomas Venclova pažįsta prof. Zigmą Zinkevičių, poetą M. Martinaitį, dr. A. Zalatorių. Deja, jų labai ilgo ir tikrai puikaus straipsnio "Komjaunimo tiesoje" 1989 m. kovo 30 d. "Teisybė turi nugalėti" šis savaitraštis nespausdintų. Tad įdedu tik dvi ištraukas: "nėra mažiausios abejonės, kad lenkų kalba (ir baltarusiškoji, "po prostu") Lietuvoje, taigi ir Vilniaus krašte yra atneštinė. Be aptartų istorijos duomenų, tai pirštu prikišamai rodo krašto vardynas, ypač seniausias jo klodas – hidronimija (upių ir ežerų vardai) – ištisai lietuviškas, tik apslavintas. Dar akivaizdžiau tai rodo pati vietinė lenkų kalba. Kiekvienam kalbos istorikui aišku, kad jai pradžią davė ne kuri nors lenkų kalbos tarmė, bet jų bendrinė kalba (kaip ir visur atneštinių kalbų). Tai iš esmės "lenkų kalba lietuvių lūpose". Lietuviškasis substratas joje tebėra labai ryškus ir jo gausu visuose šios kalbos kloduose: ir fonetikoje, ir gramatinėje struktūroje, ir leksikoje. Įdomu, kad XIX a. sulenkėję bajorai šią kalbą vadindavo ir "nasz język litewski".

. . . "Laikas visiems įsisamoninti, kad lietuviai neturi nieko prieš lenkus, kaip ir kitas tautas, bet negali ir negalės toleruoti Lietuvos lenkinimo. Jį smerkė praeityje, nesusitaikys su tuo ir dabar".

Iš savo pusės norėčiau pridėti, kad Vilniuje ir Vilniaus krašte laisvai veikia ne tik lenkiškos mokyklos, kurių auklėtiniai dažnai sumuša lietuvių vaikus (1988 m. spalio mėn. 29 d. Nemenčinės vidurinės mokyklos mokiniai E. Selninin, E. Pšychodzki, N. Leončik sumušė Aldą Sakalauską), bet ansambliai, chorai, tautiniai šokiai, teatro grupės. Iš Ukrainos Lvivo ir Gudijos į mūsų sostinę perkeltas visas lenkų kultūrinis gyvenimas (bibliotekos, archyvai, knygynai), nors buvusių Lenkijos valstybės sienose dar ir dabar liko lenkų: Ukrainoje – 258,309 tūkst., Gudijoje – 403,169 tūkst. (Wie Voelker der Ud SSR, APN Verlag, Moskau 1982)

Baigdamas patariu T. Venclovai nelieti ašarų dėl lenkų kultūrinės autonomijos Lietuvoje (jie ją turi!), bet pagalvoti, kaip ir kokiu keliu sugrąžinti "tuteišus" su Mažul, Sienkaviec ir kt. lietuviškom pavardėm prie lietuviško kamieno, kaip įsteigti lietuviškas mokyklas, organizcijas lietuviškose Gudijos srityse, grąžinti lietuvišką žodį į bažnyčią, prie šventoriaus, amžino poilsio vietos.

Už "tuteišų" pečių ir autonomijos reikalavimus stovi Varšuva. Tuo tarpu, Gudijos lietuvių kelias yra erškėčiuotas, nes jis eina ne per Vilnių, o per Kremlių.

Tad dar kartą klausiu T. Venclovą – kokios kultūrinės autonomijos jis reikalauja lenkams? Juk jie dabar turi beveik 300 lenkiškų mokyklų, gimnazijas, pedagoginį institutą prie Vilniaus u-to numatoma įsteigti polonistikos katedra, lenkišką dienraštį ne tik Lietuvoje, bet vienintelį visoje Sov. Sąjungoje, televizijos ir radijo valandėles, teatrus, ansamblius ir pan.

Baltiečiai ...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

įsigijusios autonomijos statusą. Šiuo keliu einant, esą patogiau būtų ir Maskvai.

Sovietų Sąjungoje vystosi tokia būklė, kad yra galimybė – baltiečiai eidami pirštų galais gali atgauti savo nepriklausomybę per užpakalines duris. Maskva gali atsidurti prieš įvykusį faktą.

Sužadino pilietinę sąmonę

Lietuvių informacijos centro pranešimu, rugsėjo 5 d. Mokslų akademijos posėdžių salėje Vilniuje įvyko Sąjūdžio seimo neeilinė sesija.

Sąjūdžio seimo tarybos pirm. prof. V. Landsbergis padarė pranešimą apie politinę padėtį Lietuvoje. Komunistų partijos smogtas smūgis turėsiąs neišvengiamų pasekmių. Atsitiko ir pozityvių dalykų – žmonės pajautė moralinį ir teisinį pranašumą. Pasiektas dar vienas konsilidacijos momentas – pačių respublikų politinių jėgų įvairovės tolerancija. Pavykę išvengti susikirtimų ir su Aukščiausiąja taryba. Komunistų partijos grasinimas sužadino Lietuvoje gyvenančių tautų pilietinę sąmonę. Kas ėjo į "Baltijos kelią", buvo vienodai įžeistas.

Aišku, pakėlė galvas senojo galvojimo partiniai žmonės. Kai kurių partinių organizacijų sekretoriai imasi sabotažo veiksmų. Kuriasi komitetai, kuriuos reikia pavadinti partokratijos gynimo komitetais. Tokią veiklą siūlė profesorius skelbti kaip antikonstitucinę.

J. Str. ir J.A.

PRANEŠIMAS

A†A
LIUDA RAKŠTYTĖ-DIEVAITIENĖ

mirė 1989 m. rugsėjo 4 d., Lietuvoje, Kaune.

Lietuvoje paliko sūnų dr. Milderą ir marčią dr. Jūratę, dvi seseris – Justiną Rakštytę ir Zosę Zlabienę, tris vaikaičius – dr. Algę Dievaitytę, inž. Eugenijų Dievaitį, inž. Gintarą Gudenį, penkis provaikaičius.

Kanadoje paliko brolį Stasį, brolienę Sofiją, Laimą Rakštytę-Kriaučiūnienę, jos dukras – Karoliną ir Rūtą Floridoje.

Liūdinti giminė

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie prisidėjo prie
a.a. Tado Jakšio
palaikų perkėlimo 1989 m. rugpjūčio 23 d. į šv. Jono lietuvių kapines Mississaugoje. Taip pat dėkojame iš Lietuvos atvykusiam kun. Vladui Braukylai už atlaikytas Mišias ir maldas kapinėse.

Bruožių šeima

A†A
muzikui ALEKSUI AMBROZAIČIUI
išvykus amžinybėn,

sūnų dr. KAZIMIERĄ AMBROZAITĮ, marčią ANGELĘ ir šeimą nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime –

Anastazija ir Antanas Tamošaičiai

A†A
ELEONORAI ŠVĖGŽDIENEI
iškeliavus amžinybėn,

dukrą LAIMĄ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

Anastazija ir Antanas Tamošaičiai

A†A
EUGENIJAI KLUPŠIENEI
Putname mirus,

sūnui VAIDAI ir šeimai reiškiame nuoširdžią užuojautą –

V. V. Paškai — *O. M. Yčai*
I. R. Paškauskai — *P. Šablinskienė*
L. V. Kybartai — *I. Stasiulis*

BRANGIAM BROLIUI
A†A
JONUI MEŠKAUSKUI
mirus Lietuvoje,

nuoširdžiausiai užjaučiame jo brolį PRANĄ su šeima –

B. P. Balsai — *F. S. Janušoniai*
A. J. Dainoros — *K. P. Šukiai*
M. S. Šetkai

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Netoli Marijampolės prie Javonio upelio rugpjūčio 22 d. atidengtas skulptoriaus J. Narušio paminklinis akmuo, kur matyti, kad šioje vietoje bus pastatyta lietuviams kankiniams koplyčia Nuotr. V. Karsoko

Tai niekada neturi pasikartoti

Rašo Vytautas Karsokas iš Lietuvos

Rugpjūčio dvidešimt trečioji . . . Ši diena daug ką primena Lietuvai, kiekvienam lietuviui, kuris trokšta matyti savo Tėvynę laimingą. Plazda pusiau nuleistos tautinės vėliavos, perrištos juodais kaspinais, visur rimtis ir susikaupimas, kviečiantis į gilius apmąstymus.

Plačiai nuskambėjo trijų Baltijos respublikų akcija, kuomet lietuviai, latviai ir estai, tvirtai susikibo rankomis ir tokiu būdu paminėjo Molotovo-Ribbentropo sutarties ir slaptųjų protokolų, nulėmusių ir Lietuvos ateitį, pasirašymo metines.

Marijampolėje, šios dienos išvakarėse, rugpjūčio 22 d. susirinko žmonės atidengti paminklinio akmens prie Javonio upelio, čia pokario metais buvo pakasti NKVD nukankintų žmonių lavonai. Kuklus marijampoliečio skulptoriaus Juliaus Narušio darbo paminklinis akmuo su gediminaičių stulpais ir užrašu: "Šioje vietoje bus pastatyta koplyčia nekaltai nukankintiems ir žuvusiems už Lietuvą" – primins ateinančioms kartoms apie lietuvių tautą palietusią tragediją . . .

Susirinkusiųjų rankose plakatai su užrašais "Kelkis Lietuva", "Stalino-Hitlerio suokalbyje Lietuva neteko 34 procentų gyventojų", lietuvių tremties į Sibirą datos: 1941, 1948, 1951-ieji metai. Ir skaičiai, skaičiai, skaičiai . . . bylojantys kiek tėvų ir motinų, senelių bei vaikų prievarta buvo atplėšta nuo Tėvynės.

Paminklinis akmuo skendi gyvose gėlėse, vis daugėja ir daugėja degančių žvakių aplink jį. Jaunimas, apsirengęs tautiniais rūbais ir skautų uniformomis, stovi garbės sargyboje. Skamba tremtinių sukurtos eilės, kalba mitingo oratoriai: Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio Marijampolės tarybos nariai: P. Uleckas ir O. Dulinskienė, "Tremtinio klubo" nariai A. Sideravičienė ir V. Patackas bei Lietuvos komunistų partijos Marijampolės miesto komiteto sekretorė V. Norvaišienė. Oratorių kalbose girdisi daug skaudaus ir prieštaringo, viena mintis siejo kalbėjusius, kad daugiau niekada istorija taip baisiai nebesikartotų, kaip tai atsitiko 1939-ųjų rugpjūčio 23-ąją.

Tremtinių choras gieda poeto Maironio "Mariją, Mariją", miesto parkas po truputį grimsta sutemose, tarsi drugeliai plevena vėjyje žvakių liepsnelės, atsispindėdamos smalsiose vaikų akyse, o jose gali įžvelgti kažką paslaptingo, nuteikiančio tikėti ateitimi.

Nauji veiklos metai

RASA LUKOŠEVIČIŪTĖ-KURIENĖ

Nauji veiklos metai, nauji užsimojimai, įsipareigojimai, atgijusi dvasia. Su pirmaisiais rudens ženklais plečiasi parengimų kalendorius, steigiasi naujos komisijos, skelbiami įvairūs vajai, nustatomos posėdžių, suvažiavimų, sąskrydžių, švenčių datos.

Nuo šių ruošos darbų neatsilieka ir Kanados Lietuvių Bendruomenė. Šiais metais bus naujos krašto tarybos ir valdybos rinkimai; atidaromos Kanados lietuvių kultūros muziejaus durys; telkiami kandidatai, diskutuojamos ateities veiklos gairės.

Kodėl mes jungiamės į veiklą? Kodėl įsipareigojame būti aktyviais bendruomenės nariais?

Pastaruoju metu dažnai girdisi pasisakymai: "Atėjo laikas man ką nors duoti; gera proga iškilti savo darbo ar mokslo srityje, panaudojant savo lietuvybę; tai man daug ką duos". Šie pasisakymai liečia ir greitu tempu besikeičiančią Lietuvą, jos naują vaidmenį išeivijos veikloje ir "perestroikos" galimybes santykiavimui tarp Kanados ir Lietuvos. Mes džiaugiamės ne tik dėl to, kad galėsime aplankyti savo tėvynę, kad mūsų vaikams bus galimybių studijuoti Vilniaus universitete, kad mūsų ansambliai šoks ir dainuos Vilniaus sporto rūmų scenoje, kad mūsų specialistai pasinaudos proga perduoti savo žinias atsikuriančiai naujai Lietuvai, kad mūsų verslininkai galės investuoti į Lietuvos ekonomiją. Džiaugiamės ir dėl to, kad Lietuva bei jos piliečiai pradeda išvysti pirmuosius šviesos spindulius, kad Lietuvos jaunimui leidžiama išreikšti savo jaunatviškus, tautinius bei dvasinius jausmus, kad Lietuva veržiasi iš vergijos pančių ir pati mėgina spręsti savo ateitį.

Yra svarbu, kad spręsdami savo užsiangažavimą lietuviškai bendruomenei, neliktume "ką aš duosiu – ką aš gausiu" plotmėje. Mes turime save klausti: "Kaip aš galiu tapti šios mozaikos aktyvia dalimi?" Tai gal skamba paviršutiniškai, tačiau savo užsiangažavimą ir įsipareigojimą grįsdami idealizmu, nuoširdžiu įsitikinimu užtikrinsime lietuvių bendruomenės ateitį.

Juk kodėl mūsų bendruomenė nuolat išgyvena veikėjų spragą? Kodėl kai kurie mūsų projektai neranda visuomenėje atsparos? Ar ne dėl to, kad labai dažnai dalyvavimas bendruomenėje, mūsų darbai priklauso nuo asmeniškų tikslų ir yra nepagrįsti idealo siekimu, kur asmeniškumas netur vietos ar svarbos?

Šiems teigimams randame labai konkrečių pavyzdžių. Mūsų veikėjų tarpe vis dažniau pasigirsta pasakymai: "Jei apskaičiuočiau, kiek savo darbo valandų paskyriau lietuviškai veiklai, susidarytų gera alga". Spaudoje vis dažniau skaitome aukotojų sąrašuose "paaukojo savo patarnavimus". Toks apskaičiavimas neatspindi nuoširdaus, susipratusio užsiangažavimo. Pritrūktų pasaulyje aukso apmokėti tokius lietuvius veikėjus ir išlaikyti gyvą lietuvių bendruomenę. Darykime skirtumą tarp veiklos, užsiangažavimo ir darbo.

Kitas būdingas pavyzdys liečia Lietuvių Bendruomenės vietą mūsų visuomenėje. Mes dažnai kreipiamės į Lietuvių Bendruomenės institucijas finansinės pagalbos, patarimų ir pritarimų, kreipiamės kai esame varge, bet retai pajėgiame Lietuvių Bendruomenės vardą iškelti savo aplinkoje, rasti jai vietą, sudaryti jai sąlygas klestėti ir augti. Esame net priėję prie savotiško Bendruomenės pasmerkimo: "Jeigu taip, neleisime jums rinkti aukų savo veiklai mūsų minėjime; kaip jūs drįstate mūsų apylinkėje įsakyti kaip veikti; jie sau ant kalno diskutuoja, ginčijasi ir diktuoja".

Tokių pasakymų šviesoje Kanados Lietuvių Bendruomenės naujos tarybos ir krašto valdybos rinkimai pasidaro tuščias dalykas. Yra sunku pripažinti autoritetą, tarporganizacinę koordinaciją, nuoširdų bendradarbiavimą, kai veiklos vežimo ratų eigą trukdo asmeniškumų bei saviveiklės lazdos.

Lietuva ir mes

Kaip svarbu mums, kas vyksta šiandien Lietuvoje? Ar svarbu Lietuvai mūsų lietuvybės stovis išeivijoje – Kanadoje? Savo džiaugsme išgyvename ir savotišką kryžkelę. Mūsų veikla, kuri buvo pagrįsta gimtojo krašto pavergimu, staiga iš dalies pasikeitė. Mes žvelgiame į Lietuvą ir ne visada suvokiame jos kovą. Kadangi Lietuvos nepriklausomybės klausimas pasidarė labiau apčiuopiamas, mūsų jėgos, darbas, pastangos krypsta tik į ją.

Lietuvos lietuviai iškovojo dabartinę padėtį mūsų gimtinėje. Be abejonės ir išeivijos garsiakalbiai prisidėjo prie šios eigos. Tačiau mes už Lietuvą jokių sprendimų nedarysime. Mūsų užduotis yra remti jos kiekvieną žingsnį, neteisiant kas gera ar bloga. Taip, kaip išeivija nenulems Lietuvos sprendimų, taip ir Lietuva neatsakys už išeivijos, už mūsų lietuviškos dvasios stovį. Tačiau kiek išeivijai yra svarbi nepriklausoma Lietuva, tiek Lietuvai yra būtina susipratusi, lietuviška išeivija. Mes turime skirti savo jėgas, darbą ir pastangas ir mūsų institucijoms, organizacijoms vienetams, kad jie išliktų gyvi bei siektų aiškių tikslų. Mes turime auklėti savo visuomenę lietuviškoje dvasioje, kad pajėgtume palaikyti tą nepaprastą ryšį su gimtuoju kraštu.

Naujus veiklos metus pradėkime su atnaujinta lietuviška dvasia. Aktyviai dalyvaukime Lietuvių Bendruomenės rinkimuose; išrinkime susipratusius tarybos narius; naujai įprasminkime savo užsiangažavimą lietuvybei.

Apie detales ir rimtas diskusijas

Pastabos dėl Vytauto Skuodžio pastabų

DR. KAZYS ŠIDLAUSKAS

"TŽ" 1989 m. rugpjūčio 15 d. nr. Vytautas Skuodis yra paskelbęs rašinį, pavadintą "Dvi detalės, vertos rimtesnių diskusijų". Straipsnio autorius rašo apie dviejų labai nelygaus rango asmenų, t. y. VLIKo pirm. dr. K. Bobelio ir JAV prez. Busho atsisakymą susitikti su Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio pirm. prof. V. Landsbergiu.

Gal per ankstyvas buvo Vytauto Skuodžio susirūpinimas dėl VLIKo pirmininko tariamo vengimo susitikti Sąjūdžio pirmininką, nes dr. K. Bobelis buvo susitikęs ne tik prof. V. Landsbergį, bet dar ir bent tris kitus Sąjūdžio seimo tarybos narius Gotlando saloje, Katthamarsvik vietovėje. VLIKo pirm. 1989 m. rugpjūčio 6 d. pasirašė sutarimą, kad "Visų pasaulio lietuvių gyvybinis tikslas yra nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimas!"

Prieš kurį laiką Vytautas Skuodis buvo skelbęs mintį, kad Lietuva gali atgauti nepriklausomybę, ir šalia sovietų satelitų pasilikti Sovietų Sąjungos interesų sferoje, jeigu tik Sąjūdis ves teisingą politiką. Žvelgiant iš dviejų frontų teorijos — pavergtos Lietuvos ir išeivijos fronto gal toks abiejų frontų bendras pareiškimas būtų nelabai teisinga politika, bandant tuos frontus per greitai apjungti. Jiems atskirai veikiant, gali būti abiem frontam daugiau pasirinkimų laisvės, negu juos suvienijus.

Išeivijos frontas nėra vieningas. Jei ne visai vieningas yra ir pavergtos tautos frontas, tai mums netektų stebėtis, nes neišvengiamas komunistų partijos eilėse skilimas tarp maskvinių stalinistų ir lietuviškų tautinių komunistų. O lietuvių išeivijoje, niekam nepripažįstant vienos politinės vadovybės, reikalų vystymasis irgi gana chaotiškas. Lietuvių Bendruomenė bando visais būdais, kaip Vytautas Skuodis rašo, "prieš savo norą" tapti rimtu ir teisėtu konkurentu VLIKui ir politinės veiklos plotmėje.

Nors toks bendras pavergtos Lietuvos ir lietuvių išeivijos frontų pareiškimas dėl Lietuvos nepriklausomybės daug kam gali atrodyti per ankstyvas, bet jei Sąjūdis to nori, tai reikia manyti, kad toks bendras pareiškimas negali pakenkti jo siekiams, o VLIKo siekiamiems politiniams žygiams jis tikrai neturėtų pakenkti. Šiuo pareiškimu pasidžiaugė net jį pasirašęs Tarybų Lietuvos komunistų partijos centro komiteto ideologijos skyriaus vedėjas Justas-Vincas Paleckis (žiūr. "Gimtasis kraštas", nr. 34, 1989 m. rugpjūčio 24-30 d.d.).

Kiek reikalas liečia JAV prez. Busho vengimą pasimatyti su prof. V. Landsbergiu, tai jau rimtesnis reikalas. Galbūt Lietuvių Bendruomenė, kaip Vytautas Skuodis rašo, "prieš savo norą" konkuruodama dėl politikos su VLIKu, per anksti pasikvietė prof. V. Landsbergį aplankyti Amerikos lietuvius. Gal profesorius vėliau būtų suorganizavęs visų trijų Baltijos valstybių tautinių sąjūdžių pirmininkų kelionę į JAV. Šiaip ar taip prez. Bushui turėtų rūpėti visų trijų Baltijos tautų, ne tik vienų lietuvių, likimas. Atvykus į JAV visų trijų tautų sąjūdžių pirmininkams, prez. Bushas tikrai būtų juos priėmęs, nepaisydamas nei Gorbačiovo nemalonės dėl tokios audiencijos.

Atidengimo proga prie paminklinio akmens žuvusiems lietuviams stovi skautų garbės sargyba. Toliau – moterys, pasipuošusios tautiniais drabužiais, ir kiti dalyviai Nuotr. V. Karsoko

Po pasitarimų su Baltiečių laisvės lygos darbuotojais. Iš kairės sėdi: G. LANDSBERGIENĖ, prof. V. LANDSBERGIS, A. NELSIENĖ; stovi: A. MAŽEIKA, D. MAŽEIKIENĖ ir J. MATULAITIS

Prof. Vytauto Landsbergio viešnagė

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

Liepos 15 d. savaitgalyje Los Angeles mieste lankėsi Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio pirmininkas Vytautas Landsbergis su žmona Gražina. Juos orauostyje pasitiko gausus būrys organizacijų vadovų ir visuomenininkų. Sekmadienį svečias dalyvavo iškilmingose pamaldose parapijos šventovėje. Po pamaldų parapijos salė nepajėgė sutalpinti visų dalyvių, kurie atvyko susitikti su Vytautu Landsbergiu.

Jo pranešimas užtruko apie 2 valandas. Jis išsamiai nušvietė Sąjūdžio įsikūrimą Lietuvoje, dabartinę padėtį ir ten vykstantį procesą su galimomis tolimesnėmis perspektyvomis laisvėjimo kryptimi. Pabrėžė Amerikos lietuvių įnašą ir reikšmę nuolatinės ir dažnos informacijos, JAV kongresmanams ir senatoriams apie Lietuvą. Pranešimo pabaigoje Vyt. Landsbergis atsakė į gausius klausimus, kuriuos jam pateikė susirinkimo dalyviai.

Štai keletas minčių iš Vytauto Landsbergio kalbos, žvelgiant į ateitį: Sąjūdis yra linkęs žiūrėti į kiekvieną žmogų ir vertinti jį pagal jo darbus. Ir mes matome, kad žmonės jau keičiasi, gana skausmingai pripažindami savo klaidas. Gyvenimas ir politiniai įvykiai iškels vis naujus apsisprendimus. Tas, kuris kalba teisingai, turi teisingai ir elgtis. Gali būti labai įdomių ateities perspektyvų. Jau einame į tokį laikotarpį, kur galima kalbėti apie tikrą nepriklausomybę.

Visiškas nepriklausomybės atgavimas yra mūsų ir kitų Lietuvos nepriklausomybės siekiančių jėgų tikslas. Esame ir pakankamai realiai galvojantys žmonės ir žinome, jog šiuo žodžiu nereikia žaisti, kad jis neprarastų savo vertės ir savo svorio. Paskelbus galutinę tautos valią — nepriklausomybę, šios valios išreiškimo įgyvendinimas yra mūsų tikslas.

Vėliau, vaišių metu, dr. Zigmo Brinkio rezidencijoje buvo pasakyta daug sveikinimo kalbų ir įteikta įvairių simbolinių ir praktiškų dovanų. Šia proga tautiečiai specialiam Lietuvių Bendruomenės fondui Lietuvai suaukojo per $20,000. Stambiausia pavienė aukotoja — Ona Gustienė, paaukojusi $900.

Sekančią dieną Los Angeles didieji dienraščiai šio įvykio aprašymui paskyrė gana daug vietos. "Los Angeles Times" išsamiai aprašė Sąjūdžio veiklą Lietuvoje ir pridėjo Vytauto Landsbergio nuotrauką. "Herald Examiner" pažymėjo, kad jo pranešimo klausė 700 žmonių, plačiai aprašė paskutinius įvykius Lietuvoje. Laikraštis atkreipė dėmesį ir į vyriausią savo amžiumi mūsų bendruomenės narį Kazimierą Bandzevičių, kuris, būdamas 102 metų amžiaus, atvyko susitikti su Vytautu Landsbergiu ir pareiškė norą sulaukti tos dienos, kada Lietuva atgaus nepriklausomybė.

Šia proga Los Angeles mieste viešėjo ir dalyvavo susitikime su Vyt. Landsbergiu aukštas valstybės departamento pareigūnas Linas Kojelis iš Vašingtono, DC.

Mielam kaimynui skulptoriui-dailininkui

a.a. JOKŪBUI DAGIUI

staiga mirus,

žmonai LOIS-CAROLIN, giminėms Lietuvoje ir už jos ribų reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Irena ir Steponas Varankos

Toronto Vlado Pūtvio šaulių kuopos įsteigėjai

A†A

g.š. EUGENIJAI KLUPŠIENEI

Putname mirus,

jos sūnų ANTANĄ su šeima, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Toronto Vlado Pūtvio šaulių kuopa ir valdyba

A†A

EUGENIJAI KLUPŠIENEI

mirus,

jos sūnui ANTANUI ir šeimai bei kitiems artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą –

B. V. Saulėnai
A. Stadis
B. J. Sriubiškiai

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS
REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

FIRCHUK TEXTILES LTD.

610 Queen Street West, Toronto, Ontario M6J 1E3
Tel. (416) 364-5036 Fax (416) 364-3864

Turime šių firmų prekes: Sharp, Panasonic, Hitachi, Sanyo, Toshiba, Sony, JVC, AIWA, Akai, National.

Mes suprantame jus ir jūsų giminių Lietuvoje reikalavimus.

Mes turime didelį pasirinkimą stereo ir video magnetofonų, video kamerų, sintezatorių, kalkuliatorių ir kitų elektroninių reikmenų.

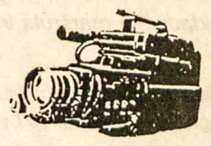

PANASONIC NV-M7EN

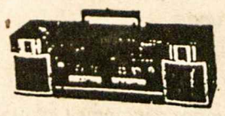

SONY CFS-W365S

Ateikite ir palyginkite mūsų kainas. Malonus patarnavimas, galimybė susikalbėti angliškai, ukrainietiškai, lenkiškai, rusiškai bei jugoslaviškai.

Visos elektroninės prekės yra PAL/SECAM, 220-VOLT.

Mes siunčiame iki 20 kg siuntinius į Lietuvą. Muitą galite sumokėti Kanadoje ar Lietuvoje. Turime didelį pasirinkimą didelių ir mažų skarų, šalikų, sportinių batų, kelnių (jeans), odinių paltų, dirbtinio kailio paltų ir kitų drabužių, kuriuos mėgsta Lietuvoje.

Darbo valandos nuo pirmadienio iki šeštadienio, 9 v.r. – 5.30 v.p.p.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

DU PAMINKLAI

Prieš 40 metų Kėdainių rajono Šventybrasčio bažnytkaimyje buvo susprogdintas ir užkastas gyventojų pastatytas paminklas Lietuvos nepriklausomybės dvidešimtmečiui. Dabar jis buvo atkastas, atnaujintas ir iškilmingai atidengtas. Nepriklausomai Lietuvai skirtas paminklas vėl atgijo prie Nevėžio. Brastos upelio šlaite yra kitas svarbus paminklas 1863 m. sukilėliams, pastatytas jų kapinaitėse prie Šventybrasčio. Kovose su rusais ten 1863 m. spalio 20 d. sukilėlių daliniui vadovavo kun. A. Mackevičius. Iš rusų tada buvo atimta 20 pūdų parako ir kitokio karinio grobio.

MOLDAVIŠKAS "BALSAS"

Vilniuje lotynišku alfabetu buvo atspausdintas moldavų laikraščio "Glasul" 2 nr. Leidėjais pasirašo Lietuvos moldavų kultūros draugija ir Moldavijos rašytojų sąjunga. Pirmasis moldaviško "Balso" numeris buvo atspausdintas Latvijoje, o antrajam numeriui leidėjai pasirinko Lietuvą. Jų nuomone, čia mažiau biurokratų ir daugiau laisvės — užteko tik vietiniams cenzoriams įteikto teksto vertimo į rusų kalbą. "Balso" turinys nebuvo pakeistas. Jame rašoma apie laisvės siekiančius moldavų mitingus Kišiniove, Moldavijos žemėlapį ir himną, pirmą kartą moldavams skaitytojams pateikiama ir jų likimą palietusio Molotovo-Ribbentropo slaptojo protokolo faksimilė. Už laisvę kovoja Moldavijos liaudies frontas. Aukščiausioji taryba moldavų kalbą jau paskelbė oficialia valstybine kalba, susilaukdama Moldavijoje gyvenančių rusų protesto demonstracijų ir streikų. Moldavų kalba beveik nesiskiria nuo rumunų, tik jai buvo primestas Kirilo alfabetas. Dabar pereinama prie lotyniško, bet pačioje Moldavijoje trūksta spaustuvių, turinčių lotynišką šriftą. Popierius Vilniuje spausdinamam moldavų "Balsui" atvežamas iš Moldavijos.

DEGĖ DZŪKIJOS KAIMAI

Teroro bangą Dzūkijon 1944 m. gruodžio 23-25 d.d. atnešė Lietuvon sugrįžusi sovietų Raudonoji armija. Labiausiai nukentėjo Klepočių, Lizdų, Ryliškių, Druskininkų, Miežonių kaimų sodybos ir gyventojai Alytaus rajone. Dalį šios tragedijos duomenų atskleidė "Tiesos" korespondento Petro Naraškevičiaus balandžio 23 d. laidoje paskelbtas pasikalbėjimas su alytiškiais Vlade Prusevičiene ir Petru Jančiausku. Jie tada buvo tik vaikai, gyvenę Klepočių ir Lizdų kaimuose. Terorą pradėjo į kaimus įsiveržę Raudonosios armijos kariai su ginkluotais civiliais. Jie siautėjo kaimų sodybose, degino pastatus, tardė ir šaudė gyventojus. V. Prusevičienė matė, kai jos tėvui Kaziui Muzikevičiui raudonarmiečiai liepė eiti į degantį namą, bet jis pasipriešino ir buvo nušautas. Į degančią klėtį jie gyvą įstūmė anksčiau atsivarytą kaimyną Roką Mikalonį. Jos brolį Vytą Muzikevičių rado nušautą kaimo miškelyje. Panašius vaizdus atskleidžia ir alytiškis P. Jančiauskas: "Visas Klepočių kaimas smilko. Prie kryžiaus, šalia sudegusios sodybos, kelio griovyje su skyle galvoje gulėjo Vatiekaus Kasiulyno lavonas. Vėliau sužinojau visus kariškių nuveiktus 'darbus'. Klepočių kaime buvo sudeginta 19 sodybų (59% viso kaimo), Lizdų kaime — 7 sodybos (58%), po devynias sodybas buvo sudeginta Ryliškių ir Druskininkų kaimuose, viena sodyba — Miežonių kaime. Mano žiniomis, buvo nušautas 21 Klepočių, Lizdų, Druskininkų ir Ryliškių kaimų vyras, o keturi iš jų buvo sudeginti kartu su pastatais. Prisimindamas baisų įvykį, šiandien nerandu atsakymo į ramybės neduodantį klausimą, kodėl taip žiauriai kariškiai ir ginkluoti jų talkininkai pasielgė su taikiais gyventojais, kai ginkluoto ar kitokio pasipriešinimo nebuvo . . ."

KRYŽIAI TERORO AUKOMS

Aukų atminimą įamžino šią vasarą kūrybinėje stovykloje prie Lizdų ežero susirinkę medžio drožėjai ir kalviai, sukūrę trijų dalių paminklą, kurį sudaro lietuviškas kryžius ir du koplytstulpiai. Paminklas buvo atidengtas ir pašventintas liepos 30 d. Kalbėjo Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo narys Vytautas Ledas, aktyviausias šios tragedijos tyrinėtojas. Žodį tarė ir Lietuvos tautodailininkų sąjungos Dzūkijos skyriaus pirm. G. Šuliauskas. Atsiminimais dalijosi Ieva Karvauskienė ir jos sūnus Juozas. Tragedijos priežastys ir šiandien tebėra neišaiškintos. Žinoma tik, kad raudonarmiečius lydėję ginkluoti civiliai turėjo kažkokius sąrašus, bet neaišku, ko buvo ieškoma: sovietinėn kariuomenėn šaukiamų vyrų ar pogrindin įsijungusių partizanų? Alytiškio liudininko P. Jančiausko teigimu, tada iš minėtų kaimų į ginkluotą pogrindį tebuvo išėję keli vyrai. Jų skaičius gerokai padidėjo po sovietinio teroro atneštų įvykių. Nedaug žinių pateikia ir "Valstiečių laikraščio" korespondento Kęstučio Grebliko pasikalbėjimas su tyrimams vadovaujančiu prokuroru Viktoru Zedeliu. Jis nusiskundžia, kad ribotomis jėgomis tenka tirti daug panašių stalinizmo nusikaltimų įvairiose Lietuvos vietovėse. Tad lig šiol netoli tepažengta Dzūkijos kaimų deginimo byloje. Gautuose dokumentuose rašoma: "Vykdė kovinės operacijas likviduojant ginkluotas gaujas". Esą netoli Merkinės buvo nužudytos sovietinės armijos ryšininkės, apšaudytas kariuomenės dalinys. Prokuroras V. Zedelis nėra patenkintas tokiu atsakymu: "Vokiečiai už nužudytą kareivį sunaikindavo visą kaimą. Bet ar turėjo teisę taip kerštingai elgtis tarybinė kariuomenė, vadinusi save išvaduotoja?" Lig šiol iš KGB ir karinių archyvų nėra gautas pilnas tos operacijos dalyvių sąrašas.

V. Kst.

Juodojo kaspino dienos demonstracija St. Catharines, Ont., prie miesto rotušės. Kalba S. Šetkus, pavergtų tautų organizacijos pirmininkas. Dalyvavo miesto burmistras J. McCaffery (vidury), šalia jo iš kairės J. Zubrienė, programos vadovė

Nuotr. B. Jostman

Mokyklos apžvalga

HAMILTON, ONTARIO. Vysk. M. Valančiaus lituanistinė mokykla pradėjo naujuosius mokslo metus, vildamasi įgyvendinti visus sumanymus. Bet norėtųsi šiek tiek prisiminti praėjusius metus, gausius išvykomis ir pasisekimais.

Praėjusių metų užbaigimo iškilmėse atsisveikinome su abiturientais – R. Balytaite, G. Dziemionu, T. Kekiu, V. Remesat, M. Stanevičium, I. Žukauskaite. Vedėja V. Stanevičienė priminė, jog praėjusiais mokslo metais sėkmingai buvo įvykdyti keli sumanymai – tai duomenų rinkimas apie Lietuvos gamtą, buitį, kultūrą, sportą. Jis pavadintas "kasdieninėmis paieškomis". Organizavo mokytojos – R. Bakšytė-Pruden ir R. Kamaitytė. Drauge su Toronto Maironio lituanistine mokykla išleidome Jubiliejinį lituanistinių mokyklų metraštį, paruoštą R. Ločerio, finansiškai paremtą "Talkos" kredito kooperatyvo ir KLB švietimo komisijos.

Taipgi buvo paruošta speciali sutartis, įpareigojanti vyresniojo amžiaus lietuvius skirti daugiau dėmesio mažiesiems, kartu dalyvaujant renginiuose, skaitant ar kalbant lietuviškai. Norėtųsi tikėtis, jog šiais mokslo metais šis sumanymas susilauks dar didesnio dėmesio.

Mokiniai dalyvavo Kalėdų eglutės vaidinime "Nuostabioji valanda", kurį užbaigė mokyklos choras, vadovaujamas I. Čerškuvienės ir R. Valaitienės.

Drauge su Toronto lituanistinės mokyklos choru dainavome Londone vykusiose Kanados lietuvių dienose, kur sulaukėme labai šilto publikos dėmesio.

Šiais metais turim sumanę keletą naujų projektų. Vienas svarbesniųjų būtų – straipsnelių apie įvykius Lietuvoje rinkimas, skaitant spaudą. Jaunesniesiems vaikučiams čia turėtų pagelbėti tėveliai. Taip dinamiškai vykstantiems įvykiams Lietuvoje, norėtųsi, jog mokiniai gerai žinotų, kas vyksta jų senelių žemėje. Šis projektas, manytume, turėtų labai prie to prisidėti.

Įpusėjus mokslo metams, planuojame surengti piešinių Lietuvos tematika parodą. Mokiniai taipgi vėl tęs "kasdienines paieškas", rinkdami medžiagą apie Lietuvos gyvūnus, papročius, miestus. Ruošime naują kalėdinį vaidinimą, o mokylos choras repetuos programą Kanados lietuvių dienoms, kurios įvyks pavasarį Hamiltone.

Norėtųsi palinkėti kantrybės vaikams, besimokantiems nelengvų gramatikos dalykų ir kūrybingumo mokytojams, vis prisimenant, jog lituanistinė mokykla yra svarbiausia institucija, padedanti išlaikyti mūsų tautos dvasią. **R.L.**

Ingersoll, Ontario

PATIKSLINIMAS. Korespondencijoje apie a.a. Onos Girnienės mirtį įsibrovė klaida. Ji palaidota Tillsonburgo (ne Ingersollio) kapinėse prie pirmojo savo vyro. Velionės antrojo vyro vardas yra Kazimieras (ne Karolis) Girnys. Velionė mirė 1989 m. sausio 26 d. Ingersollyje. **Kor.**

London, Ontario

VIKTORAS GUDELIS gavo pranešimą iš Lietuvos, kad jo giminaitis Algis Gudelis 1989 m. balandžio 29 d. žuvo Krymo kalnuose. Jis buvo Kauno Politechnikos instituto docentas, alpinizmo sporto meistras, miesto Alpinizmo federacijos pirmininkas. Velionis buvo gimęs 1953 m. gruodžio 8 d. Kaune. Pasižymėjo dideliais moksliniais gabumais. 1982 ir 1983 m. buvo pripažintas geriausiu Kauno miesto ir Lietuvos jaunuoju mokslininku. Palaidotas 1989 m. gegužės 5 d. Petrašiūnų kapinėse. Platoką pranešimą apie velionies mirtį išspausdino "Kauno tiesa" 1989 m. gegužės 3 d. nr. **Kor.**

Winnipeg, Manitoba

"JUODOJO KASPINO DIENOS" minėjimas įvyko rugpjūčio 23 d., 7 v.v. prie Manitobos parlamento rūmų, dalyvaujant čekams, estams, latviams, lenkams, lietuviams, slovakams, slovėnams ir ukrainiečiams su savo vėliavomis — iš viso keli šimtai žmonių. Atidarymo maldą sukalbėjo kun. Izik, o pagrindinę kalbą pasakė Manitobos žaliavų (natural resources) ministeris H. Enns, pabrėždamas vykstančią Baltijos kraštuose žmogiškos grandinės demonstraciją, skelbiančią pasauliui apie gėdingą Hitlerio-Stalino sutartį, užtroškinusią nepriklausomybes daugeliui Rytų Europos valstybių. Vėliau, tos sutarties pasekmėje, buvo sutriuškinti laisvės sukilimai Vengrijoje ir Čekoslovakijoje. Baigdamas perskaitė Manitobos premjero G. Filmono proklamaciją, skelbiančią šią dieną "Tarptautine juodojo kaspino diena". Liberalų partijos vardu kalbėjo Manitobos parlamento narys M. Minenko. Winnipego miesto burmistro proklamaciją perskaitė Juodojo kaspino komiteto pirm. L. Kiska. Baltiečių vardu kalbėjo latvis K. Radauskas. Taipgi kalbėjo ukrainiečių, slovakų, lenkų veteranų atstovai ir kiti. Juodojo kaspino komiteto vardu L. Kiska padėkojo visiems šio minėjimo dalyviams. Minėjimo programai vadovavo ukrainietis prof. dr. O. Cap. Prieš minėjimą E. Fedaras ir T. Timmermanienė rinko parašus rezoliucijai, reikalaujančiai atstatyti Lietuvos nepriklausomybę.

"WINNIPEG FREE PRESS" — didžiausias Winnipego dienraštis, jau keli mėnesiai beveik kasdien spausdina Reuterio, AFP, AP agentūrų žinias apie įvykius Lietuvoje, Estijoje ir Latvijoje bei perspausdina straipsnius iš JAV spaudos ("The Washington Post", "Los Angeles Times", "Newsday" ir t.t.). Rugpjūčio mėnesį dienraštis paskyrė du vedamuosius apie sovietų problemas ryšium su įvykiais Baltijos kraštuose.

PREL. JUSTINAS BERTAŠIUS, Šv. Kazimiero parapijos klebonas 12 dienų atostogavo Lietuvoje, aplankydamas visus savo gimines ir tėviškę Mosėdį, kur sekmadienį laikė Mišias sausakimšai pripildytoje šventovėje. Taip pat laikė Mišias Aušros Vartuose Vilniuje. Grįžo pilnas gražių įspūdžių.

A. a. STEFANIJA ŽIŽYTĖ-KACKI, 73 metų amžiaus, vėžio pakirsta, mirė rugpjūčio 28 d. Velionė buvo gimusi Antušavos kaime, Pagirio valsč., Ukmergės apskr., penkių vaikų šeimoje. Po II D. karo imigravo į Kanadą ir apsigyveno Winnipege. Čia ištekėjo už lenkų kilmės vyro Boleslovo Kacki, kuriam 1974 m. mirus, pati viena augino du posūnius. Atvykusi sesuo iš Lietuvos Vladė Pukienė ją rado paskutinėse gyvenimo dienose. Stefanija buvo giliai tikinti, tyli, labai uoli mūsų parapijos narė. Prieš kiekvieną metinę parapijos mugę aplankydavo šimtus prekybininkų, rinkdama loterijai laimikius. Palaidota iš Šv. Kazimiero šventovės. Gedulingas pamaldas laikė prel. J. Bertašius. Nuliūdę liko du posūniai — Jonathan ir Jim su šeima, Kanadoje viešinti sesuo Vladė Pukienė, seserys Genovaitė Bilevičienė, Janina Žižytė ir brolis Petras Žižys Lietuvoje bei kiti giminės. **EKK**

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Amerikos lietuvių tarybos rengiamas XI-sis Amerikos lietuvių kongresas įvyks š.m. spalio 21-22 d.d. Los Angeles mieste, Sheraton Town House viešbutyje, 2961 Wilshire Blvd. Jame buvo išklausyti ALTos valdybos penkerių metų veiklos pranešimai, nustatytos gairės ateities veiksmams. Kongresan kviečiami visų organizacijų atstovai. Jame dalyvaus Amerikos lietuvių tarybos ir centro valdybos nariai su balsavimo teise. Centrinės bendrinio pobūdžio lietuvių organizacijos ir ALTos skyriai kongresan atsiunčia po šešis atstovus, vietinės draugijos, klubai, organizacijų kuopos ir skyriai – po vieną atstovą nuo dešimties narių. Laukiama lietuvių spaudos ir lietuviškųjų radijo valandėlių atstovų, visuomenės svečių. Kongreso šūkis: "Visi vieningai siekim nepriklausomybės Lietuvai". Kongresas parodys Amerikos lietuvių vieningumą kovoje už Lietuvos nepriklausomybės astatymą, pareikš padėką Amerikai už paramą, paruoš naujus veiklos planus, kuriems reikės visuomenės įsijungimo ir paramos. Kongreso išlaidoms padengti bus išleistas suvenyrinis leidinys su sveikinimais. Jie kainuos: vieno didelio puslapio – $100, pusės puslapio – $60, ketvirčio puslapio – $40, mažesni – $20. Už pridedamas nuotraukas papildomai bus imama po $20. Sveikinimus prašoma iki rugsėjo 15 d. atsiųsti Amerikos lietuvių tarybai, 2606 West 63rd St., Chicago, IL 60629.

Metinė Nekaltai Pr. Marijos seselių šventė liepos 23 d. jų vienuolyno sodyboje Putname, Conn., susilaukė trejeto tūkstančių gamtos pasiilgusių dalyvių. Ji pradėta Mišiomis. Altorius buvo paruoštas prie įėjimo į vienuolyną, o šventės dalyviai susirinko didelėje palapinėje ir medžių pavėsyje. Vyskupas Pranas Baltakis, OFM, Mišias koncelebravo su kun. Alfonsu Svarinsku ir kitais kunigais. Jautrų pamokslą sakė svečias kun. A. Svarinskas, gerai susipažinęs su sovietiniais kalėjimais ir religijos persekiojimu okupuotoje Lietuvoje, o dabar ir su išeivija. Jis teisingai pastebėjo, kad jį ir tautiečius Lietuvoje džiugina išeivijos išsaugotas lietuviškumas, noras padėti kenčiančiai Lietuvai. Rūpestį betgi kelia nepakankamas vieningumas ir dėmesys tikėjimui. Dėl to išeivijoje beveik išnyko pašaukimai į kunigus, vienuolius ir vienuoles. Lietuvoje moralė yra pažeista, tikėjimas į Dievą nukentėjęs. Tautai gresia nykimo pavojus. Jai reikia dvasinio atgimimo. Po pamaldų tautinių šokių ir žaidimų programėlę atliko iš "Neringos" stovyklavietės atvežti jaunieji stovyklautojai. "Neringos" stovyklavietė Vermonto valstijoje priklauso Nekaltai Pr. Marijos seselių vienuolijai. Seselės vadovauja ten vykstančioms jaunimo stovykloms. Putname susirinkusiems metinės šventės dalyviams didelį įspūdį paliko jaunųjų stovyklautojų atliktas gyvasis paveikslas. Lietuvai siekiamą laisvę simbolizavo ant platformos iškelta baltai apsirengusi mergaitė su trispalve vėliava. Ją apsupę stovyklautojai šaukė: "Lietuva bus laisva!"

Rožių sodelyje pastatytoje palapinėje buvo surengta dailininko Adomo Galdiko paveikslų paroda, papildyta įvairiais tautodailės kūriniais, gintariniais papuošalais. Raudondvario salėje filmus apie pastaruosius įvykius Lietuvoje rodė J. Bružas. Šventės dalyviai taipgi turėjo progą aplankyti pl. Matulaičio senelių namuose gyvenančius pažįstamus ir nepažįstamus tautiečius. Lankytojų susilaukė ir ALKA — greta vienuolyno esantis Amerikos lietuvių kultūros archyvas, sutelkęs daug lietuviškų knygų, periodinių leidinių bei kitos su lietuvių veikla JAV susietos medžiagos. Nebuvo užmiršta ir Mindaugo pilaitė, kurią miškelyje pastatė kun. Stasys Yla, visuomenininkas ir rašytojas, miręs 1983 m. kovo 23 d. Čikagoje ir palaidotas seselių kapinėse Putname. Mindaugo pilaitėje sutelkti meno darbai atskleidžia karaliaus Mindaugo ir jo šeimos tragediją.

Australija

Sol. Virginija Bruožytė, su "Svajonės" grupe aplankiusi daug lietuvių kolonijų net keliuose pasaulio kraštuose, išvyko į JAV tęsti dainavimo studijų. Atsisveikinimo proga rugpjūčio 13 d. lietuvių pamaldose Melburne tris giesmes sugiedojo šio daug keliavusio vieneto atstovės — Virginija Bruožytė, Birutė Šaulytė-Kymantienė ir Zita Prašmutaitė. Pamaldų dalyviai prašė Dievą palaimos tolimesnėse sol. V. Bruožytės dainavimo studijose.

Adelaidės lietuviai neteko a.a. Antano Skiparo, mirusio toli nuo Australijos ir Lietuvos. Su jo netikėta mirtimi "Mūsų pastogės" skaitytojus supažindina J. Jonavičius. Velionis birželio mėnesį išvyko aplankyti tėviškės, kurios nebuvo matęs nuo 1944 m. vasaros. Mirė pakeliui į Australiją rugpjūčio 7 d. Taškento ligoninėje. Atrodo, jį skrydžio metu ištiko širdies priepuolis ir ligoninėn buvo nuvežtas lėktuvui nusileidus. Velionis gimė girininko šeimoje Akmenėje 1927 m. spalio 1 d. Mokėsi Viekšnių gimnazijoje. Iš Lietuvos pasitraukė lemtingąją 1944 m. vasarą Vokietijon. Ten pokaryje baigė lietuvių gimnaziją Wiesbadene, studijavo ekonomiką Darmstadte. Australijon atvyko 1949 m. ir iki išėjimo pensijon dirbo geležinkelyje. Reiškėsi organizacinėje Australijos lietuvių sporto veikloje, 1964 m. įsijungdamas į Adelaidės "Vyčio" klubo valdybą. Jis buvo beveik nuolatinis valdybos narys ir netgi jos pirmininkas eilę metų. Velioniui penkerius metus teko būti ir Australijos lietuvių fizinio auklėjimo sąjungos valdybos nariu. Jis ir mirė dabartinės valdybos sekretoriaus pareigose. Adelaidėje buvo sukūręs šeimą, paliko staigios mirties sukrėstą žmoną, sūnų, dvi dukras ir dvi vaikaites.

Britanija

Nottinghamo lietuvių moterų draugijos naują valdybą sudarė: pirm. Genovaitė Aleknavičienė, vicepirm. E. Ciganskienė, ižd. M. Gurauskienė ir sekretorė O. Mull. Pirmas naujosios valdybos uždavinys buvo sutikti ir globoti koncertą Nottinghame liepos 23 d. surengusį vilniečių moksleivių ansamblį "Vorutа". Už ansambliečiams suteiktą globą "Vorutos" vadovas V. Ūsovas pirm. G. Aleknavičienei įteikė iš Vilniaus atvežtą lietuvišką lėlę. Šiuo metu moterų valdyba organizuoja rudens balių, planuodama ir kitus renginius ateičiai.

AUDRA Travel

Kviečiame keliauti į

Lietuvą

ir kitas pasaulio šalis!

Rudeninė kelionė į Lietuvą
spalio 6-18 d.d.

Ruoškitės naujų daug žadančių 1990 metų sutikimui Lietuvoje.

Sutvarkome keliones grupėm bei pavieniam asmenim pagal pageidaujamą maršrutą ir laiką. Teiraukitės smulkesnių žinių.

- *Mūsų biuras išrašo bilietus keliauti traukiniais bei visomis pagrindinėmis lėktuvų bendrovėmis.*
- *Sutvarko poilsines keliones į šiltus kraštus, išvykas pramoginiais laivais, organizuoja slidininkų grupes.*
- *Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.*
- *Ruošia keliones į geriausias pasaulio sanatorijas.*
- *Nuperkame automobilius bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje.*

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Skambinkite: tel. (416) 769-2500. TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279
Rašykite: 2100 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M7
Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

The Lougheed & Barnard

Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

ED MASOTTI REAL ESTATE LTD. REALTOR

2093 Pine St. Burlington,
Ontario L7R 1G1

Jei norite pirkti ar parduoti namą, patarnauju lietuvių kalba Hamiltone ar Burlingtone

ANELĖ MURAUSKAITĖ

Verslo tel. 637-2376 Namų tel. 389-4242

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 31 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki .	5.5%	asmenines paskolas	15.5%
santaupas	7.5%	nekiln. turto pask. 1 m..	12.75%
kasd.pal.taupymo s-ta	7%	nekil.turto pask. 3 m..	14%
90 dienų indėlius	10%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term. indėlius	11%		
1 m. term.ind.mėn.pal.	10.5%	*Nemokama narių gyvybės*	
3 m. term.indėlius	11%	*drauda pagal santaupų*	
RRSP ir RRIF (pensijos)..	8.5%	*dydį iki $2.000 ir*	
RRSP ir RRIF 1 m.	11%	*asmeninių paskolų*	
RRSP ind. 3 m.	11%	*drauda iki $25.000.*	

MOGUL STEREO

Visos sistemos • Pal • Secam

110-220 voltų

tinka naudoti Lietuvoje ir Europoje

Turime didžiausią pasirinkimą nešiojamų radijų, televizijų, video aparatų, filmavimo kamerų, magnetofonų bei kitokių prekių iš šių žymių firmų:

Sony, Toshiba, Sharp, Hitachi ir t.t.

Garantuojamos geriausios kainos

JAVID MIRZA

FAX: 664-5737

170 Highway 8
Stoney Creek, Ont.
664-5733

891 Upper James, Unit 4
Hamilton, Ont.
574-3310

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis atvyksta į JAV ir Kanadą. Jo du koncertai Toronte – spalio 17, antradienį, ir spalio 18, trečiadienį, Anapilio salėje. Ansamblio vadovas Vidas Aleksandravičius

Toronto "Gintaras" Lietuvoje

ALGIS UZDILA, Punskas

1988 metai Lietuvos viešajame gyvenime įnešė daug naujų reiškinių. Birželio 3 dieną gimė šiandien jau vienu vardu žinoma organizacija – Sąjūdis. Jo iniciatyva ėmė žmonės burtis į mitingus. Juose ir pradėta reikšti autentiškas gyventojų nuomones. Čia ėmė skleistis ir tautos valia, čia ėmė ryškėti jos patirtos skriaudos, vėrėsi prieš akis pusę amžiaus klampoti kančių keliai. Tik susidarius naujai politinei situacijai, buvo išdrįsta atgręžti akis ir į išeiviją ir į jos išsaugotas bei sukurtas vertybes.

Plačiai pernai spaudoje nuskambėjo tų metų liepos 3 dieną Kanadoje vykusi VIII Laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventė. Joje "Gintaro" ansamblio kvietimu dalyvavo ir Punsko "Jotvos" šokėjai. Tas meno grupės skrydis per Atlantą buvo daug kam netikėtas, bet skynė kelią į naujus dviejų pasaulio stovyklų santykius. Šventės atidarymo metu taip ir buvo pasakyta: "Čia vyksta istorinis momentas. Pirmą kartą matome ansamblį iš anos pusės geležinės uždangos. Aš esu tikras, kad "Jotvos" atvykimas į šią šventę yra tik pradžia. Sekanti šventė gal susilauks Lietuvos šokėjų".

Ir šitie šventės rengimo komiteto pirmininko dr. Vaidoto Kvedaro žodžiai jau pradeda pildytis. Išeivija ne tautai nusikalto ir ne nuo liaudies rūstybės bėgo. Todėl ir puoselėjo švenčiausią viltį – grąžinti svetur kuriamas savo vertybes Lietuvai. Reikėjo tik, kad pačioje Lietuvoje susidarytų palankios sąlygos tas vertybes sutikti. Ir, atrodo, toks laikas ima švisti.

1989 m. gegužės-birželio sandūroje į Lietuvą dešimčiai dienų atvyko Toronto lietuvių jaunimo choreografinis ansamblis "Gintaras". Pirmą koncertą gegužės 27 d. turėjo laimės matyti Panevėžys. "Ekrano" gamyklos puošnūs kultūros namai. Salė erdvi, žiūrovų pilnut-pilnutėlė, dar ir papildomai kėdžių pristatyta. "Jotvai" tik per dideles protekcijas pasisekė gauti tris bilietus.

Scenoje skleidžiasi viena po kitos šokių pynės. Jas perskiria skudučiai ir Rūtos Girdauskaitės skaitomi tekstai, kokius specialiai šiai kelionei parašė Kanados lietuvių poetas Henrikas Nagys. Dar ir eilių pridėjo. Tai jo gražus šios kelionės palaiminimas, atsivėręs ilgesio, sielvarto, apmąstymų tonacijomis ir gražiausiais linkėjimais gimtinės broliams.

Poetas HENRIKAS NAGYS

"Gintaras" koncerte parodė 19 šokių. Dauguma jų šokama visoje Lietuvoje, plazdėjo jie ir Punsko krašto scenose. Bet buvo penki tokie, kurių Lietuvoje gyvai gal nebuvo dar niekas matęs. Tai išeivijos choreografų kūryba. Sekant kolektyvo atliekamą pažįstamą kompoziciją, visų pirma rūpi stebėti jo dalyvių techninius privalumus, interpretacijos braižą, žingsnių stilių ir šokimo manierą. Originaliuose kūriniuose be vadovų ir atlikėjų uždėto idėjos atspalvio dar labai įdomu pasekti ir pačių kūrėjų mąstymą, jų ryšį su gimtuoju kraštu, jo tikrovės supratimą. Todėl šie numeriai teikia visai kitokį vaizdą.

Norisi girti "Gintarą" už lengvumą, už grakštumą, už eiklumą. Čia ir kojų neginčytina ištvermė, ir rankų mostai iš kažkur giliai išriedėję, ir šypsniai, akių spindesys ne paviršiuje nudažytas, o tarytum pats žmogus būtų iš jų sudėtas, kaip liaudies audinių raštuose spalva persunkta per visą gyvą organizmą, nes ir jis austas iš spalvotų siūlų. Šitaip gali tik žmogus, išmokytas jausti tai, ką šoka ir mylėti tuos, kurie į jį žiūri.

Kadangi "Gintaras" yra choreografinis sambūris, įdomu buvo patirti, kaip prasmingai vadovų pergalvota visų šokių jungtis. Čia atrodo, kad šokėjai tik kažkuriame taške sustoja, kad publika galėtų jiems paploti, ir šokį vėl tęsia toliau. Tai dar vienas iš tų patrauklių koncerto momentų.

Gražiai ir salė priėmė svečius. Ne vien dėl to, kad pirmos kregždės iš Vakarų pasaulio pasirodė, bet ir dėl to, kad jų menas skausmo išnešiotas, sielvarto persunktas, svetimoje žemėje išsaugotas ir puoselėtas vilčiai. Ir taip aistringai atliktas, tokios meilės įkvėptas, tokio tikėjimo užgrūdintas, kad būtinai norisi pagarbiai jam nusilenkti. Nuo plojimų šyla delnai. Gėlės netelpa vadovų glėbiuose. Salė gieda "Ilgiausių metų"!

Matė Rita ir Juozas daug pasaulio. Matė jo ir Kanados studentai – sambūrio šokėjai. Bet kas neatskirs, kur tau rodoma pagarba ir nuostaba, o kur dar ir meilės pridėta, meilės ir pasididžiavimo. Šitas jausmas ir daro žmogų laimingą. Todėl Ritos skruostais ir rieda ašaros. Tai prisipažinimas, kad ši žemė davė žmonėms atpildo už tuos ilgus metus ištvermingumo, pasiaukojančio darbo. Tai atpildas, kad svajonėse gyvavusi Lietuva šiandien atėjo į pojūčius. Tai šitai sprogdino širdį . . .

Viešnagės metu po Lietuvą, svečiai davė dar penkis koncertus: Kaune, Vilniuje, Alytuje, Šiauliuose, Palangoje. "Gintarą" kvietė Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis. Vilniaus sporto rūmuose šie du kolektyvai surengė bendrą vestuvinį montažą, kur jaunoji į marčias atvyko iš Toronto į Lietuvą, o jaunasis – pasilikęs savo namuose – Vilniaus universiteto studentas. Tokią mintį išpuoselėjo universiteto dainų ir šokių ansamblio vadovas Vidas Aleksandravičius. Laimingi, kam gyvenimas pasiūlė būti šio kultūrinio fakto liudininkais.

Kvietėme "Gintarą" užsukti ir į Lenkiją. Buvo net rimtų ketinimų. Ir tik nesuderinus visų privačių interesų, teko šios progos atsisakyti. Tačiau asmeniškų norų vedini užsuko į mūsų kraštą keturi šio sambūrio nariai: Simonas Namikas, Zita Gurklytė, Diana Stungurytė ir Juozas Balaišis. Atvedė juos čion visų pirma giminystės ryšiai su mūsų krašto žmonėmis. Jie trumpu savo pobūviu parodė, kad ne tik kraujo ryšiai sieja juos su šiuo kraštu. Dar svarbesnis yra dvasinis bendrumas. Kai užstalėje dainuoja, nepasakysi, kad jie ne čia augę, ne mūsų godas godoję. Tai ar ne stebuklas, kad taip išsklaidyta gentis, į tiek politinių uždarinių suskirstyta, o širdies šauksmas įveikia visas užtūras, visas laiko negandas. Tai ir linkėkime tai genčiai daugiau nebūti blaškomai. Tegu ir jai būna leista rinktis į vienus tikriuosius namus, kuriuos visi visada pripažįstame savaisiais.

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 500,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: ***"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvybei išeivijoje!"***

Lietuviai Britanijoje

Vilniaus dūdų orkestras "Trimitas" Durham festivalyje. Kiekvienais metais Durham mieste vyksta dūdų orkestrų festivaliai. Šis festivalis įvyko š. m. birželio 27 d. iki liepos 1 d.

Salfordo miesto Technologijos kolegijos orkestras, vadovaujamas G. Richards, kuris palaiko ryšius su Durham festivalio komitetu, lankėsi su savo orkestru Sov. Sąjungoje ir susipažino su "Trimito" orkestru. Grįžęs Salfordan, jis rekomendavo festivalio komitetui pakviesti Lietuvos sostinės Vilniaus "Trimito" orkestrą. Kvietimas buvo pasiųstas, o didžiulė vaistų firma "Glaxo" sutiko apmokėti "Trimito" kelionės išlaidas.

"Trimito" ir pramoginių šokių šokėjai atvyko į Manchesterio orauostį birželio 25 d., kur juos pasitiko Manchesterio lietuvių klubo nariai su gėlėmis. Visa grupė susidėjo iš keturiasdešimt asmenų. Pabendravę su manchesteriečiais, autobusu išvyko į Durham.

Festivalyje dar dalyvavo du Norvegijos orkestrai, neskaitant pačių angliškųjų: "Ever Ready", "Leyland", "DAF", "CPL", "Coal Products" orkestrų. Kaip svečias, dalyvavo ir garsusis JAV kompozitorius bei jazz trambonistas, solistas Ned Holder, kuris grojo ir su "Trimito" orkestru.

Pagal festivalio komiteto pirm. C. Beere išsireiškimą "Trimitas" ir jo pramoginių šokių šokėjai buvo šio festivalio žvaigždės, sutraukdami savo pasirodymuose gausius klausytojus ir žiūrovus. Festivalis baigėsi liepos 1 d. su visų dalyvaujančių orkestrų eisena per miestą ir jungtiniu uždarymo koncertu Barnard pilyje.

Lietuvos kultūros ministerijos saviveiklininkų "Vorutos" ansamblis. "Vorutos" ansamblis panoro keliauti į D. Britaniją ir dalyvauti garsiajame Valijos Llangollen chorų festivalyje, kurie vyksta birželio mėnesio pabaigoje.

Jis turėjo važiuoti traukiniu liepos 23 d., bet šiai kelionei R. Vokietija ir Belgija atsisakė duoti tranzito vizas. O kai vizos buvo gautos, traukiniuose nebebuvo vietų. Taip buvo pasivėluota dalyvauti Llangollen festivalyje. Pagaliau liepos 13 d. "Vorutos" ansamblio tautinių šokių, liaudies instrumentų orkestras ir kelioliką dainininkų atskrido Iėktuvu. Visi 27 ansambliečiai Londone buvo apgyvendinti lietuviškose šeimose.

Liepos 15 d. vakare Londono Bishopsgate Institute įvyko pirmasis D. Britanijoje "Vorutos" koncertas Londono lietuviams. Susirinko londoniečių arti penkių šimtų pamatyti ir išgirsti laisvėjančios Lietuvos menininkus, o be to susitikti su pačiais ansambliečiais.

Salės šviesoms prigesus, pasigirdo liaudies instrumentų orkestro garsai "Lietuviais esame mes gimę . . ." Lietuvių sąjungos valdybos pirm. J. Alkis pasveikino ansamblio narius, pakviesdamas Lietuvos kultūros ministerijos viceministerį Vytautą Jakelį tarti žodį. Jis pasveikinęs londoniečius Sąjūdžio vardu, įteikė Lietuvių sąjungai tautinę vėliavą, kurią priėmė J. Alkis.

Tolimesnės programos vedimą perėmė Algis Šveikauskas (londonietis). Nebuvo koncertui atspausdintos programos, tad jis pranešinėjo žodžiu. Gaila, net sėdint pirmoje eilėje, negalima buvo girdėti, kas buvo sakoma.

Koncertas prasidėjo tautiniais šokiais – "Kepurine", "Varkijiečiu". Aukštos grakščios lietuvaitės tuoj pavergė publiką. Sekė raliavimas – kanklės ir liaudies instrumentų orkestras su vyrų dainų palyda. Vyrų dainos: "Vai seniai, seniai", "Augo, dygo". Sekė "Sena miesto polka".

Toliau programą papildė D. Britanijos "Gimtinės" ansamblio nariai. Po saviškių pasirodymo toliau grožėjomės ir stebėjomės grakščiais tautiniais šokiais ir liaudies instrumentų melodijomis, džiaugėmės, kad Lietuvos jaunimas šiandien mums rodo brangų liaudies meną. Norėjosi, kad programa dar ilgiau ir toliau tęstųsi.

Po koncerto Z. Juras padėkojo "Vorutos" ansambliečiams, pakviesdamas jų vadovą Vladą Usovą tarti žodį. Jis pareiškė padėką šeimoms, kurios globojo ansamblio narius. Įteikė ansamblio dovaną J. Alkiui – Vilniaus Verbų puokštę. Londono tautinių šokių grupės šokėjai apdovanojo visus vorutiečius gyvomis gėlėmis.

Koncertas baigtas tautos himnu.

Vorutiečiai Londono Šv. Kazimiero parapijoje. Sekmadienį liepos 16 d., 11 v.r. Mišias atnašavo kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC. Jose dalyvavo visi "Vorutos" ansambliečiai. Kun. dr. J. Sakevičius, MIC, savo pamoksle svečius supažindino su lietuviškos parapijos istorija, kuri greitai švęs savo šimtmetį. Pamaldose labai gausiai dalyvavo londoniečiai, užpildydami visą Šv. Kazimiero šventovę. Per komuniją "Vorutos" liaudies instrumentų orkestras atliko vieną giesmę.

Po pamaldų parapijos svetainėje Šv. Kazimiero klubo valdybos moterys paruošė užkandžius, o klubo baras svečius vaišino šaltais gėrimais. Taip neįučiomis prasidėjo lietuviška gegužinė.

Tai pirmasis "Vorutos" ansamblis, kuris po II pasaulinio karo dalyvavo Šv. Kazimiero parapijoje.

"Voruta" liepos 21-23 d.d. buvo Nottinghamo mieste, kur koncertavo Vidurinės Anglijos lietuviams.

Liepos 26 d. pavakaryje Lietuvių sodyboje turėjo trečią koncertą, kuriame gausiai dalyvavo angliškoji visuomenė. Vietinis anglų laikraštis plačiai aprašė koncertą, įsidėdamas dvi nuotraukas. Liepos 28 d. ansamblis atsisveikino su D. Britanija, pasakydamas tik sudie iki sekančio karto.

S. Kasparas

Norite susipažinti su savaitraščiu "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

Jauni užsienio lietuviai po roko muzikos koncertų Lietuvos miestuose 1989 m. vasarą prie KOSTO GEDVILO sodybos-muziejaus, kur gėrėjosi istorijos ir gamtos vaizdais. Iš kairės: VILIJA PUNKRIENĖ ir EDIS PUNKRIS iš Toronto, SAULIUS GYLYS iš Čikagos Nuotr. A. Kostelnicko

"Tėviškės žiburių" aukotojai

$1000: iš M. Pargaliauskienės palikimo; **$75:** J. Marčiukaitienė; **$60:** dr. E. Birgiolas, kun. I. Mikalauskas; **$52:** V. Gečas; **$50:** S. Daugėla, G. Sakus, R. Žilinskienė, O. Ivaškienė, R. Dunphy, P. Dovidaitis; **$30:** kun. P. Dilys, E. Dulkys; **$26:** J. Adomaitis, V. Juodeika, L. Puskepalaitienė, Kanados Lietuvių Fondas; **$25:** J. Strodomskis, P. Augaitis, kun. V. Valkavičius; **$20:** I. Lukoševičienė, V. Radzevičius, M. Jonušaitis, V. Miceika, V. Zavadskienė, L. Žemaitis, S. Karnas, kun. P. Rosettis; **$12:** K. Jurgėla; **$11:** V. Stanislovaitis; **$10:** G. Patupis, E. Ažubalis, A. Suvaizdis, L. Daunienė, P. Domeika, Z. Saurazas, J. Baron, A. Mašalaitis, D. Mackiala, J. Vingelis, P. Urbutis, M. Kazlauskas; **$8:** A. Žemaitis; **$6:** A. Rackus, F. Mašalas, J. Banylis, V. Anelauskas, O. Naumanas, J. Žadeikis, G. Karsokas; **$5:** E. Kvederienė, F. Rimkus, A. Gustaitis, J. Jonušas, K. Keciorius, P. Šostakas; **$4:** A. Bielskus, A. Sajaukienė, P. Piečaitis; **$3:** V. Jančiukas, S. Barškėtis, J. Žemaitis; **$2:** M. Bernotas, L. Jakaitis; **$1:** I. Verbyla.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė

$36: M. Šnapštys; **$30:** L. Bliskis, P. Armonas, R. Barisa, A. Ruzgas, J. Prasauskas, B. Vengris, M. Jonušaitis, A. Butkus, P. Ažuolas, H. Chvedukas, K. Balčiūnas, J. Brazlauskas, T. Proscevičius, G. Ciparis, J. Zabulionis, A. Barzevičius, A. Poškaitis, M. Aukštuolis, G. Pacevičiūtė, S. Bacevičius, E. Avižius, S. Vaičaitis, A. Kalūza, E. Baltrušaitienė, A. Adomėnas, A. Andrulionis, J. Baliukas, K. Bačanskas, I. Kušlikis, P. Grušys, V. Dargis, kun. V. Dabušis, V. Grenke, B. Lukas, A. Bielskus, D. Bendikas, S. Washkys, B. Cibulskas, D. Balsys, Tėvai pranciškonai, FL., H. Macikas, B. Šliažas, D. Juozapavičiūtė, G. Ignaitytė, J. Dadurka, V. Juška, P. Gvildys, B. Gajauskas, J. Gasiūnas, Tėvai Jėzuitai, A. Didžiulis, I. Meyn, K. Linkus, V. Stankus, A. Gailius, A. Kairys, M. Gelažius, Z. Grybinas, E. Jasiūnas, Z. Griganavičius, V. Galeckas, Z. Pajaujis, A. Liutkus, A. Lukas, K. Rimkus, V. Šeštokas, kun. V. Kamaitis, P. Putrius, S. Pociulis, S. Mineika, B. Žutautas, L. Kosell, O. Jonaitis, A. Juodikis, A. Budriūnas, E. Kazickas, A. Kynas, S. Karnas, V. Šlenys, kun. R. Krasauskas, J. Karalius, V. Dubinski, A. Norkeliūnas, V. Ripskis, K. Mačiulis, J. Jonutis, V. Nausėda, M. Šarauskas, V. Maler, K. Šidlauskas, A. Stočkienė, S. Paškauskas, J. Pečiūrienė, V. Gustainis, Z. Rajeckas, J. Greičiūnas, K. Radvila, B. Liskus, A. Bliūdžius, G. Karosas, V. Paškus, J. Vaidotas, V. Plukas, K. Megne, J. Račius, J. Morkūnas, A. Sirutis, A. Kuolas, R. Otto, P. Pranis, S. Naumus, R. Šomkaitė, J. Rimkūnas, P. Kvedaras, A. Saunoris, O. Vilimienė, L. Šlenys, I. Straukas, J. Matulaitis, I. Pakarna, V. Radzevičius, N. Draugelis, A. Augustinavičius, S. Daunoravičius, K. Keciorius, M. Kizis, E. Voroneckas, I. Aleknevičienė, V. Andrulionis.

Garbės prenumeratą atsiuntė:

$60: P. Petrėnas; **$50:** kun. P. Dilys, S. Gailevičius, H. Gelažnikas, D. Kazlauskas, L. Ragas; **48:** G. Rugienis, G. Mitalas; **$40:** V. Bireta, vysk. P. A. Baltakis OFM, dr. E. Birgiolas, V. Naras, A. Balsys, J. Butkus, J. Danaitis, kun. J. Domeika, S. Bubulis, A. Dumčius, K. Radzevičius, vysk. A. L. Deksnys, R. Geležiūnas, V. Dunčia, D. Kanovičius, J. Gutauskas, J. Skladaitis, "Audra Travel", J. Baron, Č. Kuras, R. Jocas, A. Empakeris, kun. P. Rosettis, kun. I. Mikalauskas, S. Tamulionis, A. Čerškus, J. Žemaitis, kun. V. Valkavičius, A. Suvaizdis, V. Pošius, S. Kiršinas, R. Mieželis, V. Poškus, G. Patupis, V. Vaičiūnas, I. Aleknevičienė.

Už dvejus metus rėmėjo prenumeratą atsiuntė: **$60:** R. Jokubaitis, L. Daunienė, M. Šniuolis, A. Staknienė, Z. Ščepanavičius.

Už dvejus metus garbės prenumeratą atsiuntė: **$80:** A. Kikilas.

Nuoširdus ačiū už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame garbės bei rėmėjo prenumeratoriams ir visiems, kurie siųsdami reguliarią prenumeratą, prideda ir auką.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

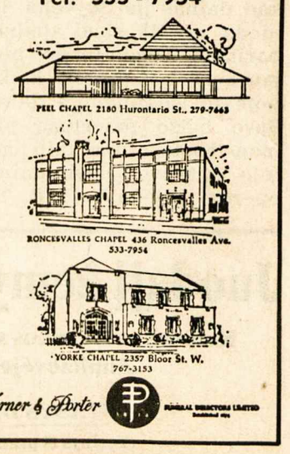

Ar jie veiks? Taip, jeigu jūs pirksite iš mūsų!!!

Mes turime šių bendrovių gaminius: Sony, Panasonic, Hitachi, Sharp, Phillips, Fisher, Akai, Sansui, Toshiba, Fuji, NEC, Grundig, Siemens, Sanyo, JVC, ITT. Mūsų kainos yra žemiausios, į jas įeina pristatymas iki Montrealio, Otavos, Hamiltono, Niagaros ir kitur.

EUROPA

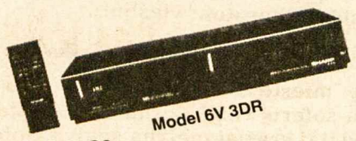

$399.99

LIETUVA

Importo-eksporto bendrovė ENCHANTE INC. maloniai praneša, kad yra atidariusi savo parduodamų europietiškos sistemos video aparatų ir kitų reikmenų taisymo ir naujų dalių skyrių Vilniuje. Bendrovė užtikrina parūpinimą visų dalių su vienerių metų garantija. Skyriui vadovauja Vidimantas Kėkštas, VILNIAUS SPORTO RŪMŲ pramoginių renginių vyriausias garso režisierius.

OUR EQUIPMENT WORKS WORLDWIDE

110/220 VOLTS

EUROPA

NATIONAL PANASONIC
NV-M7EN

$1,599.99

HITACHI
VM-600 E

$1,599.99

ENCHANTE INC
IMPORTERS EXPORTERS

110/220 V • MULTI-SYSTEM • T/V • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA

2938 Dundas St. W.
(į vakarus nuo Keele g-t.)

Tel. **769-0631**

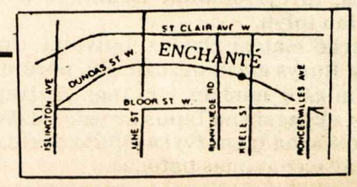

Solistas Vaclovas Verikaitis Australijoje

JANINA VABOLIENĖ

Solistai – svečiai iš užjūrio Australijoj pasirodo ne dažnai, – panašiai kaip tos pavasario kregždutės. Jie atskrenda, aplanko įvairias apylinkes, pradžiugina Australijos lietuvius gražiomis dainomis ir vėl dingsta, palikę malonius, ilgesingus prisiminimus. Ir vėl laukiame jų atskrendant ateinantį pavasarį, o jei ne tą, tai kitą . . .

Liepos mėnesį Australiją aplankė per radiją bei plokštelėse dažnai girdėtas, bet scenoje dar nė karto nematytas, solistas – baritonas Vaclovas Verikaitis. Solistas jau kuris laikas galvojo apie kelionę Australijon, bet praėjo net treji metai, kol po ilgo susirašinėjimo mes jį išvydome scenoje. Dėkingi esame Australijos lietuviams kariams-veteranams ramovėnams, kurie, ant savo pečių užsidėję nelengvą organizavimo darbą, suruošė jau seniai laukiamo solisto koncertus – Melbourne, Adelaidėje ir Sydnėjuje.

Adelaidėje solisto koncertas įvyko liepos 16 d. Lietuvių namuose. Tačiau jau iš ryto Šv. Kazimiero koplyčioje per Mišias Adelaidės lietuviai išgirdo iki šiol negirdėto solisto galingai skambančias, meistriškai vargono garsų palydimas, solo giesmes. Nors žiema Australijoj nėra maloni, bet sekmadienį popiet į koncertą Lietuvių namuose susirinko turbūt visi lietuvišką dainą mylintys tautiečiai.

Koncertą atidarė Ramovės pirm. Vyt. Vosylius, šiltais žodžiais pasveikindamas ir pristatydamas solistą. Į salėje susirinkusius dainos mylėtojus solistas prabilo J. Naujalio daina "Oi neverk, motušėle", ir jau nuo pirmųjų garsų jautei, kad tai patyręs dainininkas. Savo ypatingai gera balso moduliacija bei švelniu jo vartojimu, dainas – "Išėjo tėvelis į žalią girelę", "Rudens arimuos", "Kur bakūžė samanota" solistas atliko su dideliu meistriškumu bei giliu įsijautimu.

Puikiai išbalansuotas dainų repertuaras ir kiekvienos dainos individualus bei pilnas jausmo interpretavimas žavėjo koncerto klausytojus. Dažnas solistas stengiasi parodyti savo balso pajėgumą, primiršdamas ar nekreipdamas dėmesio į dainos turinį bei jos pobūdį. Tačiau klausant V. Verikaičio, jautei, kad dainas jis išgyvena, į jas įdeda ne tik savo spalvingo baritono sugebėjimus, bet ir jausmus. Tai jautėsi kiekvienoje jo išdainuotoje dainoje. Savo balso pajėgumą pademonstruoti solistas taip pat galėjo V. Klovos Ūdrio daina iš operos "Pilėnai", F. P. Tosti "Skausmas" bei arija iš R. Planquette operetės "Kornevilio varpai" atrodė tarytum specialiai būtų sukurti jo galingam, bet ne forsuojančiam balsui. Norėdamas atskleisti savo balso spalvą, jėgą, lankstumą, solistas savo dainų repertuare privalo turėti didžiulį įvairių dainų rinkinį, pradedant liaudies dainomis, įpinant kompozitorių dainas ir baigiant arijomis iš operos. Savo šiam koncertui parinktu repertuaru bei jo puikiu atlikimu, Vaclovas Verikaitis pasirodė kaip patyręs solistas bei tikras profesionalas. Nestebėtina, kad jis susilaukė ne tik gausių aplodismentų, bet ir ovacijų kone po kiekvienos dainos.

Solistui koncerte talkino gabi ir patyrusi pianistė Nemira Masiulytė-Stapleton ir, savo puikiu deklamavimu Australijoj pagarsėjęs, jaunosios kartos Sietynas Kubilius. Jie abu yra gerbiami ir visada laukiami scenos meno atstovai.

Po koncerto įvyko solistui ir jo žmonai ramovėnų suruoštos vaišės, kuriose dalyvavo nemažas būrys svečių, norinčių asmeniškai išreikšti padėką atsilankiusiam solistui.

Sekančią dieną adelaidiškė solistė Genovaitė Vasiliauskienė suorganizavo solistui ir jo žmonai išvyką į gamtą. Palydimi senų bei naujai įsigytų draugų, V. ir E. Verikaičiai aplankė gražias, šiuo metu žalias, Adelaidės apylinkes, vynuogynais pagarsėjusį Barossa slėnį ir kitas vietoves. Tikimės, kad svečiai iš Kanados su malonumu prisimins savo viešnagę Adelaidėje.

Tą patį vakarą Adelaidės lietuviško radijo darbuotojai – Janina Vabolienė ir Leonas Gerulaitis turėjo įdomų pasikalbėjimą su jau pažįstamu dainininku. Solistas V. Verikaitis įdomiai ir spalvingai nupiešė savo kaip muziko–dainininko karjerą ir išreiškė padėką visiems Australijos lietuviams už nuoširdų ir draugišką priėmimą. Šis pokalbis, kartu su koncerto metu užregistruotomis dainomis, sekantį šeštadienį buvo perduotas lietuviško radijo klausytojams. Reta proga išgirsti puikų solistą turi būti prieinama ir tiems, kurie dėl kokios nors priežasties negalėjo atsilankyti į koncertą!

Sol. V. VERIKAITIS

Iš lietuviškos spaudos Australijoj matyti, kad Melbourno ir Sydnėjaus lietuviai buvo nemažiau patenkinti ir susižavėję solisto V. Verikaičio atsilankymu ir, atsidėkodami už jo koncertus, nesigailėjo nuoširdžių bei gražių padėkos žodžių.

Dėkodami už gražias dainas, reiškiame viltį, kad, kaip ta kregždutė, solistas Vaclovas Verikaitis, sekantį pavasarį vėl užsuks į šį tolimą kontinentą. Jei ne sekantį pavasarį, tai gal kitą . . .?

Tarptautiniame jaunų pianistų konkurse Klivlande dalyvavę – EGLĖ JANULEVIČIŪTĖ ir JURGIS KARNAVIČIUS, abu iš Lietuvos. Tarp jų gėles įteikusios – AIDA BUBLYTĖ ir AUDRA DEGĖSYTĖ Nuotr. V. Bacevičiaus

Du Lietuvos jaunuoliai tarptautinėje arenoje

Pianistai — Eglė Janulevičiūtė ir Jurgis Karnavičius

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Klivlandas yra garsus kultūrinio gyvenimo apraiškomis. Visą žemės rutulį apkeliavęs simfonijos orkestras su pasaulinio garso dirigentais, "Dainuojančių angelų" ansamblis, gastroliavęs net Kinijoje ir Japonijoje, teatrai ir žymus Muzikos institutas jau yra tapę tarptautinės kultūros židiniais. Klivlando Muzikos institute buvo įsteigtas Casadesus vardo pasaulinis pianistų konkursas.

Robert Marcel Casadesus, gimęs 1899 m., garsus Prancūzijos pianistas, sukūręs eilę pianino ir mišrios kamerinės muzikos veikalų, buvo pagarsėjęs visoje Europoje kaip pianistas-virtuozas ir 1924 m. su dideliu pasisekimu koncertavo Niujorke. Jo vardui įamžinti pianisto našlė ir dukra, su Klivlando Muzikos instituto pritarimu, įsteigė konkursą, į kurį jauni pianistai yra priimami atrankos būdu iš visų pasaulio kraštų, nešdami garbę savo gimtam kraštui ir taip pat stiprindami profesinę savo karjerą.

Š. m. rugpjūčio mėnesį įvyko keturioliktas Casadesus konkursas, kuriame dalyvavo pianistai iš Japonijos, Prancūzijos, Sovietų Sąjungos ir Lietuvos. Dideliam skaitytojų nustebimui, šį kartą Lietuvos pianistai nebebuvo klasifikuojami kaip "sovietai". Tai Eglė Janulevičiūtė ir Jurgis Karnavičius, kompozitoriaus Jurgio Karnavičiaus, operų "Gražina" ir "Radvila Perkūnas" kūrėjo, vaikaitis.

Konkurso savaitės įtampa neleido mūsų pianistams praleisti daug laiko su lietuviška visuomene, tačiau konkursui pasibaigus, rugpjūčio 21 d. vakare jiedu lietuvių visuomenei koncertavo Dievo Motinos parapijos salėje. Publika juos pasitiko audringomis ovacijomis. Iš konkurse dalyvavusių 46 pianistų Jurgis Karnavičius pateko į aukščiausios kategorijos dešimtuką, o baigmėje Eglė Janulevičiūtė laimėjo šeštą vietą. Nors jie nelaimėjo pirmų vietų, vien galimybė atrankos būdu patekti į to konkurso dalyvių tarpą aiškiai įrodė jų aukštą profesinį lygį. Konkursinė komisija atrenka kandidatus iš atsiųstų įgrotų kasečių. Iš gautų 93 buvo atrinkti 46, jų tarpe ir Eglė su Jurgiu.

Turėjau progos su jais trumpai pasikalbėti ir daugiau patirti apie jų gyvenimą bei ateities planus.

Eglė Janulevičiūtė, aukšto ūgio, patraukli tamsiaplaukė, liekna ir grakšti kaunietė prisipažino, kad konkurso metu jautė didelę įtampą, tačiau gražiame jos veidelyje nesimatė nuovargio žymių. Ji yra ištekėjusi už Zenono Žakelio, Klaipėdos muzikinio teatro solisto, ir augina dvejų metų dukrelę Miglę, kurią jos išvykimo į Ameriką metu globoja jos mamytė Kaune. Jos motina yra pianistė, o tėvas — dainininkas. Profesiniame gyvenime Eglė pasiliko savo mergautinę pavardę, kaip priimta meno pasaulyje. Grįžus Lietuvon, Eglė dirbs konservatorijoje kaip profesoriaus asistentė. Jos mėgstamiausias kompozitorius yra Franz Liszt.

Jurgis Karnavičius, su kuriuo pavyko kiek ilgiau pasikalbėti, yra trečios kartos muzikas Jurgio vardu; aukšto ūgio, lieknas, patrauklios išvaizdos tamsiaplaukis. 1980 m. baigė Vilniaus konservatoriją ir šiuo metu joje dėsto fortepiono kursą. Jis vedė Sigutę Stonytę, Vilniaus operos solistę, kuri atlieka tokius svarbius vaidmenis, kaip Violetos "Traviatoje", Margaritos — "Fauste" ir Tatjanos "Eugenijuje Onegine". Jiedu augina trejų metų dukrelę Laurą. Jurgio tėvas yra pianistas, buvo 35 metus valstybinės konservatorijos direktorius, o estų kilmės motina Aksa Aassalu yra dainininkė ir dėsto dainavimą muzikos mokykloje. Jurgis dalyvauja Europos pianistų konkursuose, yra gavęs diplomus 1981 m. Vokietijoje įvykusiame Roberto Schumanno konkurse ir 1989 m. Vienoje įvykusiame Beethoveno konkurse. Paklaustas, kas yra jo mėgstamiausias kompozitorius, Jurgis nutilo, nusišypsojo. "Būtų labai ilga eilė, bet gal pradėčiau nuo Liszto ir Mozarto", pagaliau atsakė jis.

Konkurso baigmėje pirmą vietą laimėjo Sergei Babajan iš Sovietų Sąjungos. Antroji vieta teko Nicholui Angelich iš JAV, o į trečią vietą buvo atrinkta japonė Megumi Kaneko. Ketvirtoji ir penktoji vietos teko pianistams iš Prancūzijos, o šešta vieta Eglei Janulevičiūtei iš LIETUVOS.

Jaunųjų Lietuvos pianistų buvimas Klivlande pakėlė ir vietinių lietuvių prestižą. Jie džiaugėsi, kad Lietuva neatsilieka nuo Vakarų kultūros ir nesiriboja vien liaudies menu.

Fotografija šiandien

EDMUNDAS JAKAITIS

Šiais metais sueina 150 metų nuo pirmos nuotraukos padarymo. Fotografijai išpopuliarėjus, visas pasaulis mini tą sukaktį. Nors mes ir buvome atsilikę visu šimtmečiu, pravartu atsiminti pusšimčio sukaktuves, kai profesorius Steponas Kolupaila parašė vadovėlį "Fotografuoti gali kiekvienas". Profesorius, pats daug keliavęs, įsitikino fotografijos nauda. Nežinau, kiek tas vadovėlis paveikė to laiko tėvynainius, bet turėjome mėgėjų, kurių nuotraukos buvo spaudoj ir jų darbai atitinkamai įvertinti tarptautinėse varžybose.

Fotografija būtų ir plačiau paplitusi, jei ne aukštos ne tik aparatų, bet ir foto medžiagų kainos. Plokštelės, filmai, chemikalai, popierius, visa kas reikalinga nuotraukai padaryti, buvo importuojama iš Vokietijos, Belgijos ar Anglijos. Iki Antrojo pasaulinio karo pradžios fotografija Lietuvoj buvo prabanga.

Paskutiniam dešimtmetyje stipriai pasirodė okupuotos Lietuvos fotografai. Jie iškilo ne tik Sovietų Sąjungoj, bet ir už jos ribų. Fotografijos pasaulyje Lietuva buvo pavadinta foto šalimi. Nenuostabu, kad paskutinėje Čikagos lietuvių foto parodoje pirma vieta atiteko okupuotos Lietuvos tėvynainiui.

Beveik kiekvienas iš mūsų turi foto aparatą. Tad jo paskirtis yra visiems žinoma. Bet nevisi žino, kad fotografija yra pripažinta menu. Kaip dailėj, taip ir fotografijoj menininkas nuotraukomis išreiškia savo jausmus bei nuotaikas. Kaip dailėj, taip ir čia neapsieinama be modernizmo. Tarp moderniškų kūrinių užtinkame ir nepateisinamus bandymus. Tai daugiausia jaunesnės kartos pasireiškimai. Pateikti modernizmo vardu darbai žiūrovo dažniausiai lieka nesuprasti. Nebent žiūrovas yra pats modernizmu užsikrėtęs.

Praktiškame gyvenime fotografija atlieka svarbų vaidmenį. Spauda be nuotraukų – neįsivaizduojama. Prekyba, pramonė ir įvairūs mokslai neišvengiamai naudojasi fotografija. Žemės, vandenynų ar erdvių tyrinėjimai neapsieina be fotografijos. Kai kurios nuotraukos yra vertingos meno atžvilgiu. Gerų nuotraukų atranka atsiranda meno muziejuose. Jų estetinis grožis yra publikos vis labiau, vertinamas.

Fotografija yra pasidariusi viena iš populiariausių pasaulyje užsiėmimų ("hobby"). Foto mėgėjai nuotraukomis dekoruoja savo namus, daro šeimos albumus. Labiau užsidegę stoja į klubus, kur susitinka su tokiais pat entuziastais. Bendras interesas skatina rungtyniauti.

Šiandieną fotografija patenkina visus gyvenimo reikalavimus. Tokiu būdu ji yra išsišakojusi į įvairias specialybes. Tarp paminėtinų yra komercinė fotografija. Tos srities fotografas daro nuotraukas įvairiems skelbimams ir pan. Darbo įvairumas reikalauja ir įvairios technikos pažinimo. Kita specialybė yra knygų, vadovėlių iliustravimas. Portretistas turi sugebėti parinkti tinkamą pozą. Spaudos reporteris turi atlikti darbą per trumpiausią laiką, išnaudoti aplinkybes, kad nuotrauka būtų kuo dramatiškiausia. Nesvarbu – sporto rungtynės ar politinis įvykis.

Iš pramonės fotografo reikalaujama parodyti nuotraukose gamybos eigą, kad būtų galima patobulinti darbo metodus. Nuotraukos iš lėktuvų yra būtinybė naujų gyvenviečių planavimui. Nusikaltimų aiškinimas neapsieina be nuotraukų. Švietimo specialistai nuotraukomis pagyvina vadovėlių turinį. Mokslinės nuotraukos daugiausia daromos mikroskopų pagalba. Jomis pasinaudoja medicina ir įvairių sričių tyrinėtojai.

Ką daro eilinis pilietis su nuotraukomis? Kiekviena nuotrauka yra gyvenimo akimirkos užfiksavimas, momento, kuris pasilieka visam laikui. Paprastai nuotraukos yra suklijuojamos į albumą. Tokiu būdu sudaromas šeimos archyvas.

Yra užmirštas faktas, kad fotografijos dėka mes pažinom svetimus kraštus ir jų gyventojus. Fotografija supažindina mus su naujom madom, naujais technikos laimėjimais. Iš nuotraukų patiriame karo bei gamtos nelaimių pasekmes, ir ten nebūdami. Fotografija supažindina mus su menu. Pažįstam, nors ir neasmeniškai, teatro aktorius, politikus ir kitus žymius asmenis.

Tik visa tai iš mūsų atėmus, suprasime fotografijos svarbumą.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
1531 Mosley St., Site 311, Box 79,
Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121,
namų tel. (705) 429-6428.

Juodąjį žemyną aplankius

Kelionė per Afrikos safari parkus Kenijoje, Zimbabvėje, Botswanoje

STASYS DALIUS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Meškeriojimas

Pavakary nebevažiuojame dramblių žiūrėti, bet Vincas nori išbandyti Afrikoje meškeriojimą. O jis – prisiekęs meškeriotojas, visus Kanados šiaurės ežerus išmaišęs, žuveles begaudydamas. Kaipgi dabar iškęsi nepabandęs. Mūsų vienų meškerioti neišleidžia, lydi juodukas, kuris vairuoja laivelį. Duoda mums dvi meškeres, ir pasileidžiam Čobės upe tolyn. Žuvys gaudomos be jokio masalo tik ant kabliuko laiveliui pamažu plaukiant. Man greit nusibosta meškerę laikyti ir atiduodu juodukui, kuris nieko nepagauna, nors ir nori parodyti savo sugebėjimą. Vincas pagauna keletą žuvų, kurias atiduoda juodukui. Po poros valandų grįžtame į viešbutį.

Pirmoji išvyka

Atskridusius į Hwange pasitiko dryžuotas kaip zebras autobusas, kuris susodinęs visus keleivius su lagaminais ir atvežė į parko "Hwange Safari Lodge". Greit gavome kambarį ir 4 v.p.p. jau sėdėjom 15 vietų atvirame autobuse kelionei per parką.

Tuo pačiu laiku išjuda dar du dideli autobusai ir bent dešimt mažesnių. Visi pilni smalsių turistų. Dar nepasiekus parko ribos, pakelėje stovėjo didžiulis kaip kalnas dramblys, kuris bandė pulti autobusą. Net šoferis, kuris ramino mus, kad nėra pavojaus, turėjo skubiai išsukti iš kelio ir važiuoti greičiau tolyn.

Parke matėsi žirafos, buivolai, drambliai, antelopės. Būrys mažų beždžionių, perėjusių kelią, sulipo į aukštų medžių viršūnes ir, linguodamos per šakas, skynėsi sau lapus ar vaisius. Parko keliai asfaltuoti arba lygiu žvyru išpilti, jokių duobių ar dulkių, tad važiavimas patogus.

Gerokai pavažiavę, (parkas užima 14.640 kv km) atsiduriam prie kito to parko viešbučio, iš kur pro vartus toliau važiuojam į parką. Čia sutikome pakelėje daug žirafų, kurios galvas pakreipusios sekė mus, ten pat ir zebrai nebėgo tolyn. Vadovas, neišklysdamas iš kelio, vežiojo po parką. Atrodo, taip sutvarkyta, kad žvėrys gyvena ir vaikščioja netoli kelio.

Vėliau, arti saulės laidos, privažiavom platų savanos lauką, kur buvo pastatyta apdengta stebėjimo pakyla žmonėms, o toliau vandens dauba-tvenkinys, kuris papildomas atvestu požeminiu vamzdžiu. Čia pavakaryje žvėrys sueina atsigerti, o turistai nuo pakylos gali padaryti gražių nuotraukų. Tame tvenkinyje plaukiojo didelis, gal kokių trijų metrų, krokodilas. Daugybė paukščių, gerdami vandenį, laikėsi atokiau nuo jo, o tas vis bandė priselinti arčiau prie paukščių, bet tie greit nuskrisdavo šalin.

Saulei nusileidus, prie vandens pamažu artėjo ilga vilkstinė antelopių. Vėliau prisiartino didelis būrys nemažų paukščių. Nors ilgokai stovėjom, bet daugiau žvėrių prie vandens nebeatėjo.

Jau sutemus grįžtant per parką, pakelėje stovėjo grupėmis gyvulių bandos. Tamsoje šmėkščiojo tik žirafų, zebrų ir buivolų siluetai. Kurį laiką važiavom be šviesų, tik vėliau šoferis uždegė šviesas, tad aiškiau matėsi pakelėje stovintys gyvuliai. Tačiau dabar dažnai į šviesos taką iššokdavo antelopė ar kitas žvėrelis ir bėgdavo pirmyn taip, kad šoferis vėl turėdavo išjungti šviesas ir sustoti.

Jau nieko naujo

Anksti rytą vėl išvyka į parką. Rytas šaltas, ir atvirame autobuse vėjas traukia – net ir megztinis mažai gelbsti. Kelionei baigiantis, tie ankstyvi išvažiavimai pradeda nusibosti, nes kiekvieną kartą vis tuos pačius žvėris pamatai. Kadangi iš anksto viskas apmokėta, tai vis važiuojam. Tad ir šį rytą vėl matome dramblius, žirafas, laukines kiaules, antelopes. Matėme toliau nuo kelio du liūtus, o labai toli – vos įžiūrimus per žiūronus du raganosius.

Žvėrių parke, kur keliai išvedžioti ir autobusai negali išsukti į šonus, turi laikytis ant kelio. Kenijos parkuose išsukdavo į laukus ir privažiuodavo visai arti žvėrių. Čionai autobusai, kad ir atviri su atramomis stovėti, paima iki 20 turistų, nes laikosi ant nustatytų kelių.

Pirmą kartą, atsilankant į tokius parkus, yra įdomu, bet, pamačius didesnius ir pilnus tūkstančių įvairių žvėrių, nebėra įspūdinga. Todėl norint tik safari parkus aplankyti, pilnai užtektų Kenijos parkų, bet mudu norėjom ta pačia proga pamatyti ir Victoria Falls, tad susidarė visa eilė papildomų parkų draustinių.

Į orauostį

Popiet jau turėjom skristi į Harare, nes kelionė artėjo prie galo. Kambarį turėjom palikti prieš pietus. Prasidėjo laukimo valandos, kurios kelionėje daugiausia nusibosta. Čia turėjom viešbučio vestibiulyje laukti trejetą valandų, kol atėjo laikas vykti orauostin. Šios kelionės agentūros labai gerai sutvarkytas maršrutas – visuomet nustatytu laiku paima iš viešbučių ir perveža be jokių sutrikimų. Ir dabar laiku atvyko ir nuvežė į Hwange orauostį, o atskridus į Harare jau laukė kitas agentas ir tuojau pristatė į "Sheraton" viešbutį.

Atsisveikinam su Afrika

Harare mieste tik pernakvojam. Po pusryčių atvažiuoja šoferis vežti į orauostį. Mieste tebežydi dideli medžiai gražiai mėlyna spalva. Šoferis aiškina, kad šie medžiai žydi tris mėnesius iki gruodžio. Miestas tikrai puošniai atrodo – gatvės paskendusios mėlynų žiedų jūroje. Pravažiuojam ir pro didelius kelis bokštus atominio reaktoriaus, kuris gamina elektros srovę.

Vežąs mus šoferis labai kalbus, pasakoja, kad Harare yra du milijonai gyventojų, o visoje Zimbabvėje 8 mil. Baltųjų žmonių dabar yra nepilnas milijonas. Daugelis tų, kurie buvo pabėgę iš krašto perduodant valdžią juodiesiems, dabar grįžta ir valdžios mielai priimami, grąžinant pilietybę. Krašte nėra neapykantos ir baltųjų persekiojimo, visi gerai sugyvena. Buvęs min. pirmininkas Smith tebegyvena pasitraukęs į pensiją savo dideliame ūkyje 60 km. nuo Harare. Dabar jis turi per 70 metų amžiaus. Šoferis aiškina, kad čia iš visų juodųjų kraštų yra geriausias gyvenimo lygis. Ypač laukiami baltieji, kaip jis pareiškė. Jie reikalingi krašto pažangai. Turime sutikti su jo pasakojimu, nes, vos įvažiavus į Zimbabvę, matėsi didelis skirtumas – geresni keliai, puošnesni namai, ir viskas atrodė puikiau tvarkoma, darė turtingo krašto įspūdį.

Ilgos eilės ir valandos

Orauostyje prie bilietų kasos ir saugumo tikrinimo susidaro ilgos eilės. Ilgai tenka stovėti, kol praeinam patikrinimą. Neišleistus Zimbabvės pinigus vėl tenka išsikeisti į dolerius, o čia prie langelio susidaro ilgiausia eilė. Dirba neskubėdami, tik vienas tarnautojas. Dar tenka sumokėti 10 JAV dolerių išvažiavimo mokesčio, o vietiniai moka mažiau – tik 10 Zimbabvės dolerių.

Lėktuvas į Nairobį išskrenda beveik valandą pavėlavęs. Skrendame 23.000 pėdų aukštyje, nors saulėta, bet matomumas neryškus. Garsaus Kilimandžaro kalno vėl nematome, nes Tanzaniją dengė stori sluoksniai debesų, ir tik protarpiais žemė tesimatė.

Atskridom į Nairobį popietėje. Teko laukti kito lėktuvo į Paryžių pilnas aštuonias valandas. Laiko begalybė, o nėra kas veikti, net ir lagaminų negalime atiduoti – reikia laukti, kol vakare atidarys langelius. Sėdim tuščioje laukiamoje salėje, o laikas taip pamažu slenka. Vėliau, jau sutemus, pradeda rodytis vienas kitas keleivis. Lagaminus paima 9 v.v. ir tada laisviau pasijuntame. Greit pereinam per muitinės patikrinimą, nes pradžioje dar nedaug buvo žmonių. Vėliau vis daugiau ir daugiau rinkosi šiam skridimui. Išskrendančių salėje budėjo kariuomenės patruliai su raudonom beretėm, ginkluoti automatais. Tų kareivių buvo gan daug. Jie grupėmis vaikščiojo arba stovėjo kampuose. Pradžioje net nejauku buvo, kai jie sekė keleivių judėjimą. Prieš išskrendant dar teko sumokėti 20 JAV dol. išvažiavimo mokesčio, o vietiniams užteko tik 20 šilingų.

Skrendam keturių motorų sprausminiu didžiuliu lėktuvu, kuris buvo pilnas keleivių – baltų ir juodų. Pasiekiam Paryžių 5 v.r. Dar ilgai buvo tamsu. Čia irgi budėjo orauosčio salėse kariuomenės patruliai vis dėl tų teroristų. Vidurdienyje sulaukėm skrydžio į Torontą, kurį laimingai pasiekėm, padarę 7.770 mylių kelio.

(Pabaiga)

Išeivijos ir Lietuvos veikėjai Gotlande

Trisdešimt šeštoji Europos lietuvių studijų savaitė, kurioje susitiko įvairių sričių bei krypčių veikėjai ir svarstė gyvybinius lietuvių tautos klausimus

IRENA LUKOŠEVIČIENĖ

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Tai vis pavyzdžiai, kurie verčia susirūpinti kultūrinių vertybių puoselėjimu, remiantis Irenos Lukoševičienės gvildentomis mintimis, ypač kalbos ir šeimos srityse.

Dr. Č. Kudaba paminėjo ir genetinius išsigimimus. Citavo Vydūną: "Mums reikalinga ne tik sienų, bet ir dvasios tėvynė. To neišsiauginę, išėję į pasaulį — prapulsim". Išeivijai pareiškė visą eilę pageidavimų, kuriuos susumuoja: 1. nepradėti nuo pinigų; 2. profesinė pagalba Lietuvoje ir pagalba savimi — žmogui (gera galimybė galėtų būti Vytauto Didžiojo universitete Kaune); 3. iš išeivijos daugiausia reikia išminties, o iš Lietuvos tautiečių — sąžinės.

Sveikatos klausimai

Dr. V. Grabausko — Kauno medicinos instituto sveikatos tyrimo centro pranešimo tema: "Sveikata ne viskas, bet visa kita be sveikatos yra niekas". Jis iškėlė Lietuvos gyventojų gyvenimo amžiaus ir mirtingumo statistikas, palyginus su Vakarais. Gyvenimo amžiaus vidurkis yra 72.5 metų, taigi šešeriais metais trumpesnis vyrams ir dvejais metais trumpesnis moterims, palyginus su Švedija. Pagrindinės mirties priežastys yra širdies kraujagyslių ir vėžio ligos — apie 80%. Vaikų mirtingumas iki vienerių metų siekia net 11.5%.

Dr. Grabauskas pateikė ir kitus duomenis, kurie paryškina minėtus faktus. Pagrindiniai veiksniai, lemiantys sveikatos stovį, yra genetika ir elgesys. Širdies liga mirti yra pats didžiausias pavojus pagal tarptautinių tyrimų faktus (kraujo spaudimas, svoris, cholesterolis, cukrus).

Tyrimai parodė, kad Lietuvoje kas antras vyras ir kas ketvirta moteris turi per aukštą kraujo spaudimą ar per daug cholesterolio; kas antras vyras ir kas dešimta moteris yra dideli rūkoriai; kas trečias vyras ir kas ketvirta moteris turi per didelį svorį. Taip pat dietinis balansas nėra išlygintas: 47% kasdieninės energijos gaunama iš riebalų, kai tarptautinėje plotmėje rekomenduojama 30%.

Dr. Grabauskas pastebėjo, kad plaučių vėžiu daugiausia susirgimų pasitaiko ekologiškai užterštose vietose.

Sveikatos apsaugos politika mėginama išvystyti, panaudojant pasaulio patyrimo principus, ilgalaikę strategiją. Tyrimams ir apsaugos politikos programoms Lietuva gauna daug paramos ir mokslinės pagalbos iš World Health Organization, kurioje dr. Grabauskas stažavo Ženevoje. Įdomu pastebėti, kad Lietuvoje 10,000 gyventojų tenka 48.1 gydytojas ir 147 gailestingos seserys, o sveikatos problemų sprendimui yra išleidžiama metams 90 rublių gyventojui.

Pasikeitusi kompartija

Justas Paleckis, jn., Lietuvos komunistų partijos ck ideologijos skyriaus vedėjas, kalbėjo apie Lietuvos komunistų partijos persiorganizavimą, ideologinę orientaciją ir bendrą ateities veiklą bei tikslus. Politinė padėtis Lietuvoje labai kinta, politinis gyvenimas Vilniuje yra labai įtemptas — senos formos atmestos, ieškoma naujų.

M. Gorbačiovui paskelbus "perestroikos" politiką, Lietuvos komunistų partijos vadovai ne visada pajėgė susiorientuoti, keistis ir priimti pasikeitimus. Todėl ir turėjo įvykti pasikeitimai vadovybėje ir partijos orientacijoje. J. Paleckis paminėjo tris partijos principus — padorumas, pakantumas, protingumas, vietoje anksčiau buvusių — pataikavimas, prisitaikymas, pasipūtimas. Partija turi 210.000 narių, o į kadrus stengiasi parinkti sumanius, pasiruošusius ir nesavanaudžius, kad išvengtų įsivyravusio vidutiniškumo. Jis pastebėjo, kad komunistų partija pasiryžusi ne tik dabar protingai dirbti, bet ir nepriklausomoje demokratinėje Lietuvoje užsitarnauti sau vietą. Jeigu ji demokratiniu būdu nelaimės, turės užleisti vietą daugiau pajėgiančiai iniciatyvai. Pasak J. Paleckio, komunistų partija jau nepretenduoja į visažinantį ir visagalintį organą. Klasių kovos dėsniai nukrypo į praeitį ir šiuo metu yra jau kitos gairės. Šūkis "Visų šalių proletarai vienykitės" galėtų būti pakeistas "Visų šalių, visų krypčių žmonės vienykitės".

Partijos planuose numatyta tapti nepriklausoma nuo Maskvos. Planuojamos diplomatinės atstovybės Lenkijoje, Rytų Vokietijoje, o vėliau ir Vakaruose.

J. Paleckis paminėjo ir cenzūros klausimą. Pagal jį, šių dienų cenzūra draudžia propaguoti karą, prievartą, savitarpę neapykantą ir pornografiją. Lietuvoje šiuo metu vykstantį demokratėjimą jis lygino su nepriklausoma Lietuva iki 1926 m. Ir ateičiai jis propaguoja tų metų Lietuvą — daugpartinę. Ryžtamasi siekti nepriklausomybės pagal konstituciją, kuri užtikrina atsiskyrimo teisę. Jeigu reikės, galimas ir referendumas. J. Paleckis pabrėžė, kad siekia nepriklausomos ir humaniškos Lietuvos su tautiniu individualiu suverenitetu. Jis atvykęs čia mokytis humanizmo ir tolerancijos. Dėkojo pabrėždamas, kad ši studijų savaitė prisidėjo prie vieni kitų supratimo, kad ji bus naudinga Lietuvos ir pasaulio lietuviams.

Opozicijos žodis

Antanas Terleckas, Nepriklausomybės sąjungos pirmininkas ir Lietuvos laisvės lygos narys, atvyko į Gotlandą tik liepos 3 d. pavakaryje. Iki paskutinės minutės nežinojo ar išleis, o gavęs vizą negalėjo gauti vietos traukinyje iš Vilniaus į Maskvą. Bet galų gale viskas išsisprendė, ir A. Terleckas pasiekė studijų savaitę. Pajutom, lyg į paskaitų patalpą būtų įpuolęs įmagnetintas meteoras.

A. Terlecko pranešimas lietė visus Lietuvos atgimimo procese išgyventus klausimus opozicijos požiūriu, kaip juos supranta Lietuvos nepriklausomybės sąjunga. Jo manymu, dalykai atrodo gražiau iš toli. Esmėje Lietuva yra okupuotas kraštas, kontroliuojamas Maskvos, Gorbačiovo, kuris vadovaujasi rusiško imperializmo dvasia, pats nebūdamas koks "taikos balandis". Kalbėdamas apie politinių kalinių suiminėjimus, A. Terleckas pastebėjo, kad vilkas reikalingas miške, kad zuikiai neišsigimtų — naikina silpnesniuosius, o NKVD — naikina stipriausius. A. Terleckas ir Nepriklausomybės sąjunga siekia Lietuvos nepriklausomybės, remdamasi tarptautinės teisės pagrindu ir nesutinka su jokiu "etapizmu". Tai tik piliečių paklusnumo ugdymas reformų keliu, žingsnis po žingsnio. Gorbačiovas nebijo mūsų akcijų — gali jas uždrausti bet kada. Laisvė nėra dovanojama — ją reikia išsikovoti. Jis taip pat pridūrė, kad lietuvių tauta sudėjo daug aukų, pavargo, nebenori daugiau kraujo ir trokšta laisvės be aukų. Jisai suminėjo visą eilę faktų, rodančių, jog Maskva ir Gorbačiovas kontroliuoja sprendimus Lietuvoje. Mūsų parlamentarai Maskvoje neturi balso — jie laikomi okupuotos šalies atstovais. Birželio 14 — gedulo dieną leista verkti ir liūdėti, bet niekas neleido minėti Lietuvos okupacijos. Kalbėdamas apie mitingus, pastebėjo, kad tauta ploja už geras kalbas, už nieką, kaip Maskvos išmokyta. A. Terleckas netiki ekonominiu savarankiškumu be valstybinės-politinės nepriklausomybės. Mano, kad Maskva moko vaikščioti galva, o ne kojom.

Rugpjūčio 23-jai esą reikia rimtų mitingų ir deklaracijų, o ne "rankutėm susikibti". Reikia paskelbti pasauliui, kad lietuvių tauta turi būti nepriklausoma, stengtis išgauti Vakarų valstybių Lietuvos aneksijos nepripažinimą.

A. Terleckas daug papasakojo apie kalinių išgyvenimus lageriuose. Komunistų partiją jis laiko nusikalstama organizacija — niekas taip nekovojo prieš Lietuvos nepriklausomybę, kaip komunistų partija. Mūsų komunistų partija neprotestavo Stalino laikais. Estijos komunistų partija atsiprašė tautą už didžiuosius trėmimus. Lietuvos komunistų partija to nepadarė. O nusikalto lietuvių tautai labai daug.

Išeivijai A. Terleckas patarė nežiūrėti į Lietuvos padėtį pro ružavus akinius, bendrauti su visais, o ne su viena atskira grupe ir tik tada susidaryti savo nuomonę.

Rezistencijos vaidmuo

Jonas Pajaujis, architektas, Gotlando salos gyventojas, vienas šios savaitės organizatorių ir pirmos valandos rezistencijos dalyvis, liudijo ką išgyveno 1940-1948 m. Suminėjo visą eilę įvykių: nepriklausomos valstybės atstatymo paskelbimą ir laikinosios vyriausybės sudarymą prieš vokiečių okupaciją: Plechavičiaus armijos organizavimą ir jos paskirtį, santykius su tauta po pasitraukimo į Vakarus ir daug kitų faktų, kurie nedaug kam žinomi. Būtų labai svarbu juos surašyti ir paskelbti.

Savaitės pabaigoje visų dalyvaujančių organizacijų ir institucijų atstovai pasirašė komunikatą, pabrėžiantį pagrindinę mintį: *Visų pasaulio lietuvių gyvybinis tikslas yra nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimas.*

Kultūrines programas atliko iš Vilniaus atvykę keli Jaunimo teatro aktoriai. Jų programa susidėjo iš sutartinių, liaudies muzikos, šokių ir žodinės dalies, kur buvo progos išgirsti tarmiškai perduodamas Strazdelio dainas, Miškinio eilėraščius, Inčiūros ir tremtinio poeto eiles. Šie pasirodymai baigdavosi visų įsijungimu į dainą ir šokį.

Išvados

Nemėginsiu atpasakoti vykusių nuomonių pasikeitimų, teigimų, reikalavimų, priekaištų diskusijų metu. Labai dažnai tai buvo atviri, griežti pasisakymai asmenų ar visos tautos opiais bei tragiškais klausimais.

Tenka pabrėžti faktą, kad pirmą kartą susirinko po vienu stogu tiek skirtingų institucijų ir organų veikėjų. Jie palietė ir iškėlė šiuo metu mūsų tautai daugiausia rūpimus klausimus ir mėgino išsamiai perduoti dabartinę Lietuvos padėtį ir atgimimo procesą bei išeivijos politinės ir kultūrinės veiklos apžvalgą. Jų visų situacijų analizės buvo turiningos ir pagrįstos, siekimai ir tikslai aiškūs, bet priemonės ir būdai sudėtingi, trapūs, o kelias į nepriklausomybę ilgas ir nepramatomas. Neįkainojamas žmonių užsiangažavimas, tikėjimas, viltis ir didelė baimė nesuklupti bei neprarasti to, kas jau pasiekta.

Asmeniniuose kontaktuose buvo lengviau pajusti ir suvokti tai, kas pranešimuose ne visada galima pasakyti ir išreikšti.

Reikia apgailestauti, kad šios studijų savaitės programa nebuvo iš anksto paskelbta ir kad joje nedalyvavo daugiau išeivijos vadovaujančių asmenų iš įvairių sričių, ypač jaunesnės kartos profesionalų ir akademikų.

Baigiant buvo išreikšta padėka tai saujelei Švedijos lietuvių, kurie, gerokai atitrūkę nuo didesnių pasaulio lietuvių veiklos centrų, surengė tokio pobūdžio studijų savaitę.

Visi išvažiavo su neišdildomais įspūdžiais ir ilgą laiką turės ką svarstyti, pergalvoti, mąstyti.

Iš Lietuvos atvykusieji jautėsi išgyvenę demokratiją, tolerenciją, o visi bendrai pajuto, kad savo siekimuose esame tvirtai susikibę rankomis. Budėkime, kad tų sujungtų rankų niekas negalėtų nutraukti kelyje į mūsų tautos nepriklausomybę.

Lietuvos laisvės lygos pirmininkas ANTANAS TERLECKAS kalba Vilniuje surengtoje demonstracijoje 1989.VI.11, reikalaudamas Lietuvai nepriklausomybės Nuotr. J. Česnavičiaus

Tautodailės instituto suvažiavimas

Suvažiavimas įvyko dail. A. ir A. Tamošaičių sodyboje prie Kingstono rugpjūčio 26 d. Jame dalyvavo nariai, narės iš Čikagos, Bostono, Filadelfijos, Otavos, Toronto, Montrealio ir Darby, Anglijos. Suvažiavimui pirmininkavo inž. Albinas Paškevičius, sekretoriavo Birutė Nagienė. Pagal Kanadoje registruotus LTI įstatus buvo atlikti visi formalumai — apžvelgta pereitų metų LTI veikla, parodų, kursų ir paskaitų surengimas; "Lithuanian Sashes" knygos supažindinimas įvairiuose miestuose; instituto finansinis stovis ir aptarta ateities veikla. 1989-90 metų veiklai perrinktas LTI tarybos pirm. inž. Albinas Paškevičius. Į naująją valdybą išrinkti: pirm. Aldona Veselkienė, vicepirm. dr. Angelė Kazlauskienė, sekretorė Irena Šernaitė-Meiklejohn, ižd. Ieva Adomavičienė, įvairiems reikalams — Greta Baltaduonienė, švietimo vadovė Anastazija Tamošaitienė, kuratorius Antanas Tamošaitis ir tikrintoja Aldona Zander.

Šių metų suvažiavimas buvo visai skirtingas nuo Lietuvių tautodailės instituto įsisteigimo. Pirmą kartą be privalomų pagal įstatus, narių, valdomųjų organų rinkimų, įvesta kultūrinė ir meninė dalis. A. ir A. Tamošaičių "Romuvos" galerijoje surengta senovinių ir naujai austų 250 juostų paroda, paruoštas juostų katalogas, kuriam įžangą parašė A. Tamošaitis. Parodą atidarė LTI pirm. Irena Meiklejohn. Ji apibūdino juostų papročius, juostų audimą Lietuvoje ir išeivijoje. Dail. A. Tamošaitis savo paskaitoje plačiai palietė lietuvių liaudies meną ir juostas.

Seminaras ir praktiškas audimas vyko ištisą savaitę nuo rugpjūčio 26 d. iki rugsėjo 1 d. A. Tamošaitis pravedė teoretinį kursą apie juostas ir išeiginius lietuvių drabužius, remdamasis senoviniais jų rinkiniais. A. Tamošaitienė nuodugniai nagrinėjo kiekvieną parodoje iškabintą juostą — jos pynimo, audimo būdus, spalvas, raštus bei juostos paskirtį. Buvo peržiūrėti senoviniai drabužių rinkiniai, analizuotos atskiros jų dalys — galvos papuošalai, skepetos, drobulės, segės, apavas ir pan. Taip pat buvo palyginami Lietuvoje ir išeivijoje naujai audžiami tautiniai drabužiai, jų dalys, o itin prijuostės. A. Tamošaitienė pravedė labai įdomų kursą apie lėlių galvučių ir kūnelių parengimą ir tautinių drabužėlių audimą bei aprengimą lėlių rinkiniams ir parodoms. Praktišką juostų audimą bei pynimą, susijusį su įvairiomis technikomis, pravedė A. Tamošaitienė ir A. Veselkienė.

LTI suvažiavimas ir seminaras A. Veselkienės buvo įfilmuotas vaizdajuostėn. Pavienės seminaro dalyvės įsirašė į garsiajuostes paskaitas, aiškinimus ir diskusijas, kad, sugrįžusios į savo LTI skyrius, galėtų pasidalinti įgytomis žiniomis.

Dalyvės atsisveikindamos džiaugėsi atsinaujinosios senovės liaudies meno kūryboje su viltimi puoselėti naująją lietuvių tautodailę.

LTI tikisi ir ateityje suvažiavimo metu rengti kultūrines ir menines programas.

Koresp.

Atsiųsta paminėti

Norbertas Vėlius, THE WORLD OUTLOOK OF THE ANCIENT BALTS. Vertimas to paties autoriaus "Senovės baltų pasaulėžiūra," 1983. Išleido "Mintis". Vilnius, 1989 m., 325 psl.

Antanas Kučinskas, KĘSTUTIS. Fotografuotinis leidimas. Įvado autorius – A. Nikžentaitis. Išleido "Mokslas". Vilnius, 1988 m., 228 psl. Pirmoji laida – 1938 m.

Egidijus Aleksandravičius, KULTŪRINIS SĄJŪDIS LIETUVOJE 1831-1863 METAIS. Organizaciniai kultūros ugdymo aspektai. Išleido "Mokslas". Vilnius, 1989 m., 138 psl.

Red. A. Šapoka, LIETUVOS ISTORIJA. Fotografuotinis leidimas. Vilnius, 1989 m., 696 psl. Pirmoji laida – 1936 m. Kaune.

Tremtinio paminklas Birštone. Užrašas: *"Nušluostyk ašaras, / Motule žeme, / Ir kelk į kovą / Likusius vaikus!"* 1989 m.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lietuvių tautodailės instituto Bostono skyrius naująjį veiklos sezoną pradės kultūrine popiete spalio 8, sekmadienį, 3 v.p.p., Lietuvių piliečių klubo salėje. Popietėje dalyvaus Birutė Vaitkūnaitė-Nagienė ir dr. Henrikas Nagys, svečiai iš Montrealio. Popietė bus skirta gintaro dirbinių parodai ir dr. H. Nagio poezijai.

Prof. dr. Bronius Vaškelis, vadovaujantis lituanistikos katedrai Ilinojaus universitete, birželio 9 d. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje Čikagoje skaitė paskaitą "Kristijonas Donelaitis laiko tėkmėje". Išsamioje paskaitoje apie K. Donelaičio gyvenimą ir kūrybą jis pabrėžė ir kai kuriuos lig šiol neatsakytus klausimus. Kada ir kam K. Donelaitis rašė poeziją? Ir šiandien nežinoma, ar kūryba jam buvo pašaukimas, ar galbūt tik laisvalaikio pramoga. Nėra žinių ir apie jo vaikystės bei paauglystės metus. R. Prūsijoje lietuvių kalba buvo spausdinami žodynai, giesmynai, gramatikos, Šv. Rašto vertimai. Kokie buvo K. Donelaičio santykiai su lietuviškų raštų autoriais? 1817 m. Liudvikas Rėza džiaugėsi, kad K. Donelaičio "Metai" neša garbę lietuvių tautai ir jos kalbai, tačiau jis pats išbraukė 468 eilutes ir keitė žodžius. Pasak prof. dr. B. Vaškelio, L. Rėzai atrodė, kad tie žodžiai netinka padoriems skaitytojams. Paskaitą paįvairino aktorių — A. T. Antanaičio, V. Gilvydienės, J. Lintako ir A. Vitaitės paskaityta K. Donelaičio pasakėčia "Lapės ir gandro čėsnis".

"Margučio" vadovas Petras Petrutis kasmet koncertams pakviečia estrados sol. Nelę Paltinienę ir jos vyrą muz. Arvydą Paltiną, dirbantį muzikos mokytoju Vasario 16 gimnazijoje V. Vokietijoje. Koncertinei kelionei jiedu panaudoja Velykų atostogas. Šiemetinė jų viešnagė JAV pirmojoje balandžio pusėje buvo jau septintoji. Trys sėkmingi koncertai buvo surengti Miamio, St. Petersburgo, Daytona Beach lietuviams Floridoje, o ketvirtąjį "Margutis" surengė čikagiečiams Jaunimo centre. Koncertuose netrūko naujų dainų, bet dabar jau pradeda vyrauti kitataučiai kompozitoriai. Su B. Gorbulskio mirtimi jaučiama sumažėjusi vyresnei lietuvių kartai įprastų estradinių dainų pasiūla. Jaunesnieji kompozitoriai ir Lietuvoje jau yra veikiami vakarietiško modernizmo. Estrada praranda romantiškumą. Į koncertus šį kartą buvo įjungta ir Arvydo Paltino daina "Klaipėda", šiltai sutikta klausytojų. Iš V. Vokietijos buvo atsivežta sol. N. Paltinienės įdainuota nauja kasetė "Tango Tau". Nelė ir Arvydas Paltinai yra pakviesti koncertams Lietuvoje.

Duisburgo Wilhelm-Lehmbrueck dailės muziejus V. Vokietijoje liepos 2 — rugsėjo 3 d.d. surengė parodą "M. K. Čiurlionis ir lietuvių tapyba 1900-1940 m.", susietą su Lietuvos tautiniu ir politiniu atgimimu. Septyniasdešimt devynis Lietuvos dailininkų darbus šiai parodai paskolino Lietuvos dailės muziejus Vilniuje ir M. K. Čiurlionio dailės muziejus Kaune. Parodon buvo įjungtas ir Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875-1911). Jo kūrybai atstovavo "Amžinybė", "Aukuras", du paveikslai iš "Žvaigždžių sonatos" ir trylika iš ciklo "Pasaulio sutvėrimas". Parodą savo darbais papildė kiti Lietuvos dailininkai — Kajetonas Sklėrius (1876-1932), Kazys Šimonis (1887-1978), Adomas Galdikas (1893-1969), Justinas Vienožinskis (1886-1960), Antanas Gudaitis, Viktoras Vizgirda, Vytautas Kairiūkštis (1890-1961), Petras Kalpokas (1880-1945), Ferdinandas Ruščikas (1870-1936) ir kt. Muziejaus patalpose rugpjūčio pradžioje tris koncertus turėjo styginis Vilniaus kvartetas — Audronė Vainiūnaitė, Petras Kunca, Donatas Katkus ir Augustinas Vasiliauskas. Kvartetas savo programon buvo įtraukęs M. K. Čiurlionio ir Osvaldo Balakausko kompozicijas. Paroda liudija, kad M. K. Čiurlionio darbai pradedami išleisti užsienin. Sekančiais metais jie bus rodomi tarptautinėje parodoje Venecijoje, o 1991 m. iškeliaus Japonijon, kur jų laukia Tokijo muziejus "Sėjbu". Vilniun atsiųsti japonų atstovai M. K. Čiurlionio kūrinius norėjo gauti ankstesnei parodai, bet Lietuvoje laikomasi specialistų nuomonės, kad daugiau kaip viena kelionė per metus gali nepalankiai atsiliepti jo paveikslų "sveikatai".

Lietuvos architektūros muziejuje vilniečiams ir svečiams atidaryta Kernavės muziejaus konkursinių projektų paroda. Pajautos slėnyje atrastos archeologinės senosios Kernavės liekanos paskatino Lietuvos kultūros ministeriją įsteigti su jų apsauga susietą muziejų. Jo direktorius Vytautas Ušinskas konkursinius projektus laiko tik pirmu žingsniu. Jis primena, kad Kernavė, būdama vos keliasdešimt kilometrų nuo Vilniaus ir turėdama tokius istorinius turtus su piliakalniais, galėtų tapti svarbiu kultūrinės traukos centru ne tik vilniečiams, bet ir turistams iš tolimesnių vietovių. Galbūt reikėtų respublikinio konkurso Kernavės kultūriniam centrui, muziejų paliekant tik jo branduoliu. Kernavės ateitimi dabar rūpinasi Lietuvos kultūros fondas.

Kazio Puidos (1883-1945) istorinė Vytauto Didžiojo laikų apysaka "Magnus dux" vėl išleista Lietuvoje. Apysakoje, vaizduojančioje Vytauto kovas dėl sosto, atskleidžiamas Lietuvos kunigaikščių ir bajorų gyvenimas, išryškinami psichologiniai Vytauto, Jogailos, Skirgailos, Jadvygos bruožai. Deja, yra išlikusi tik pirmoji apysakos "Magnus dux" dalis. Antrosios dalies rankraštis dingo II D. karo metais. K. Puida mirė 1945 m. sausio 24 d. Kauno apskrities Panevėžiuko apylinkės Nausėdų kaime. Ilgą laiką nebuvo žinoma, kur jis palaidotas. Jo kapą, išklausinėję senuosius apylinkės gyventojus, Panevėžiuko kapinėse surado vietiniai kraštotyrininkai. Gegužės 21 d. prie kapo atidengtas paminklinis koplystulpis, kurį iš lietuviško ąžuolo sukūrė liaudies menininkas Viktoras Žilinskas.

Lietuvių folkloro teatras, vadovaujamas Povilo ir Dalios Mataičių, paruošė naują spektaklį "Apgiedokime Prūsijos žūtį". Jo premjera liepos 15-16 d.d. įvyko Lietuvos liaudies buities muziejaus Klojimo teatre Rumšiškėse. Libreto autorius rež. P. Mataitis spektakliui panaudojo Mažosios Lietuvos XV-XVI š. šaltiniuose minimus mirusiųjų pagerbimus maldomis, giesmėmis ir vaišėmis. Spektaklis "Apgiedokime Prūsijos žūtį" nuima užmarštės skraistę nuo prūsų genčių — nadruvių, skalvių, notangų, sembų, bartų, sūduvių kovos su kryžiuočiais. Prūsų pergales ir pralaimėjimus atskleidžia jų likimą apraudančių moterų pasakojimai, pagyrūniški juodųjų metraštininkų prisiminimai, paimti iš P. Dusburgiečio kronikos, liuteronų evangelikų kunigo laikomos pamaldos, vyrų ir moterų minios giesmės. Mažosios Lietuvos evangelikų išsaugotos mirusiųjų pagerbimo apeigos buvo užrašytos Priekulėje ir Žemaičių Naumiestyje. Dail. D. Mataitienė, remdamasi negausia XVI-XVIII š. ikonografija ir aprašais, atkūrė autentišką to laikotarpio Mažosios Lietuvos gyventojų aprangą ir ją įjungė spektaklin. Tikimasi, kad dail. D. Mataitienės pastangų dėka bus pradėtas naujas puslapis lietuvių tautinio drabužio atgaivinimo istorijoje.

Lietuvos liaudies teatrų šventė rugpjūčio 1-8 d.d. Palangos parodų paviljono kieme buvo prisiminta pirmojo viešo lietuviško spektaklio 90 metų sukaktis. Mat 1899 m. rugpjūčio 20 d. Palangoje, grafo Tiškevičiaus uosto sandėlyje, buvo suvaidinta A. Vilkutaičio-Keturakio komedija "Amerika pirtyje". Pirmąjį spektaklį suorganizavo gydytojas ir visuomenininkas Liudas Vaineikis (1869-1938), režisavo rašytoja Gabrielė Petkevičaitė-Bitė (1861-1943). Sukakties proga L. Vaineikio atminimui į dangų kylančio stulpo paminklą sukūrė skulptorius Regimantas Midvikis, o bronzos medalį išliejo skulptorius Motiejus Narbutas. Liaudies teatrų šventėje dalyvavo: Kretingos muzikinis teatras, Vilniaus universiteto Kiemo teatras, Klaipėdos medienos fabriko dramos studija ir Kretingos rajono Kartenos atstovai, suvaidinę su rež. B. Juškevičiumi paruoštą dar vieną "Amerikos pirtyje" versiją. Mažiesiems žiūrovams skirtus spektaklius atvežė du vaikų teatrai — Klaipėdos žvejų kultūros rūmų "Bildučiai" ir Kretingos kultūros rūmų "Atžalynas". Klaipėdiečiai atsivežė nuotaikingų etiudų spektaklį "Ieškome savo pasakos" (rež. A. Morkūnaitė), kretingiškiai — italų liaudies pasaką "Gyveno karalius" (rež. A. Verbutas), kupiną muzikos, šokių ir išmonės.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	9½%
180-185 d. term. ind.	9¾%
1 metų term. indėlius	9¾%
2 metų term. indėlius	9½%
3 metų term. indėlius	9½%
1 metų GIC-met. palūk.	10¾%
2 metų GIC-met. palūk.	10½%
3 metų GIC-met. palūk.	10½%
1 metų GIC-mėn. palūk.	9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP	8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	10¾%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	10½%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	10½%
Taupomąją sąskaitą	8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk.	9¼%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki	5¾%

IMA UŽ:	
Asmenines paskolas nuo	13 %
Sutarties paskolas nuo	13 %
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	12¾%
2 metų	12½%
3 metų	12½%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ir 3 metų	11½%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 42 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775

2239 Bloor Street West. •

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- *atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių*
- *įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius*
- *atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas*

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 **Telefonas 252-8863**

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 ***Savininkas – Tom Thompson***

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8

232-9000
res: 231-2839

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling) Islington, Ontario M9B 1A6

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

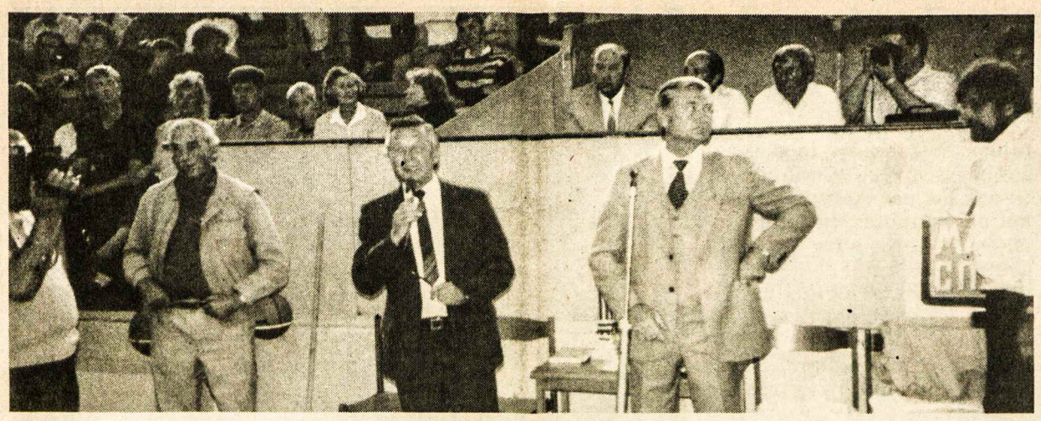

Prieš "Vėjo" – "Lietkabelio" rungtynes. Iš kairės: R. Sargūnas, Lietuvos krepšinio treneris, V. Stankevičius, "Lietkabelio" įsteigėjas, ir iškilmių dalies vedėjas M. Gečas Nuotr. Sig. Krašausko

SPORTAS

T.V.

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

"Vėjas" krepšinio aikštėse

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Ketvirtosios "Vėjo" rungtynės Lietuvoje žaistos liepos 16 d. Panevėžyje prieš "Lietkabelį", Lietuvos aukščiausios lygos 1988 meisterį. Komanda buvo pastiprinta vilniečiais V. Jankūnu ir V. Dambrausku iš "Statybos". "Vėjas" šias rungtynes laimėjo 89:87 (46:44). Po pirmo pralaimėjimo Alytuje prieš 1989 Lietuvos aukščiausios lygos meisterį Kauno "Atletą" jau trečios iš eilės laimėtos rungtynės ir šios, nors ir nelengvai, prieš stiprų Panevėžio "Lietkabelį".

Kaip jau įprasta šioje mūsų viešnagėje, ir čia iškilminga pradžia prieš rungtynes. Sporto rūmai pilnutėliai žiūrovų. Vyko meninė dalis, kalbos, o antrasis kėlinys ištisai transliuotas per Lietuvos televizijos tinklą. Vladas Janiūnas, komentatorius, vaizdžiai perdavė eigą ir kartu vedė pokalbį su Raimundu Sargūnu, krepšinio treneriu, mums pažįstamu iš III-jų PLS žaidynių Australijoje. Sargūnas gražiai atsiliepė apie išeivijos krepšininkus, vertino juos kaip mokančius žaisti amerikietiškąjį krepšinį.

Šios rungtynės buvo labai permainingos ir atkaklios. Abi pusės kovojo už kiekvieną kamuolį ir tašką. "Vėjas" pirmąjį kėlinį užbaigė 46:44 savo naudai. Antrojo kėlinio galas buvo net dramatiškas. Prieš paskutinįjį teisėjo švilpuką "Lietkabelis" pirmavo 3 taškais 85:82, žinoma, ir viltimi laimėti... Tačiau Ričardo Šimkaus tritaškis ir Jurgio Shimko metimas užtikrino "Vėjui" pergalę 89:87.

Puikiai žaidė Jonas Karpis. Iš šeimininkų pusės – V. Dambrauskas ir V. Jankūnas – "Statybos" centrai. Taškus "Vėjui" pelnė: J. Karpis 23, R. Šimkus 15, M. Waitkus ir D. Siliūnas po 11, J. Shimko 9, P. Gražulis 8, L. Ažubalis ir G. Mikalauskas po 6, "Lietkabeliui": G. Leonavičius 26, V. Dambrauskas 18, V. Jankūnas 14, A. Gineika ir R. Petronis po 10, V. Krivickas 4, V. Vijeikis ir V. Maselis po 2.

(Bus daugiau)

"Tėviškės Žiburių" sporto skyriuje buvo rašyta apie ruošimąsi Lietuvoje išleisti veikalą, kuris apimtų Lietuvos sportinio vystymosi raidą nuo senų laikų. Kaip veikalas bus pavadintas, dar nėra galutinio atsakymo, bet tai būtų išsami tautos sporto istorija.

Perspausdiname straipsnį ištisai iš Vilniaus "Sporto", 1989 liepos 11 laidos. Jis yra įdomus išeivijai ir tuo, kad mūsų leidiniai netolimoje praeityje būdavo ignoruojami... čia gi, sakoma, kad prasidėjus atgimimui, šios būsimos knygos autorių kolektyvas mano, jog išeivijoje pasirodę darbai yra vertingas indėlis, tyrinėjant tautos kūno kultūros ir sporto istoriją. (Red.).

"PRADĖJOME RAŠYTI ISTORIJĄ"

taip mūsų pokalbį pradėjo Lietuvos TSR Mokslų Akademijos istorijos instituto skyriaus vadovas, istorijos mokslų daktaras Henrikas Šadžius, leidinio "Lietuvos kūno kultūros ir sporto istorijos bruožai" mokslinis vadovas.

– Jau beveik baigėme komplektuoti leidinio autorių kolektyvą. Jį sudaro istorikai bei kūno kultūros ir sporto specialistai. Tarp pirmųjų yra docentė V. Ragaišienė, istorijos mokslų kandidatas J. Rekešius, ŠPI vyr. dėstytoja, istorijos mokslų kandidatė R. Tamulaitienė, VVPI fakulteto dekanas, docentas A. Visockis. Kūno kultūros ir sporto istorikams atstovauja LVKKI docentas V. Bakūnas, žinomas tyrinėtojas Vyt. Steponaitis, docentas J. Žilinskas. Be to, mums talkina "Mokslo" leidyklos vyr. redaktorius V. Januškis, Vyriausiosios enciklopedijų redakcijos vyr. mokslinis redaktorius J. Liupkevičius, žurnalistas V. Kazakevičius, žinomas sporto statistikas A. Bertrašius ir kiti.

– Sakykite, kaip greitai numatote parengti leidinio planą – prospektą?

– Prie jo dabar dirba autoriai. Tikimės, kad liepos-rugpjūčio mėnesiais mes jį užbaigsime ir, jeigu redakcija sutiks, paskelbsime "Sporto" laikraštyje. Labai svarbu, kad visuomenė jau dabar galėtų susipažinti su pagrindinėmis mūsų darbo kryptimis ir pareikšti savo nuomonę. Stengsimės į pastabas atsižvelgti ir koreguoti savo darbo planus.

Ta pačia proga norisi paprašyti "Sporto" redakciją laikraščio skiltyse plačiau skelbti šios srities specialistų ir istorikų darbus, atsiminimus. Tai būtų didelė paspirtis, turtinant Respublikos kūno kultūros ir sporto istoriją naujais faktais.

– Kiek mums žinoma, užsienio lietuviai jau yra parengę ir paskelbę panašius darbus.

– Taip. Šie leidiniai mums žinomi. Tai Jono Narbuto du tomai "Sportas nepriklausomoje Lietuvoje", K. Čerkeliūno, P. Mickevičiaus, S. Krašausko "Išeivijos lietuvių sportas", "Lietuviai sportininkai Australijoje 1949-1979". Iki pastarųjų metų pas mus daugumos lietuvių darbai išeivijoje dažniausiai buvo ignoruojami. Prasidėjus tautiniam atgimimui, autorių kolektyvas mano, kad šie ir kiti išeivijoje pasirodę darbai yra vertingas indėlis, tyrinėjant mūsų tautos kūno kultūros ir sporto istoriją. Kartu noriu pastebėti, kad jie parašyti daugiausia ne dėstymo, bet prisiminimų, pasakojimų forma, ir pradeda istoriją nagrinėti nuo 1919 metų. Tuo tarpu mūsų leidinys skiriamas Respublikos kūno kultūros ir sporto istorijai nuo seniausių laikų iki šių dienų.

Laukia sudėtingas darbas, juk beveik kasdien išaiškinamos vis naujos ir naujos Lietuvos istorijos "baltosios dėmės". Bet sąlygos parengti leidiniui dabar yra palankios. Žmonės atgijo, atsisakė stereotipinio mąstymo daugelis istorikų, taisomos klaidos. Todėl, nepaisant visų sunkumų, autorių kolektyvas, pasitelkęs platų aktyvą, tikisi sėkmingai išspręsti šį uždavinį. Rengdami Lietuvos sporto istoriją spaudai, numatome surengti ne vieną mokslinę konferenciją, parodą kūno kultūros ir sporto istorijos klausimais. Šiuose renginiuose mėginsime patikrinti savo koncepcijas, teiginius, mintis ir išvadas.

Kalbėjosi **Jonas Žilinskas**

Vilniaus "Sporte" 1989 rugpjūčio 17 d. laidoje rašoma, kad autorių kolektyvas, kuriam vadovauja prof. dr. S. Stonkus (Lietuvos valstybinis kūno kultūros institutas), rengia kūno kultūros ir sporto terminų žodyną. Sveikintinas užmojis, nes Lietuvoje ir išeivijoje iki šiol labai pasigendama panašaus leidinio, kuriame būtų aptarta mūsų sporto terminologija.

Toronto "Aušros" jaunučiams, 7-13 metų amžiaus, po vasaros atostogų pradedamos reguliarios krepšinio treniruotės ir jos vyks pirmadieniais nuo 6 iki 7.30 v.v. Prisikėlimo parapijos salėje. Jų treneris – A. Underys.

Toronto "Vyčio" jauniesiems krepšininkams po vasaros atostogų taip pat pradedamos treniruotės rugsėjo 26 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Jos vyks antradieniais nuo 6 iki 7.30 v.v. Treneriai: Mamertas Duliūnas su sūnumis Arūnu ir Ričardu bei kt.

Skautų veikla

• Pradedant veiklos metus, reikia susimokėti nario mokestį. Šiais metais jis yra $30. Į jį įeina draudimas, įvairūs kursai žemesnėm kainom, o jūros skautamstėms būriavimas.

• LSS seserija ir brolija organizuoja IV-tą tuntininkų konferenciją spalio 6-8 d.d. Beaumont stovyklavietėje. Kviečiami visi vadovai-vės. Registruotis iki spalio 1 d. įmokant $20 (amerik.), per O. Šilėnienę, 24301 Oakhill Dr., Euclid, OH 44117.

• Skaučių "Dainos" draugovės draugininkė v.sk.sl. Lina Mockutė išvyko į Vasario 16-tos gimnaziją, kur vienerius metus tęs mokslą. Geriausios sėkmės Linai. **M.**

Ateitininkų žinios

Toronto Stasio Šalkauskio kuopos jaunučius ateitininkus šiais metais globos – Gabija Petrauskienė, Nijolė Tamulaitienė, Birutė Staškevičiūtė ir Ramunė Jonaitienė. Pirmas susirinkimas įvyks rugsėjo 24, sekmadienį po 10.15 v.r. Mišių Prisikėlimo parapijos posėdžių kambaryje. Registracijos mokestis – $10. Vaikai bus skirstomi į dvi grupes: 6-7 metų ir 8-9 metų pokalbiams ir darbeliams. Susirinkimams bus skirta pusantros valandos. Numatytos susirinkimų datos : spalio 15 d., lapkričio 5 ir 19 d.d. ir gruodžio 3 d. Kepsnių išpardavimas bus lapkričio 26 d., o ateitininkų Kūčios gruodžio 17 d.

Po Kalėdų, atsižvelgiant į slidinėtojų poreikius, jaunučių susirinkimai vyks šeštadieniais, po lituanistinės mokyklos, privačiuose namuose (su užkandžiais).

Jaunučiai su tėveliais raginami dalyvauti bendrose ateitininkų Mišiose spalio 1 d., 11 v.r., Lietuvos kankinių šventovėje. **R.J.**

• Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas

Parduodant, perkant ar tik norint informacijų apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas

allan BROWN

624-6336 namų **897-0068**

ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

Toronto miesto Statybos ir pastatų tikrinimo skyriaus

VIEŠAS PRANEŠIMAS

Pakankamas šildymas

Toronto miesto namų įstatymas sako, kad nuosavybės savininkas yra atsakingas už šilimos palaikymą visuose kambariuose minimum 21°C (70°F) nuo rugsėjo 15 iki birželio 1 dienos. Vienintelė išimtis tais atvejais, kai patalpos gyventojai gali patys reguliuoti temperatūrą savo kambariuose.

Jei esate nuomininkas ir jaučiate, kad jūsų patalpa nepakankamai šildoma, pasakykite ar parašykite savininkui. Jei nieko nedaroma, Pastatų ir priežiūros departamentas gali jums padėti. Skambinkite 392-7960 nuo pirmadienio iki penktadienio tarp 8.30 v.r. ir 4.30 v.p.p.; po darbo valandų skambinkite 392-7149. Naudotojai TDD/TTY skambinkite 392-7354.

Michael L. Nixon, P. Eng.
Pastatų bei priežiūros viršininkas
ir vyriausias pastatų pareigūnas

STATOMAS GERESNIS TORONTAS

PALAIKYKITE ŠIO SKELBIMO IŠKARPĄ ATEIČIAI

HALLING ELECTRICAL

(Estonian)

Gyvenamiems namams ir komerciniams pastatams.

- elektros išvedžiojimas
- elektros vielų atnaujinimas
- elektrinis šildymas
- vėdinimo įrengimas
- geras darbo atlikimas

Tel. 762-9190 **LIC E 1044**

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	
9½% už 90 dienų term.indėlius	
9¾% už 6 mėn.term.indėlius	
9¾% už 1 m. term. indėlius	
9½% už 2 m. term. indėlius	
9½% už 3 m. term. indėlius	
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
10¾% už 1 m. GIC invest. pažym.	
10½% už 2 m. GIC invest. pažym.	
10½% už 3 m. GIC invest. pažym.	
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
10¾% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
10½% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
10½% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8¾% už namų planą - OHOSP (variable rate)	
8 % už taupymo sąskaitą	
9¼% kasd. pal. sąsk. virš 10.000	
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.	

IMA:	
už asmenines paskolas nuo	13 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	12¾%
2 metų	12½%
3 metų	12½%
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų	11½%
(variable rate)	

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

AKTYVAI virš 73 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų

BŪSTINĖ: Lietuvių namai —
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – **savininkai**

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3

Telefonas (Toronto linija) **773-6480**

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – mortgičių, palikimų, investacijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL
REAL ESTATE LTD., REALTOR

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)

JANE-ANNETTE

Testamentinis pardavimas. Mūrinis iras 8 kambarių namas, gerame stovyje. Dvi moder ves, dvi prausyklos, įrengtas rūsys, garažas. Geras ys. PARDUOTA **Prašoma kaina tik – 238,000.**

St. JOKUBAITIS

Telefonai 535-2331 arba **537-2869**

RE/MAX renown realty ltd., realtor an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas street west
islington, ontario M9A 1B2
res: 239-9892

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, *turįs aštuonerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:*

- **RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai**
- **RRIF pensijų fondas**
- **metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)**
- **įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda**
- **atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm**
- **klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus**

Canada Life Assurance Company
390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

A†A
dail. JOKŪBUI DAGIUI
iškeliavus amžinybėn,

jo žmonai LOIS, sūnui su šeima Lietuvoje reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime –

J. P. Reginos,
Gananoque, Ont.

A†A
JONUI VALANTIEJUI
mirus,

žmoną ELZBIETĄ, PRANĄ AUGAITĮ su šeima nuoširdžiai užjaučiame –

J. ir L. Jakaičiai,
Milton, Ontario

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kituose JAV miestuose. Dalinio darbo vairuotojus samdo net ir Ontario provincijos "Go Transit" bendrovė.

TTC tarnautojų unija nepaskelbė streiko, pasirinkdama trukdymo taktiką, dėl kurios labiausiai nukenčia nustatytomis valandomis į darbovietes važiuojantys ir iš jų grįžtantys torontiečiai. Buvo pareikšta, kad TTC vairuotojai ir susisiekiman įjungti tarnautojai dirbs pagal taisykles. Darbui sulėtinti buvo panaudoti įvairūs delsimo būdai, pradedant bereikalingu bilietėlių tikrinimu, perkrautų susisiekimo priemonių sustabdymu kiekvienoje sustojimo vietoje, baigiant dažnesnėmis ir ilgesnėmis vairuotojų pertraukomis. O po Darbo dienos, kai pasibaigė Kanados CNE paroda Toronte, unija įvedė keturių darbo dienų savaitę savo nariams. TTC susisiekimas dirba septynias dienas, bet jo darbingumą beveik trečdaliu sumažino vairuotojų bei kitų tarnautojų pamaininio pobūdžio keitimasis trimis nedarbo dienomis. Dėl tokios taktikos daug torontiečių ilgai laukia autobusų ir tramvajų, negali laiku pasiekti savo darbovietės ir taip pat laiku grįžti namo. Kiti darban pradėjo važinėti automobiliais, dviračiais, taksiais. Įtūžusiems torontiečiams unijos vadas R. Hutchinsonas aiškina, kad jo unijos nariai kovą tėra paskelbę TTC bendrovei. Tad torontiečiai tegu nekaltina susisiekimą trukdančios unijos, bet savo tūžmastį tenukreipia į TTC bendrovę ir jos vadus. Taip yra dangstomos nepateisinamos unijos pastangos neįsileisti dalinio darbo vairuotojų ir savo dabartiniams vairuotojams antvalandžiais metinį uždarbį padidinti $13,5 milijono. Ligšiolinė sutartis per metus leidžia 500 antvalandžių, o pernai buvo vairuotojų, kuriems antvalandžiai padengė net 1.400 valandų.

TTC bendrovės tarnautojų unija sąmoningai atsisako skelbti streiką, nes tada streikuotojus grįžti į normalų darbą priverstų Ontario parlamentas, kuris taipgi paskirtų ir specialų tarpininką nesutarimui tarp unijos ir bendrovės vadų užbaigti. Unijos narių susirinkime pasigirdo balsų, kad ligšiolinė taktika yra nesėkminga. Esą ji tik suerzina torontiečius ir juos nukreipia prieš uniją, ypač automobilių ir tramvajų vairuotojus. Kai kurie unijos nariai pereikalavo visiškai sustabdyti TTC bendrovės požeminius traukinius arba pradėti rotacinius streikus, pralįžuojančius susisiekimą atskirose Toronto dalyse. Unijos vadui R. Hutchinsonui tokius reikalavimus pavyko nutildyti. Buvo nutarta dabartinės trukdymo taktikos nekeisti iki rugsėjo 24 d. Taip pat vienbalsiai nutarta apie 300 prižiūrėtojų, TTC bendrovės dabar pasiųstų dirbti vairuotojais, pašalinti iš unijos. Susisiekimo bendrovė Toronto Transit Commission (TTC) ilgus metus buvo laikoma viena geriausių visoje Š. Amerikoje. Dabar dėl unijos kvailiojimo ir torontiečių kankinimo humoristai siūlo kitokią TTC santrumpos reikšmę: Take The Car!

OVERSEAS VIDEO TAPE
Pakeičiame 3 val. video juostas iš vienos sistemos į kitą tik už $45. Darbas garantuotas. NTSC, PAL, SECAM, Europos, Azijos, Afrikos ir Australijos sistemas į kanadišką ir atvirkščiai. 8 ir 16 mm filmas ir skaidres pakeičiame į video.
KODĖL MOKĖTI DAUGIAU?
Skambinkite tel. 244-1822.

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti.

Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė tel. 534-7788
431 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

SKAITYTOJAI PASISAKO

APLANKIUS LIETUVĄ

Kai neseniai lankiausi pas gimines Vilniuje, buvo sunku susikalbėti telefonu. Pradėjus kalbėti, atsirasdavo užėsys. Maskvos muitinėje kartais vyksta iki nuogumo patikrinimas. Uždedami didesni muito mokesčiai negu pati prekė kainuoja.

Labai keista buvo klausytis, kai rusai skundžiasi, jog jiems reikėsią išmokti lietuviškai. Jeigu jie valgo šventą Lietuvos duonelę, tai turi mokėti to krašto kalbą.

Biurokratija nėra pasikeitusi. Teko kalbėtis vidaus reikalų ministerijoje su aukšto rango valdininke dėl savo tėvo, kuris 1944 m. buvo areštuotas, nukankintas ir iki šiol nežinome, kur palaidotas. Mano noras, kad jis būtų reabilituotas. Ta valdininkė tiesiog nesiorientavo.

Mačiau savo akimis, kaip ministerijos tarnautojai elgėsi su atėjusiais seneliais, buvusiais Sibiro kaliniais. Valdininkai rėkė ant jų ir vijo iš įstaigos.

Gedimino aikštėje teko susitikti su rusais, kurie pareiškė, kad Lietuva be Rusijos neišgyventų. Aš jiems atsakiau, kad Rusija be pavergtų tautų negali gyventi, nes patys nesugeba tvarkytis ir neno-

Br. Naudžiūnas prie plakatų Lietuvoje, išreiškiančių dabartines nuotaikas

ri dirbti, ti juos maitina pagrobti kraštai.

Gyvenimo sąlygos pasibaisėtinos. Pvz. vienas specialistas su didele šeima gyvena viename kambaryje. Miega pamainom. Tuo tarpu atvykę rusai gauna butus naujuose rajonuose. Tai skaudu lietuviams. Pensijos vidurkis Lietuvoje yra 30-60 rublių mėnesiui, o už butą reikia mokėti 50 rublių. Čia Kanadoje geriau gyvena "bomai", nei ten lietuviai pensininkai.

Sovietai Šiauliuose ir Kėdainiuose turi didžiulius karinius orauosčius. Man teko matyti ir raketų koloną, kuri iš Ariogalos traukė į Kėdainius. Sovietijoje ta pati karinė dvasia, grasinanti geros valios žmonėms. Atrodo, kad ir Stalino dvasia ten dar tebėra gyva.

Br. Naudžiūnas

Dainų šventė

Jos repertuaras jau atspausdintas. Reikia registruotis pas Faustą Strolią, 15325 Sequoia St., Oak Forest, IL 60452, USA. Dainų šventė įvyks 1990 m. liepos 1 d. Čikagoje. Dainų šventėje kviečiami dalyvauti ne tik chorai, bet ir maži dainos vienetai. Lai nebūna nė vienos mažiausios lietuvių kolonijos, nedalyvaujančios šiame renginyje. **Inf.**

Paieškojimai

Ieškomas **Stasys Budraitis,** anksčiau gyvenęs Čikagoje. Jis pats arba apie jį žinantys prašomi pranešti "Tėviškės žiburių" administracijai.

Laimutė Simanauskaitė-Mikalkėnienė, dukra Stanislavos Dromantaitės-Simanauskienės, ieško dėdės **Vinco Bendoraičio,** pusbrolių – **Vytuko Bendoraičio,** jo žmonos **Lindos** ir **Arūno Bendoraičio.** Anksčiau jie gyveno 441 W 98 Pl., Chicago, Il. Prašome jie patys arba apie juos žinantys pranešti: A. Mikalkėnienei, Klaipėdos pl. 54-7, 235720 Palanga, Lithuania, arba Stanislavai Simanauskienei, J. Janonio 4-19, Palanga, Lithuania, USSR.

Ieškomas dėdė **Liudas Simanauskas,** Kosto, teta Žibutė ir jų sūnus **Vytautas.** Ankščiau gyveno Sidnėjuje. Prašome juos pačius arba apie juos žinančius pranešti L. Simanauskaitei-Mikalkėnienei, Klaipėdos pl. 54-7, 235720 Palanga, Lithuania, USSR.

Dana Gudžiūnienė ieško savo tetos **P. Valinčienės,** anksčiau gyvenusios 2245 Central LaSalle, Montreal, P.Q. Rašyti: D. Gudžiūnienė, Laukų g-vė 45, Raseiniai 234400, Lithuania, USSR.

Henrikas Zabas, gyvenantis Brodnikos mieste 87-300, Marchlewskiego 5 nr. 77, Lenkijoje, ieško **Vytauto Vaitkaus,** gimusio apie 1922 m., Lietuvoje gyvenusio pas jo dėdę Butkų. Pats ar apie jį žinantys, prašome rašyti tiesiogiai nurodytu adresu į Lenkiją arba Onai Giedriūnienei šiuo adresu: 814 Lacasse Blvd, Tecumseh, Ont. N8N 2C5.

Jurėnai, gyvenantys Vilniuje, ieško **a.a. Jono Tomašiūno šeimos narių.** Velionis mirė 1987 m., palaidotas Winnipege, Manitoboje. Prašoma atsiliepti šiuo adresu: Ateities 7b-13, Vilnius 232057, Lithuania, USSR.

Danutei Pašilytei yra atvežtas laiškas iš Zarasų miesto Sąjūdžio. Jis yra pas Romualdą Pakalnį, 193 Dorington Rd., Rochester, NY 14609, USA. Prašau atsiliepti ir pranešti, kur jį pasiųsti.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Siunčiame ir parduodame 220 voltų/50 H_2
elektrinius reikmenis
įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje–Lietuvoje
Universal Overseas Services
1960 Ellesmere Rd. Unit 6
Scarborough, Ont. M1H 2V9
Tel. (416) 438-7500

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2
Po sėkmingai pavykusios "Gintaro" kelionės į Lietuvą pranešame, *kad išrūpinam kvietimus ir suplanuojam išvykas pasirodymams į Lietuvą atskiriems menininkams ar ansamblinėms grupėms.*
Sudarom sąlygas *privačiai apsilankyti Lietuvoje.*
Nuperkam automobilius *ir kitas dovanas valiutinėje parduotuvėje.*
Sutvarkom dokumentus *iškvietimui giminių iš Lietuvos.*
Kreipkitės į **Stefą** arba **Algį Medelius**, vakarais tel. **(416) 434-1847**

Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vedamas
LIETUVIŲ VAIKŲ DARŽELIS
kviečia tėvus registruoti ikimokyklinio amžiaus vaikus pilnai ar pusei dienos.
Skambinti telefonu 534-5773 arba atvykti į darželį, 57 Sylvan Ave., susipažinti.

Century 21 MLS REALTOR
G. KELLEHER REAL ESTATE LTD.
Susan Jurėnienė
Profesionali pirkimo ir pardavimo atstovė mielai jums patarnaus Toronto, Mississaugos, Oakvillės apylinkėse.
Verslo — (24 v.) tel. 279-6338 **Namų — 542-1708**

City of Toronto

Probationary Firefighter

Toronto Fire Department

Applications are invited for the position of *Probationary Firefighter.*

Successful applicants, on completion of training at the Toronto Fire Academy, will work under the supervision of senior officers to combat fires, perform rescue work, administer first-aid, inspect buildings for fire hazards and operate and maintain firefighting apparatus and equipment, including the maintenance of fire stations.

To be eligible for consideration, you must:

- be legally entitled to work in Canada (i.e. be a Canadian citizen, a landed immigrant, or have a work permit);
- possess the prescribed visual requirements of 20/30 in each eye, without corrective lenses, and satisfactorily complete a colour vision assessment;
- be capable of handling intense and sustained physical effort;
- successfully complete an aptitude test and associated interview;
- hold and be willing to produce a valid Ontario Driver's Licence, have a good driving record, and be prepared to produce a statement of your driving record;
- possess or obtain during the probationary period a Class 'D' Licence with a "Z" air brake endorsement (training is provided);
- be educated to Grade 12 level or equivalent; and
- understand and be able to communicate clearly in English.

You will be asked to complete forms and submit upon request, documents, such as education records. If your qualifications reflect the job requirements, you will be given a written aptitude test. This test measures your ability to understand written and/or verbal information, your technical/mechanical aptitude, and your reading, reasoning, and mathematical skills.

If you do well, you will be given a health and medical evaluation and a fitness assessment, undergo job-related performance tests, and appear before an interview board.

1989 Salary range: $31,364 - $44,806 per annum.

Applications and Career Guides may be picked up from the Security Desk, Main Floor, City Hall, 100 Queen Street West, between the hours of 8:00 a.m. and 8:00 p.m. Monday to Friday inclusive. Completed applications will NOT be accepted after THURSDAY, NOVEMBER 30, 1989.

Interested applicants are invited to attend a Firefighter Career Information Session at the Toronto Fire Academy, 895 Eastern Avenue on **Wednesday, OCTOBER 18, 1989 at 7:00 p.m. OR Saturday, OCTOBER 21, 1989 at 10:00 a.m.**

Keith M. Fielding,
Director, Personnel Services Division,
Management Services Department,
2nd Floor, West Entrance City Hall,
Toronto, Ontario. M5H 2N2

The City of Toronto is an Equal Opportunity Employer.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, *B.Sc., LL.B.*
2 Jane St., Suite 500 — Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas — įstaigos (416)**762-7393**
Toronto, Ontario M6S 4W3 — namų **233-0303**

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS
B.C.L., LLB., M.B.A., M. Eng.
15 John St., Suite 2 — **Tel. 240-0594**
Weston, Ontario M9N 1J2 — **Fax. 248-5922**

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS *B.A. M.L.S. LL.B.*
perėmė a.a.advokato **Algio Puterio**
bylas ir testamentus
3425 Dundas St. W., Suite 200 — Telefonas
prie Windermere Ave. — įstaigos (416) **763-3362**
Toronto, Ontario M6S 2S4

RE/MAX west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph) **Norkus**
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west toronto, ontario M6P 4C3 **769-1616**

Vaidotas Jonynas, *M.B.A., C.F.A.*
Telefonas (416) 864-2734
- **Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investacijų srityje**
- **Aukso kasyklų analizuotojas**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"**
- **Sąžinigai patarnauja lietuviškai arba angliškai**

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

Century 21 ®
DRESHER Ltd.
Member Broker
Tel. 233-3334
FAX 233-0285
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Birutę Spudienę, B.A., namų 445-9469 arba į Valterį Drešerį. *Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.*
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

Ar jūs domitės pirkimo ir pardavimo (Real Estate) karjera?
Jeigu taip, skambinkite į mūsų raštinę. Mes paruošime jus, duodami pamokas kas antrą antradienį.
Century 21 geriausiai paruošia pardavėjus pirkimo ir pardavimo versle. Dėl informacijų skambinkite **Valteriui** ar **Rick tel. 233-3334.**
Century 21. **Dresher Ltd.**

DRESHER INSURANCE BROKERS
Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1KB
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Bussiness" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ*
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO

Anapilio žinios

— Mūsų parapijos šventėje-atlaiduose rugsėjo 24 d. pamokslą sakys ir naująsias Anapilio muziejaus-archyvo patalpas šventins žymusis kovotojas už Lietuvos religinę laisvę kun. Alfonsas Svarinskas. Iškilmingos pamaldos su Švenčiausiojo procesija bus 3 v.p.p. Pastato šventinimo ir parapijos šventės vaišės bus 5 v.v.

— Antrasis autobusas ateinantį sekmadienį, ryšium su parapijos šventė, nuo Islington požeminių traukinių stoties važiuos Anapilin 2.30 v.p.p., o atgal nuo Anapilio išvažiuos 8 v.v.

— Ateinantį sekmadienį Mišių Wasagoje nebus ryšium su Lietuvos kankinių šventė Anapilyje.

— Vaikučiai, norintieji giedoti per 9.30 v.r. Mišias sekmadieniais, prašomi susirinkti ateinantį sekmadienį 9.30 v.r. Mišiose ir po Mišių repeticijai su muz. Nijole Benotiene.

— Toliau tęsiamas finansinis statybos vajus Kanados Lietuvių kultūros muziejui Anapilyje. Praeitą savaitę $1,000 aukojo V. Montvilas.

— Aukojo parapijai: $200 — O. B. Sergaučiai; $100 — A. E. Valiūnai; $50 — R. Celejewska; Šv. Kazimiero kolegijai Romoje: $20 — V. S. Aušrotai.

— Mišios rugsėjo 24, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Kazimierą Otto, 11.00 v.r. už parapiją, 3.00 v.p.p. už Lietuvos kankinius.

Lietuvių namų žinios

— Lietuvių slaugos namams aukojo: $1,000 — Alfonsas ir Albina Pilipavičiai iš Hamiltono. Iš viso statybos fonde yra $142,988.77. Aukos priimamos "Paramoje" sąsk. nr. 8711, Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyve sąsk. nr. 155332.17 ir "Talkoje" sąsk. nr. 4259. Aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 300 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: V. Dailidienė, E. Sabanskienė iš Joniškio; A. L. Pėkienai iš Palangos; A. Elenskis iš Klaipėdos; J. Laurinavičius iš Jurbarko; I. Murzaitė, S. Murzienė, R. Vaičiūnienė, A. A. Vaišnorai, M. Urbonas, R. Urbonaitė, Z. Urbonienė iš Kauno; A. G. Sauliai, R. Saulis iš Vilniaus, V. O. Rociūnai iš Independence, Ohio; E. V. Klimai iš Klivlando; O. Kovalskienė iš Guelph.

— Spalio 8, sekmadienį, Lietuvių namuose nebus gaminami sekmadienio pietūs. Svetainė "Lokys" bus atidaryta įprasta sekmadienio tvarka.

— Norintieji dirbti kaip kortelių pardavėjai LN binge, prašomi skambinti Teodorui Stanuliui tel. 523-3311. Šaukėjų ir raštinėje dirbančiųjų vietos jau užpildytos.

— LN valdybos posėdis — rugsėjo 21, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— Rugsėjo 16 d. Išganytojo ev. liuteronų šventovėje susituokė LN valdybos vicepirmininko duktė Loreta Delkutė ir Kęstutis Draudvila. Sutuoktuvių apeigas atliko kun. Povilas Dilys ir kun: Augustinas Simanavičius, OFM. Vestuvinė puota vyko LN karaliaus Mindaugo menėje. Dalyvavo 320 svečių. Jaunuosius pasitiko su vynu, duona ir druska Irena Delkuvienė ir Elena Draudvilienė. Jaunosios tėvas Osvaldas Delkus pasveikino jaunuosius ir svečius. Vestuvinį pokylį pravedė adv. Algis Pacevičius. Jaunasis padėkojo svečiams ir giminėms už atsilankymą. Vaišės ir šokiai tęsėsi iki 1 v.r.

Savaitraščio "Nepriklausoma Lietuva" rėmėjų metinis renginys-vakaras jau artėja. Rugsėjo 17 d. įvykęs susirinkimas aptarė vakaro eigą ir meninę programą. Vakaras ruošiamas spalio 21, šeštadienį, Toronto Lietuvių namuose. Visuomenė prašoma gausiai atsilankyti. **Rėmėjai**

Nori susirašinėti

Loreta Stumbraitė, Statybininkų-6-84, Klaipėda 235815, Lithuania, USSR.

Raidas Kleiva, 23 m. studentas, Raseinių raj., Nemakščiai, 234425, Lithuania, USSR.

Sigitas Sipavičius, 25 m. inžinierius, Kalniečių 168-528, Kaunas 233009, Lithuania, USSR.

Stanislovas Urbanavičius, Z. Angariečio 92-28, Marijampolė 234520, Lithuania, USSR.

Ieško kontakų filatelistai – A. Senuta, P. O. Box 1078, Vilnius 232001, Lithuania, USSR.

Henrikas Kabeikis, Kęstučio 52/8 nr. 19, Kaunas 233000, Lithuania, USSR.

DAŽOM NAMUS iš vidaus ir lauko, dedam plyteles, aliuminijų, valom kilimus, dengiam stogus, iškertam medžius už prieinamą kainą. Skambinti Pijui tel. 248-5064 Toronte.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį pamokslus per visas Mišias sakė svečias iš Lietuvos, Birštono klebonas ir Stakliškių dekanas kun. Z. Gustainis.

— Ruošiasi tuoktis Kristina-Valerija Sagevičiūtė su Steward T. Webb.

— Rugsėjo 11 d. palaidota a.a. Marija Driūna, 63 m.

— Pakrikštyti: Justin-Anthony, Rimo ir Cinthia Ulbų sūnus; Tyler-Alexander, Pauliaus ir Gloria Karauskų sūnus.

— Literatūros vakaras, kuriame dalyvaus septyni rašytojai iš Lietuvos, įvyks mūsų parapijos didžiojoje salėje, pirmadienį, rugsėjo 25 d., 7.30 v.v. Įėjimas $7, pensininkams $6, o studentams ir moksleiviams nemokamai. Šie rašytojai pirmą kartą po trispalve atstovauja Lietuvai PEN klubo suvažiavime.

— "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų skautų vadovų/ių posėdis įvyks skautų būkle rugsėjo 19 d., 7.30 v.v. Abu tuntai naują veiklos sezoną pradės su Mišiomis mūsų parapijoje spalio 1 d., 10.15 v.r. Po Mišių iškilmingas atidarymas-sueiga parodų salėje.

— Kelionei į Vašingtoną, JAV sostinę, keliautojams atsisakius, atsirado dar dvi vietos. Jei kas norėtų prie šios ekskursijos prisidėti, prašom skambinti į kleboniją. Kelionė vyks spalio 6-9 d.d.

— Parapijai aukojo: $300 — Č. B. Joniai; $252 — M. J. Sepuliai; $150 — V. Kecorienė; $100 — I. V. Biskiai, P. Barbatavičius, V. Bartnikaitis, A. V. Lukai, J. O. Gustainiai, M. R. Rusinai, J. J. Šarūnai, M. Žemaitienė; $60 — P. Karauskas; $50 — E. K. Šlekiai; Kazimiero kolegijai Romoje: $200 — A. Zarembaitė; Klierikų fondui: $80 — S. M. Gudaičiai; $10 — A. Krikštolaitienė; Vyskupo fondui: $200 — J. J. Šarūnai; $100 — S. E. Pusvaškiai; Motinos Teresės labdarai: $100 — A. Rakauskas.

— Mišios rugsėjo 24, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Slapšių šeimos mirusius, 9.20 v.r. — už a.a. Janice Brough, 10.15 v.r. — už a.a. Vacį Sinkevičių, už Asevičių ir Batūrų šeimų mirusius, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Stasį Juknevičių.

"The Toronto Star" rugsėjo 17 d. mini kad Vilius Kavaliauskas "Tiesos" korespondentas ir aktyvus komunistų partijos narys pareiškęs, jog Maskva nesutiks su Lietuvos komunistų partijos atsiskyrimu, bet šiuo reikalu lietuviai nepakeisią nuomonės. Jeigu nebus atsiskirta nuo Maskvos, tai kituose rinkimuose bus pralaimėta ir atsidurta opozicijoje, kaip kad įvyko Lenkijoje. V. Kavaliausko socializmo modelis yra Švedija.

Išvyka į Stradfordą

Rugsėjo 8 d. įvyko pensininkų klubo suorganizuota išvyka į Stradfordo festivalį. Norėta pamatyti Šekspyro "Venecijos pirklį" (the Merchant of Venice). Kelionė nuo Vilniaus rūmų vyko patogiu autobusu, kuris buvo pilnas jaunesnio ir vyresnio amžiaus keliautojų. Jie linksmai šnekučiavosi, ir buvo jaučiama gera nuotaika. Mano suolo kaimynė, Vilniaus rūmų gyventoja, prasitarė: "Jau taip norėjosi kur nors išvažiuoti" . . .

Iš tikrųjų kelione nė vienas nebuvo apviltas. Vidudienį pasisotinta MacDonalds valgykloje, ir keliautojai išsiskaidė gražiame parke apžiūrėti Stradfordo teatro vietovės, nusipirkti prisiminimui dalykėlių ar nusifotografuoti prie žydinčių gėlių.

Laiku susirinkta į teatrą (vietos buvo vienos iš geriausių), ir spektaklis prasidėjo 2-rą valandą. Alfonso Nako aprašyme "TŽ" pastatymas buvo gražiai įvertintas. Brangūs pereito šimtmečio rūbai, maloni muzika, labai gera artistų vaidyba, juoką sukelią piršlybom atvykę jaunikiai, vaizdingasis žydas – Antonio Šailok žiūrovus nuteikė labai maloniai ir linksmai. Veikalas ir silpniau mokantiems anglų kalbą, nesunkiai buvo suprantamas, ir viskuo pasigrožėta.

Po spektaklio vėl keliavome. Dabar jau skubėjome į Vilniaus rūmus, kur Tautos šventės proga 7 v.v. buvo atnašaujamos Mišios. Autobuse užteko laiko pasidalinti to veikalo, taipgi ir kelionės įspūdžiais.

Šios įdomios išvykos keliautojų padėka – poniai Lidijai Balsienei, kuri įdėjo daug nuoširdaus rūpesčio ir sumanumo, vadovaudama gana dideliam dalyvių būriui.

L. Šileikienė.

"The Toronto Star" rugsėjo 11 d. laidoje išspausdino korespondento J. Lehrer pasikalbėjimą su B. Jeltsinu, skelbtą per specialų radijo pranešimą iš Niujorko. Į klausimą, ar reikia Baltijos valstybėms duoti nepriklausomybę, atsakęs, kad taip. Pirmiausia šiems kraštams reikia suteikti nepriklausomybę, o tada jie patys nuspręs santykius su Maskva. Dar pridūrė, kad Baltijos kraštai vistiek pasiliksią Sov. Sąjungos sudėtyje. Kaip tai suderinti, nebuvo paaiškinta.

FUTURE.I

REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates

Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

- ***Patarnauja lietuvių kalba.***
- ***Nemokamas namų įvertinimas***

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

Ne tik namai, bet ir jūsų ateitis

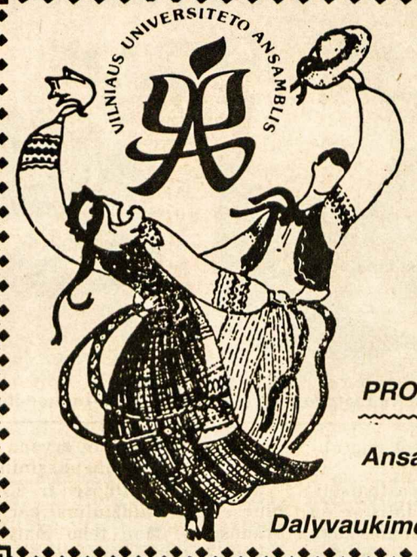

VILNIAUS UNIVERSITETO DAINŲ IR ŠOKIŲ ANSAMBLIO

KONCERTAI

įvyks Toronte 1989 m. spalio 17, antradienį, ir spalio 18, trečiadienį, 7.30 v.v., didžiojoje Anapilio salėje, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario

PROGRAMOJE: tautiniai šokiai, dainos, kanklių ir liaudies instrumentų muzika.
Ansamblio vadovas – Vidas Aleksandravičius.

Visos vietos numeruotos. Kaina – $12, vaikams – $8. Bilietai gaunami – parapijose, pas J. Vingelienę tel. **233-8108,** G. Šimkienę tel. **766-8844.**

Dalyvaukime ir pasigrožėkime jaunimu iš Lietuvos.

Visus maloniai kviečia – ***Toronto "Gintaro" ansamblis***

Š. m. rugsėjo 25, pirmadienį, 7.30 valandą vakaro, Prisikėlimo parapijos didžiojoje salėje rengiamas

LITERATŪROS VAKARAS -

susitikimas su septyniais rašytojais iš LIETUVOS,

dalyvaujančiais pirmą sykį po Lietuvos vėliava tarptautiniame PEN klubo suvažiavime Kanadoje.

Įėjimas asmenui – $7, pensininkams - $6, studentams ir moksleiviams - veltui.

KLB Toronto apylinkės visuomeninė komisija

Toronto "Gintaro" ansamblio šokių repeticijos jauniams ir vaikams prasidės rugsėjo 28, ketvirtadienį, 6.30 v.v., Prisikėlimo parapijos salėse. Prašome pristatyti vaikus laiku. Tą dieną bus registruojami vaikai nuo 8 metų amžiaus, o taip pat ir vyresnio amžiaus vaikai, norintys šokti "Gintaro" ansamblyje.

"Gintaro" 35-čio koncertas įvyks 1990 m. gegužės 12, šeštadienį, Anapilio salėje. Bus programa, šokiai bei vakarienė. Visuomenė yra prašoma tą dieną rezervuoti gintariečiams.

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio koncertai įvyks spalio 17, antradienį, ir spalio 18, trečiadienį, 7.30 v.v. Anapilyje. Dar yra reikalinga nakvynių atvykstantiems ansamblio nariams. Kas galėtų pas save priimti ir pagloboti, prašome skambinti J. Karasiejui tel. 279-9079.

Raudonosios armijos choras rugsėjo 26-30 d.d. koncertuos Toronto Massey Hall, Shuter Street. Juodojo kaspinio dienos komitetas rengia protesto demonstracijas – rugsėjo 26, antradienį, 7 v.v. ir rugsėjo 30, šeštadienį, 7 v.v. Toronto visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti, išreiškiant nepritarimą šiam propagandiniam koncertui. Reikia priminti, kad taika be laisvės tėra sovietinė vergija, o "glasnost" nedaug reiškia. Lietuva dar tebėra tos pačios Raudonosios armijos okupuota. Visi lietuvai gausiai dalyvaukime, atsineškime paruoštus plakatus su reikalavimais Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės. Lietuviškos vėliavos teparodo Toronto miestui mūsų siekius ir pažiūras.

Atkurta seminarija

Telšių kunigų seminarija rugsėjo 5 d. po 43 m. pertraukos vėl pradėjo veikti. Ji buvo įkurta 1927 m. vysk. Justino Staugaičio. ELTOS korespondentui Telšių vysk. Antanas Vaičius pareiškęs, kad valdžia leidusi atkurti seminariją, nes iš 145 parapijų vyskupijoje pusė jų neturi kunigų. Grąžinti seminarijos rūmai, išspręstas vadovybės ir dėstytojų klausimas. Rektoriumi paskirtas Telšių katedros kapitulos kanauninkas Kazimieras Gasčiūnas, o dvasios tėvu – kun. Vytautas S. Brazdeikis. Seminarijoje dėstys ir pats vysk. A. Vaičius. Į pirmąjį kursą priimti 23 klierikai.

IŠPARDUODAMAS ŠVIEŽIAS bičių medus. Skambinti tel. 534-6803 Toronte.

Rašytojai PEN kongrese

1989 m. rugsėjo 22 d. iš Lietuvos atvyksta į Montrealį septyni asmenys – rašytojai, kritikai ir vertėjai. Toronte jie dalyvaus 54-me tarptautinio PEN klubo kongrese rugsėjo 23-27 d.d. Harbour Castle Westin viešbutyje (Harbourfront, One Harbour Square. Tel. 416 - 869-1600). Svečiai taip pat lankysis Bostone ir Niujorke, kur bus ruošiami literatūros vakarai.

Lietuvių PEN (Poets-Essayists-Novelists) centras buvo priimtas vienbalsiai į pasaulinę rašytojų organizaciją 1989 m. gegužės 10 d. Olandijoje, 53-ame PEN kongrese.

Atvyksta: Romualdas Lankauskas – prozininkas, dailininkas, iliustratorius, PEN klubo pirmininkas; Regina Rudaitytė-Lankauskienė – anglistė Vilniaus universitete; Raimundas Kašauskas – prozininkas; Aleksandras Krasnovas – literatūrologas; Kornelijus Platelis – jaunas poetas; Ričardas Gavelis – prozininkas; Galina Baužytė – filologė, profesorė Vilniaus universitete.

Išeivijoje, kol bus išrinkta lietuvių PEN centro skyriaus valdyba, organizacijos reikalais rūpinasi trijulė: Stasys Goštautas, Algirdas Landsbergis ir Tomas Venclova. PEN kongreso reikalais kreiptis šiuo adresu: The Canadian Centre, PEN International, 24 Ryerson Avenue, Toronto, Ont. M5T 2P3, Canada.

Dr. G. Bijūnienė

VYRESNIO AMŽIAUS vyrui reikalinga šeimininkė, kuri galėtų gyventi jo name. Butas ir maistas veltui. Atlyginimas pagal susitarimą. Tel. 890-2626.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatau į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne, "Vilnius Manor" pensininkų namuose pas J. Gustainį.

ATPIGINTOS KAINOS.
Pilna kaina su persiuntimu į Lietuvą video magnetofonas Toshiba 83 CZ – $395, video kamera Hitachi – $1,150. Palyginkite. SIUNČIAME ir VAISTUS. Romas Pukštys, TRANSPAK, 2655 W. 69 St., Chicago, IL 60629. Įstaigos valandos: kasdien nuo 10-6 v.v., šeštadieniais nuo 10-2 v.p.p. Tel. 312-436-7772; namų tel. 312-430-4145. Rašydami būtinai pažymėkite savo telefoną.

EKSPRESAS "KARPATAI"

Torontas—Montrealis—Torontas

Pervežame keleivius į orauostį Mirabel iš namų Toronte, o taip pat sutinkame jūsų artimuosius Montrealyje. Pervežame bagažą, persiunčiame į Lietuvą (naudotus) automobilius už prieinamą kainą. Kalbame – rusų, ukrainiečių ir lenkų kalbomis.

Telefonas (416) 896-3599

MONTREAL QUE

Tautos šventės minėjimas vyko Aušros Vartuose rugsėjo 10 d. Po iškilmingų pamaldų poetas dr. Henrikas Nagys skaitė paskaitą ir Montrealio vyrų oktetas padainavo keletą dainų. Minėjimą kaip visuomet surengė LK Mindaugo šaulių kuopa, vadovaujama Augusto Mylės.

Dail. Zinaida Dargienė su savo gobelenais yra atvykusi iš Lietuvos ir ruošia parodas šiame žemyne. Jos gobelenai dvi savaites buvo išstatyti AV parapijos salėje.

"Baltijos" stovyklavietė buvo nusiaubta vandalų: langai išdaužyti, durys išlaužytos, lovytės nuo sienų nutraukytos, kampas stogo nuplėštas. Panašiai apdaužytas pastatas, kuris priklauso prie ežero gyvenančių draugijai. Po poros dienų paaiškėjo, kad visa tai atliko vieno prie ežero turinčio vasarvietę gyventojo du vaikai su trečiu draugu. Jų visų amžius – 15, 14 ir 8 metai. Šių vaikų tėvai "Baltijos" vadovybę atsiprašė ir pažadėjo visus nuostolius padengti.

Poetas dr. H. Nagys ir Birutė Nagienė važiuoja į Bostoną, kur spalio 8 d. Lietuvių klube poetas skaitys savo poeziją. Šią kultūrinę popietę organizuoja Lietuvių tautodailės instituto Bostono skyrius, pradėdamas naujus veiklos metus.

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio sutikimui-baliui, kuris įvyks spalio 21 d. AV parapijos salėje, vakarienę ruošia KLK moterų dr-jos Montrealio skyriaus narės su talkininkėmis.

Vedyboms ruošiasi Lisa G. Sarskas su Raymond A. Lawson. **B.S.**

A. a. Stasio Barausko atminimui Kanados lietuvių fondui aukojo: $50 – A. K. Ratavičiai; $25 – E. J. Dalmotai; 20 – J. Vaitkutis; $10 – P. Adomoniai ir J. Piečaičiai.

KL fondas

Kviečiame atsilankyti į

LITERATŪROS VAKARĄ -

susitikimą su rašytojais iš Lietuvos,

įvyksiantį Aušros Vartų parapijos salėje, rugsėjo 30, šeštadienį, 7 val. vakaro

Po programos – kava ir pyragai. Įėjimas: $10. Bilietai gaunami – "Lite", Adamonis draudos įstaigoje ir pas Remigijų Satkauską tel.488-7167.

Montrealio lietuvių akademinis sambūris

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256:5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS – virš $26,000,000 REZERVAS – virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	11¼%	Taupymo – special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5¾%
1 metų	10 %	Taupymo – kasdienines	5½%
180 d. - 364 d.	9¾%	Einamos sąsk.	4½%
120 d. - 179 d.	9¾%	RRIF – RRSP – term.	11½%
60 d. - 119 d.	9½%	RRIF – RRSP – taup.	6½%
30 d. - 59 d.	9¼%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 13 %, asmenines – nuo 13 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00-3.00	——
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00-7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

ATVYKUSI IŠ LIETUVOS 51 m. amžiaus, vidutinio ūgio, liekna, norėtų susirasti gyvenimo draugą Kanadoje. Rašyti "Tėviškės žiburių" adresu, pažymint ant voko "Jadvygai".

CATERING

Maistas gaminamas visom progom – vestuvėm, krikštynom, laidotuvėm, parengimam. Skambinkite Vidai Šiaučiulienei tel. (416) 626-5184.

NAŠLĖ, norėdama draugystės, išnuomoja kambarį ir virtuvę. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 766-0997 Toronte, klausti Raimundo.

ANAPILIO KNYGYNE gauta "Amžino įšalo žemėje" ($12) ir kitų knygų, ypač jaunimui ir mažiesiems, išleistų Lietuvoje.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.